

Beke István

Gratoláció

... egy

sors

több

dramolettben...

Beke István

Drafológia

(...egy sors több dramolettben...)

KT KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ KFT.

KOMÁRNO

2006

A kék árnyék gazdája

*Nem ment Ő az Olümposzra,
hogy a tüzet elorozza.
E világba beosonva,
lopózva magával hozta.*

*Szikrát csiholt, lángot vetett.
Mássa már nem is lehetett!!!
Színész, ki eljegyeztetett
szolgálni a művészetet.*

*Mások talán meg se látták
a természet e csodáját.
Ő, ki oly sokat bakizott
Göröghonból bakit hozott.*

*Kék árnyék egy fehér falon:
különleges, szép jutalom.
A természet különnc jele
került albumába bele.*

*Közege is kékes delej,
Melyben szétömlik, mint a tej.
És ha elhagyja világát,
Maga mögé veti árnyát.*

*Kék árnyak egy sorsalbumban,
csak Ő tudja, melyik, honnan.
Teljesült a Dráfi-álom:
lovagol a szivárványon!*

(A fotóanyagot köszönjük: Podhorský, Nagy, Papp uraknak, és Lőrincz János fotóművésznek, aki a címlapfotót bocsájtotta rendelkezésünkre. A 44. oldalon - A szabin nők elrablása, My Fair Lady, Ármány és szerelem, Gazdag szegények, Háztűznéző - Dömötör Ede felvételei.)

MOTTO:

*.... az ember tragédiája, hogy nem
elég küzdeni, de bízva bízni is
illik...*

Konrád József karikatúrái

Szakmai fortély:

A színész dolga karbantartani és karjában tartani a közönséget...

Definíció:

Színész az, akinek lehetősége van arra, hogy azzá váljon.

Egy pálya elindul

Egész életemben a közönségért szorgallam.
Senki másnak nem akarom megfelelni,
csak a nézőnek. Művi akarom átadni
minden tudásomat, szerkezetem.

Drafi Matyáš

Startkövek

A profizmus első írásos jele

Darumadár hazatalál...

Nyugdíjas akarok lenni! – mondja esedezve a tájelőadás utáni hazapucung kellős közepén, miközben a nagy felfordulás közepette adminisztrációs feladatokat lát el, magyarul gázsit fizet a társulatnak. Ám még így fáradtan sem gondolja komolyan, hogy valódi nyugállományú státuszba jusson. Ki se bírná a mindenütt világot jelentő faipari termékek nélkül, így esze ágában sincs azzá válni, hiszen a tett halála az okoskodás, az igazi művész halála pedig a tétlenség. Manapság éppen egy darumadarat terelget fészke felé, miközben Mujkó cigányként ő maga operett-halálba indul, mert Gábor diákkal rózsákat lopott Gül baba híresen-hírhedt kertjéből, ahogy Huszka Jenő és Martos Ferenc elmeséli. Őt is ellopta valaki egy évre Pozsonyból Komáromba, de aztán visszaadta. Persze csak átmeneti időre, hogy mint a szőlő, mustból murcivá forrja ki magát, és aztán nemes borként került a világot jelentő deszkákra.

A ritka, becses szárnyas röpte meglehetősen nehézkes, hiszen megfagy körülötte a levegő. A nézőtérén nemhogy egy madár, egy légy szárnyának zizegését is hallani lehetne. A Gül baba című operett komolytalanságában a drámai szituáció véresen komollyá lép elő, és mire az elmaradhatatlan vastaps elvékonyodik, darumadarunk is nyilván fészkebe ér.

Egy másik fészekben, az otthonában kérem meg DRÁFI MÁTYÁS színművészt, legyen segítségemre ennek a könyvnek az elkészítésében. Illemből vonakodik egy kicsit, aminek nem a személyisége az oka, hiszen a magamutogatás a vérében és a munkakönyvében van, hanem a többiek esetleges rosszallása, írgység kreálta rosszindulata ad némi igazságalapot. Olyan saját maga építette házában lakik, ahol mindig történik valami. Erről leginkább nem ő gondoskodik, hanem a háttérzajokot kreáló hölgykoszorú, élén egy látszatra szigorú, de joviálisan kellemes asszonnyal, a feleséggel, BORIKÁVAL (akit a művész – férji mivoltának előjogait érvényesítendő – ki tudja, milyen okból, olykor Borcsának aposztrofál). Köztük lavíroz a művész a hétköznapi foxi-maxis, furfangoskodó kópébájjal, amit már láthatóan megszokott, sőt élvez.

A látogató, akár a jólnevelt villamos, ha nem is álmában, de csönget egy picit. A nyíló ajtóban le kell eresztetni a tekintetet, mert a portás meglehetősen aprócska. Nem kétséges, hogy ő a legkisebb unoka, egy elkésett karácsonyi ajándék. Éles logikai képességgel kikövetkeztetem, hogy ő már csak azért is a nagypapa kedvence lehet, mert szüleivel együtt az emeleti traktust foglalták el és le, és azért fogadja cserfes csacsogással az idegent, mert 2003. január harmadikán hozta meg egy téliesített gólya. Ellentmondást nem tűrően kérdezi meg, kicsoda-micsoda vagyok, hiszen szemmel láthatólag ő a „HÁZ URA”. Harmadszor vagyok itt, és bemutatkozom az eddig még ismeretlen, csak emlegetett legfiatalabb vőnek is, akitől a kis portás származik. Közben riportalanyom a konyhában pepecsel egy kicsit, vagy az ebéden vagy a feleségen, és mivel mindkettőt jól teszi, ha teszi, szívesen várok egy szösszenetnyi időt a teraszon, ahol kellemes árnyék fogad. Később ennek folytatása is lesz, hiszen még magam sem láttam az árnyéknak azt az azúrkék fajtáját, melyet a kellemes tengerparti görög környezet kreált a természeti erők remeklésében, és amelyet a művész megörökített. Albumok kerülnek elő az utazgatásokról, nyaralások emlékei két krónikában. A fantázia nyeregbe pattan, veszett, de élvezetes galopp indul múltba, hősorkba, jelenbe, jövőbe. A ló lába viszont mindig érinti a földet. Megjegyzésemre, hogy nem látok rajta semmit a megszokott sztárallűrökből, és mindig, mindenütt a közvetlenség netovábbja csak ennyit mond: „Ugyan mit sztároljak magamon?! Attól talán több leszek?” Nem, nem lesz több (bár néhány indokért nem mennék a szomszédba), hiszen már volt minden. Leginkább király, színészkirály, ami most hermelinpalást nélkül is látszik. Aprócska ország picinyke kisebbségének óriása. Mátyás királyként vegyül el a kulisszák mélyén a nép között, hogy aztán reflektorfénybe jutva kellően kiragyogjon közülük. Nem irigy, a glória alá mindenkit beenged. Mégis érzi az ember, hogy a színészet koronás főjével van dolga. Ha másból nem, abból, hogy harmadik beszélgetésünkhöz is pontosan ül le, és ugye a pontosság a királyok udvariassága.

A ház egyébként szép nagy és kényelmes, csak lakóinak önhibáján kívül talán nem eléggé kihasznált. Révkomárom és Gömörország között ingázva megesik, hogy a féktávolság egészen Kassáig és a keleti végekig terjed. Az út zsákmánya pedig egy-egy turné, vendéjáték, fellépés. A

háztulajdonos elmondása szerint mindössze két-három napig bírja a tétlen semmittevés állapotát, és nem szereti a hiábavaló napokat. Még akkor sem, ha Görögországban vagy éppen Tunéziában érik utol. Az előbbiből egy ritkaságszámba menő kék árnyékot oroz el fotón a természettől, az utóbbiból meg az ott töltött két hét zsákmányaként egy majdani Leila orientalista kosztümje mellé hét pár hamisítatlan török topán kerül a bőröndbe.

Ebbe az útikofferbe itthon is szorgosan gyűjtögetett. Elismeréseket, kitüntetések, díjakat, vagy csak egy-két felejthetetlen est emlékét. Külön albumban őrzi azokat a fotókat, melyek „A színész ezer arca” című kiállításon készültek. Mert legalább ennyi arca van. A képek tanúsága szerint ott csak egyet alkalmazott, a szerény ünnepit. Ezzel és az objektívvá néztek szembe azok, akik meghívást kaptak a megnyitót követő ünnepélyes fogadásra 2002. november 23-án a Pozsonyi Magyar Kulturális Intézetben a Védcsölöp utca (Palisády) 54 szám alá a TEÁTRUM SZÍNHÁZI POLGÁRI TÁRSULÁSTÓL és egy kortalan szőke asszonytól, DRÁFINÉ SZABÓMIHÁLY BORBÁLÁTÓL. Köztük volt hazai politikai és kulturális életünk színe java: BUGÁR BÉLA, az MKP elnöke, BÁRDOS GYULA országgyűlési képviselő, Dr. FEHÉRNÉ TAMÁS JUDIT, a Határon Túli Magyarok Hivatalából, Révkomárom városának képviselője JUDr. HORTAI ÉVA, alpolgármester, SZABÓNÉ HALTENBERGER KINGA, a Losonci Nógrádi Múzeum igazgatója, FARKAS VERONIKA, a révkomáromi LIMES GALÉRIA vezetője, az időközben elhunyt BALOGH ZOLTÁN Németországból, aki az ULMI MAGYAR KULTÚREGYESÜLETET képviselte, MUDr. FAJNOR ÉVA és társai Münchenből, PÉK ZOLTÁN, a Szlovák Televízió Magyar Adásának akkori vezetője, PAPP SÁNDOR a pozsonyi rádió magyar adásának főszerkesztője, színjátszásunk nagyasszonya, FERENCZY ANNA, BATTÁ GYÖRGY, újság- és mindeníró, GALI LÁSZLÓ, rendező, NAGY JÁNOS, szobrászművész, BOCSEK ZSUZSA, kosztümtervező, SZILVA JÓZSEF, képzőművész, a kollégák közül KUCMAN ETA, LELKES SIMONA, LÁSZLÓ ZSUZSA és még (ahogy filmek főcímein olvasható) sokan mások az IFJÚ SZÍVEKBŐL, gimnáziumi évekből stb. Meg természetesen a pályatársak, akik a tisztelet egy-egy produktumával, színvonalas műsor keretében gyűjtötták meg az ünnepi torta 60 gyertyáját: SUNYOVSZKY SZILVIA, BORÁROS IMRE, MÁK ILDIKÓ és KISS SZILVIA.

2006-ról elmondhatja, hogy ez az év is jól kezdődött, mert újrakeresztelték. Az új esztendő első napján a pozsonyi várban maga a Szlovák Köztársaság elnöke, IVAN GAŠPAROVIČ celebrálta azt a „misét”, amelynek keretében a haza hű, ám roppant tehetséges fiának a PRIBINA-KERESZT harmadik fokozatát adományozta, és ezzel az elnyerte a FELVIDÉKI MAGYAR SZÍNJÁTSZÁS KÖZKEDVELT ÉS NAGYRABECSÜLT EGYÉNISÉGE elnevezést. Persze nem érdemtelenül, hiszen sok mindenre érdemes művész, aki az általa oly gyakran hangoztatott SZLOVÁKIAI MAGYAR SZÍNÉSZ státuszát olykor nemzetközivé emeli, és gyakran fellép magyarországi színházi csoportoknál, köztük a budapesti VERTIGO SZLOVÁK SZÍNHÁZBAN is. Bár nem követeli ki magának, mégis gyakran alakíthatta az ÜNNEPELT hálás (vagy hálátlan) ziccerszerepét. Például 1975-ben, amikor a SZLOVÁK SZÍN-MŰVÉSZETI SZÖVETSÉG nívódíját kapta meg Lucifer szerepének dráfiásításáért, vagy 1985-ben, amikor ÉRDEMES MŰVÉSZ lett. 1992-re olyannyira beérett a művészete, hogy a Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválján Kisvárdán Ébert Tibor: Esterházy című drámájában a Főszínész megformálásáért a legjobb férfi alakítás díját söpörhette iszákjába. Később sem adta alább a főszínészségnél.

Egészen tágabban vett pátriájáig, földrészünkig merészkedett, amikor 1998-ban NYITOTT EURÓPÁÉRT DÍJJAL jutalmazta a Márai Alapítvány. Visszajáró lélekké vált Kisvárdán, a Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválján, ahol ezt a szorgalmát ÉLETMŰDÍJJAL honorálták szintén 1998-ban, így az említett év gazdag elismeréstermésével zárult. Az új évezred sem köszöntött be üres kézzel, és hősünkkel nem bánt szűkmarkúan. 2001-ben imádott közönsége és a szakmai zsűri véleménye csengett össze, amikor neki ítelték az EGRESSY GÁBOR-DÍJAT a szlovákiai magyar színházlátogatók, valamint a színházi szakemberek. Híre eljutott a Magyar Köztársaság Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumába, ahonnan postafordultával még ugyanebben az évben megérkezett a JÁSZAI MARI-DÍJ. A következő évben, 2002-ben végre saját hazája is keblére ölelte, és a Szlovák Köztársaság Kormánya ezüstplakettel ismerte el prófétaságát. Többször említi, ami azt sejteti, hogy szinte mindennél fontosabbnak tartja azt a díjat, amellyel imádott városa,

Révkomárom nyújtotta ki hűséges fia felé jobbját, és ismerte el mindazt, amit érte tett. MUDr. BASTRNÁK TIBOR polgármester a város büszkesége jeléül közel nyolcvanazer tapsoló kéz helyett nyújtotta sajátját, amikor gratulált a PRO URBE díj tulajdonosának, és a város jeles személyiségei közé sorolta, vagy inkább ölelte. 2003. február 7-én (ahogy mondani szokás kissé megkésve, de annál nagyobb szeretettel) a révkomáromi Magyar Kultúra és Duna Mente Múzeuma és a Teátrum Színházi Polgári Társulás a művész 60. születésnapja alkalmából nagyszabású gálaesttel nyitotta meg azt a kiállítást, amelyen a rengeteg közül „A színész ezer arca” került reflektorfénybe több rangos hazai és külföldi festőművész és grafikus megformálásában. Névsoruk sokatmondó és tiszteletről árulkodik:

BENES JÓZSEF, Budapest
BOTT MÁRIA, Dunaszerdahely
BUTAK ANDRÁS, Budapest
DOBIS MÁRTA, Révkomárom
CSILLAG ANDRÁS, Vágselye
FERDICS GÁBOR, Dunaszerdahely
GARAJ LACO, Brünn
GYÖKERES GYÖRGY, Pozsony
HAJNAL MIHÁLY, Prága
JAKSICS FERENC, Pozsony
KALITA GÁBOR, Pozsony
KOC SIS ERNŐ, Révkomárom
KOPÓCS TIBOR, Révkomárom
KOVÁCS ÉVA, Dunaszerdahely
KOVÁCS ZSUZSA, Dunaszerdahely
LŐRINCZ JÁNOS, Pozsony
LŐRINCZ ZSUZSA, Prága
LUZSICZA ÁRPÁD LAJOS, Budapest
NAGY ZOLTÁN, Pozsony
NAGY TIVADAR, Révkomárom
NÉMETH ILONA, Dunaszerdahely
RÁCZ NOÉMI, Szepsi
SZILVA JÓZSEF, Révkomárom
SZKUKÁLEK LAJOS, Violín
ŠTEFUNKO SZABÓ ERZSÉBET, Olmütz
VOVSOVÁ MAGDA, Prága

A kiállítás kurátora FARKAS VERONIKA, házigazdája pedig CSÜTÖRTÖKY JÓZSEF, az intézmény akkori igazgatója volt. A nagyérdemű és természetesen a művész családja megérdemelt tapssal jutalmazta a közreműködőket, SUNYOVSKY SZILVIA, BORÁROS IMRE, MÁK ILDIKÓ, SZENTPÉTERY ARANKA, LELKES SIMONA, LÁSZLÓ ZSUZSA, KISS SZILVIA és a DOBI-TRIÓ nívós és egyszeri ajándékműsorát. Így az is élvezhette a tapsolást, de inkább tapsikolás bizsergését, akinek korábban mások oly sokat tapsoltak, de piros tenyerét továbbra is „üzemben kellett tartania”, hiszen kedves és kellemes kötelességként fogadnia kellett a gratulációk véget nem érő sorozatát ismerősektől és ismeretlenektől egyaránt.

Az egykori hetyke egyke, ki mindig „többkeként” érezte jól magát, nem ellenkezett, sőt boldogan lépett az új „társulatba”, meg abba is, amelyben rajta kívül még százan vannak. Ők az ÖRÖKHAGYÓK, akiknek „hívással született felföldi vallomásfüzérét” MIKLÓSI PÉTER és BALOGH MAGDOLNA szemérmes gonddal gyűjtötte egybe abban a kötetben, mely a CLARA DESIGN STUDIO gondozásában a Szlovák Köztársaság Kormányhivatalának támogatásával jelent meg 2006-ban. Az 54-55. oldalon remek helyet foglal el ebben az elit társaságban, ahol azok kaptak helyet, akiknek bőségesen van mire szerénynek lenniük, és örökségük értékes kincs a felvidéki

magyarság kulturális kincsestárában. Giovanni Segatinit hívta segítségül hitvallása megfogalmazásához: „A művész ott kezdődik, ahol véget ér a brutális, a mesterkélt vagy a banális.”

Most mindez csak lenyomataiban van jelen, hiszen reálisan semmi esélye annak, hogy feltűzzük a kitüntetések. Nincs hova. A tanga még férfiasított változatban sem nagy, a bőrét meg nem szívesen lyukasztja át az ember. Megteszik ezt mások. Fájó jobb lábát mutatja, melyet a tervek szerint, mint megjegyzi a Nagy Októberi Forradalom emlékére vagy tiszteletére november hetedikén műtenek meg. Már csak azért is, hogy ne tehessék fel tovább a sztereotip kérdést: Miben sántikál, Művész úr? Pódiumok, szabadtéri színpadok, kőszín- és kultúrházak, villámok és hullámok hercege kánikulai negligésben, magyarul fürdőnadrágban ücsörög, de inkább izeg-mozog, és legszívesebben én is társulnék hozzá. De nem tehetem, hiszen dolgozom. Meg szórakozom is egy kicsit derűje láttán, hétköznapiakban is jelenlévő szép magyar beszédét, megfelelő artikulációját hallgatva. Kicsit zavarban vagyok, mert azt hittem, ismerem. Sok-sok helyzetben, éjszakáról-nappalra vándorolva megismertem. Csak hát más az ünnep és más a hétköznapi. Ő meg nem segít. Újságírókhoz szokott őszinte, fürkész kíváncsisággal néz rám redőkbe, ráncokba, bozontba ágyazott aprócska szemével, melyet a fény kicsit mélyre süllyesztett. Aztán harmadik nekifutásra odáig merészkedem, hogy lepotyázom. Ingyen leckét veszek versmondásból. Óvatosnak kell lennem. Ha nem vigyázok, megtanít szavalni. Bár talán nem is lenne ellenemre. Azt is be kell vallanom, hogy elfogult vagyok vele szemben. Ha eddig még nem voltál, válj Te is azzá, kedves OLVASÓNK, mert megérdemli. „Papírja van” 1965-től.

Arra nincsen, de lehetne, hogy nemcsak a csodálatos magyar beszédet, sok minden mást is megtanult az idők során. Mégis főleg hozott anyagból dolgozott, a tehetségéből. Nem koslatott szerepek után, mert azok szinte lecsaptak rá. Illetve engedte, hogy szétfolynak lelkén, és csak arra ügyelt, hogy mindvégig önmaga maradjon. Mostanra mint a TEÁTRUM POLGÁRI SZÍNHÁZI TÁRSULÁS vezetője már alaposan kikupálódott, és megfelelően fineszessé vált. Raffinált észjárással kikövetkeztette például, hogy a zsugát kedvelő statiszták két paklival rendelkeznek, így először azt kéri el, amely a farzsebben vár jelenésre. Amivel pedig játszanak, az még időben hozzá kerül Svodínben (Svodín) is, a tájelőadás előtt pontosan egy órával.

FIGYELEM, FEGYELEM, KEGYELEM, KEGYELET. Egy-egy aprócska betűben egymástól eltérő fogalmak, melyek egy karizmatikus személyiségben futnak össze, feszülnek egymásnak. Az előbbi aprócska példa is bizonyítja, hogy FIGYEL MÁSOKRA, MEG ARRA IS, HOGY AZOK FIGYELJENEK ÓRÁ. Mindez FEGYELMET eredményez, ami néha ugyan felborulni látszik, mégis állandóan ott lappang a színpadok mögött. Joviális elnézéssel KEGYELMEZ meg a csínytevőknek, az ellene ágálóknak és a frivol színházi világnak, hogy estéről estére lerója KEGYELETÉT a nagy mogul, a közönség előtt.

Születésétől fogva igyekezett előre menekülni az élet vadvezeiben, és úgy kajakozni, hogy elérje a célt: SZLOVÁKIAI MAGYAR SZÍNÉSSZÉ lépjen elő, és az áhított titulusra mindig érdemes is legyen. Így érdemesült érdemes művésszé. A háromszavas fogalom nála alapelem, ezt beszéd közben artikulációval is jelzi. Nem mindig tudja, mit keres, de ha megtalálja, felismeri.

A szerepekkel, meghívásokkal úgy bánt, mint a szárnyasok. No nem a vad daru, hanem szintén tollas, de háziasított rokona. Kicsit úgy teszi-veszi magát, mint a tyúk, amely ugyan látszatra menekül a kakas elől, de azért időnként hátrakacsint, milyen sebességet válasszon ahhoz, hogy az utolérje, és magáévá tegye. Ha a szerepkakas kicsit lusta, még vissza is tolat. Hagyja, hogy a jelmezek átalakítsák a külsejét, de arra vigyáz, hogy sem szerep, sem varázslat ne takarja el egyéni arcát. Mint mondja, alakításainak megformálásánál fő szempont, hogy úgy legyen hiteles, mintha azt az író róla mintázta volna. A szerepet nem átéli, hanem „csak” úgy tesz, ahogy ő a megformált alak helyében cselekedne a színmű, a szituáció keretei között. Így válik nála a darab munkadarabbá. A figurát magára cizellálja. Babra munka, de megéri!!! Bárkivé lehet, mégis mindig ugyanaz marad: A DRÁFI. Így, csupa nagybetűvel. Minden színpadi megjelenésbe, legyen az hadvezér, arisztokrata, vagy csak egy mezei delikvens, magával hoz, olykor cipel, vonszol vagy komálkodva, karon ragadva navigál egy másik embert, Dráfi Mátyást, aki Matyiként négyévesen majdnem orosz fogságba esett. Akkor nem, de azóta mégis egyfajta cellában sínylődik: a saját maga kreálta börtönben, melyben mint oknyomozó detektív, az áldozatot háttérbe szorítja, mert a tettetést akarja elfogni. A kultúra gyilkosait!!!

Különben nyugodt, békés természetű. Nem keresi a szavakat, hiszen élete, pályája során sikerült egy szép summát begyűjtenie belőlük. Élvezetes orgánuma a júliusi kánikulában szinte frissítőnek, hűsítőnek hat. Ráadásul adakozó is, engem sem enged el üres kézzel és szívvel: az évszaknak megfelelő kajszibarack mellé Andrej Sládkovič örökbecsű Marínájának befejező strófáit mondja diktafonomra FARKAS JENŐ bravúros fordításában olyan remekbeszabottan, mintha legalább ezren hallgatnák. Sallangmentes, egyszerű versmondás ez, az intimitás minden előnyével. Fürdőnadrágos kultúrjégkocka, kicsit felolvasztva, immár az örök szerelem és az elmúlás (mely sajnos szintén örök) fájdalomával, reménytelenségével.

Többször visszahallgatva sem tudok mást hozzáfűzni: BRAVO DRÁFI!!!

Imádja, ha szerethet, de ha őt kedvelik, azt sem bánja. Emberzafírokat, jellem smaragdokat gyűjtögetett tarisznyájába, és a reflektorfényben meg-megcsillogtatja őket. Persze soha nem adja ki önmagát, mert számára az önmaga is sokféle. Bozontos hétköznapi szakállmaszkja takarásában elégedett mosoly lapul: Látjátok, ez mind én vagyok. Pedig vannak még tartalékai. Hogy mennyi, nem lehet tudni, csak azt, hogy sok. A drágakövek ott szerénykednek tehetsége bugyraiban, és a sors keze irányítja azt a pontlámpát, amely rájuk nyitja a célirányos fénysugarat.

Példaképét nem a világsztárok között kereste, minek is tette volna. Hasztalan bolyongássá válhatott volna az út, melyen önmaga helyett mást keres mintának. Szívekbe lopózva maga vált etalonná egy pályán, a szabványosítást, akár a szilaj csikó a nyerget, leveti magáról. A hasonlatnál maradván a dráma sem könnyen engedi magát betörni, meg kell küzdeni vele. Az írói fantázia keszűs, csapongó világából kell kihámozni azokat a főleg pszichikai és emocionális machinációkat, érzelmi és értelmi cselszövéseket, fogásokat, melyek aztán az aktorban, a játszó emberben öltenek testet. Rajta keresztüláramolva a közlekedő edények fizikai törvénye alapján pontosan olyan magasra csapnak a játszó társban, a közönségben, amilyenre indukálni képes azokat.

Mikor a fotók kiválogatására érkezem, kicsit korábban nyomom meg a csengőt, mint azt megbeszéltük. Ennek következtében magam is alakításra kényszerülök. Színművészetben odáig fejlődöm, hogy egy tárgyat is képes vagyok eljátszani. A vekker hálátlan szerepét osztja rám a nagy rendező, az ÉLET, ugyanis játszó társam még alszik. Hamar előkerül a rutin, amit öltözködés terén pályája velejárójaként szerzett, mert ötven másodperc múlva már reggeli gálában kortyolgatja a kilencórás kávét, és meg sem látszik rajta az ébredés morcosága. Pedig most csak én játszottam szerepet, ő nem, mert a ripacskodás még civilként sem kenyeret. A fényképezés sem, inkább csak hobbi. Nagyon szívesen műveli mindig és mindenütt. Eredményei ott sorakoznak pedáns rendben egy könyvszekrény polcain. Számátalan album várakozik arra, hogy valaki kinyissa őket, és élvezze a kirándulások, vándorlások, események hangulatát, ízét, aromáját. Az emlékezés öröme száll meg bennünket egy röpké időre, városok, országok, vidékek költöznek a diskurzusba. Mint mondja, nincs albumokba zárva valamennyi út fotótermése, mert még rendszerezésre várnak a képek. De első a színház, a pódium, a munka, és csak aztán jöhet a kikapcsolódás. Meg az alvás, amit most megzavartam. Utólag is elnézést kérek! Ki tudja, milyen álmot űztem el?

Ha ez számít valamit, számomra az igazi színész kicsit olyan, mint a sandán rakoncátlankodó, sunyi lurkó. Ha a darab felett bábáskodó, de inkább dadáskodó rendező-óvóbácsi azt mondja, hogy itt kettőt lépj, akkor még csak véletlenül sem annyit megy előre. Legalább kettő és egynegyed, vagy egy egész háromnegyed, esetleg a tyúklépés technikáját is beveti, vagy sajátosan biceg egy picit csak azért, hogy valami belőle is megmaradjon, és magában tapsikolhasson egy kicsit. Ez a mozgásmegmaradás törvénye, és mint az anyag, nem vész el, csak átalakul. Ilyen metamorfózison esik át a SZÍNÉSZ, és csak kevesek érdemlik ki, hogy csupa nagybetűvel írják le nevüket. Ezért a hét betűért riportalanyom – talán áldozatom? – közel ötven évet dolgozott közakaratból, a közönség vastaps-szavazataival feljogosítva és felvértezve, és még ma is robotol. De szívesen teszi!!!

Ha Bell nem találta volna fel a telefont, az interjú akár egy kétszereplős színművé is nemesedhetne. De a többszöri szünet sem károsítja, csak érdekessé teszi. A kiegyensúlyozottságnak ellentmond, hogy szinte egyfolytában a SEMMI ÁGÁN egyensúlyoz, ami a MINDEN FÁJÁN nőtt. Indulatai visszafogottak, mintha vigyázna, hogy le ne szakadjon az ág. Egy-egy kazetta, tévéfelvétel, film ugyan bekebelezte a művészetét, de az igazi szerelem, a színházi előadás amint létrejön, meg is semmisül, és az időbe vész. Homokfestészet és mókuserék egyszerre, ahol egyfolytában taposni

kell, hogy az aláhulló homokszemcsék a helyükre kerüljenek. Aztán mikor megtörténik a röpke csoda, a közönség tapsa szélbe szórja egy pillanat alatt. Ám az a bizonyos másodperc mindennél fontosabb. Különösen olyan művész esetében, akinek, miután a szerző által meghatározott színpadi jelenése véget ér, **HIÁNYA OTT MARAD**. És ennek a hiánynak színei vannak, melyeket egy láthatatlan tapétára az élet falán most igyekszünk közös erővel ráfesteni. A palettán az alapszínek mind ott sereglenek, és hogy milyen ügyes volt az ecsetet vezető kéz, azt ítélj meg Te, **KEDVES OLVASÓ**, aki, ha nem vigyázol, ezerfejú fenevaddá, közönséggé sem szégyellsz válni. A következő aprócska dramolettek elvileg monodrámák, melyeknél az asszisztens erőszakossága talán elég volt ahhoz, hogy Dráfi Mátyás a **MŰVÉSZ** titulusra mindenkinél érdekesebb **EMBER** úgy álljon eléd, mint ahogy velem szemben ül, a maga póre valóságában. Natúristaként most a napon, de télen is munkahelyén, a **SZÍNPADON**. Még annyit megsúgok, hogy a művész úr a kávét keserűen issza, de az életet édesen szereti. Sőt a fagyit és a tejszínhabot sem veti meg. Csemegézz hát vele, míg ezt a könyvet olvasod!!!

Egy statiszta

Révkomárom, 2006. július 16.

Szerep, szerep, szerep...

(képanyag a 14-16 oldalon)

1. - 2. Majakovszkij: Gőzfürdő /Győri Kisfaludy Színház/
3. Dávid: Dódi / Kucman Etával/
4. Sármándi: Peti kalandjai / Tóth Lászlóval/
5. Kocsis: Magellán /Czajlik Józseffel/
6. Ratkó: Segítsd a királyt! /Ropog Józseffel/
7. Kocsis: Magellán /Ropog Józseffel, Turner Zsigmonddal, Póthe Istvánval/
8. Dürrenmatt: A vak /Szikszai Rémuossal, Mészáros Tibor e.h.-val)
9. Madách: Az ember tragédiája /Rozsár Józseffel, Póthe Istvánval, Ropog Józseffel/
10. Háty: Isten, császár, paraszt /Siposs Jenővel/
11. Scarnicci- Tarabusi: Kaviár és lencse /Bugár Bélával, Szentpétery Arankával, Varsányi Marival/
12. Mikszáth: Szent Péter esernyője / Petrács Annával/
13. Miller: Salemi boszorkányok /Lelkes Júliával/
- 14.-15. Hašek: Svejk /Ferenczy Annával, Tóth Lászlóval /
- 16.-17. Felkai: Madách /Siposs Jenővel, Németh Icával/
18. Kohout: Ilyen nagy szerelem /Thirring Violával/
19. Sütő: Káin és Ábel /Petrács Annával/
20. Shakespeare: Othello /Kucman Etával/
21. Schiller: Haramiák /Thirring Violával/

V. Rozov: Boldogság merre vagy? (Nádasdi Károllyal és Gyurkovics Mihállyal)

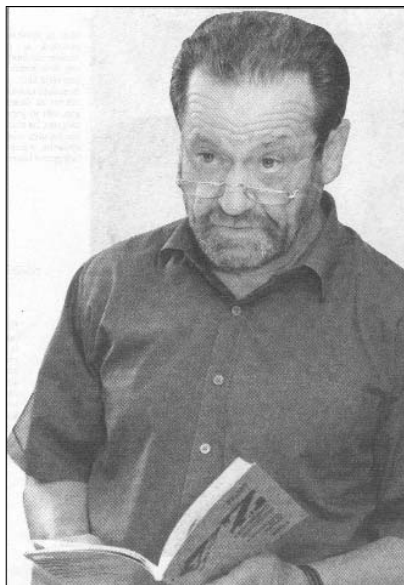
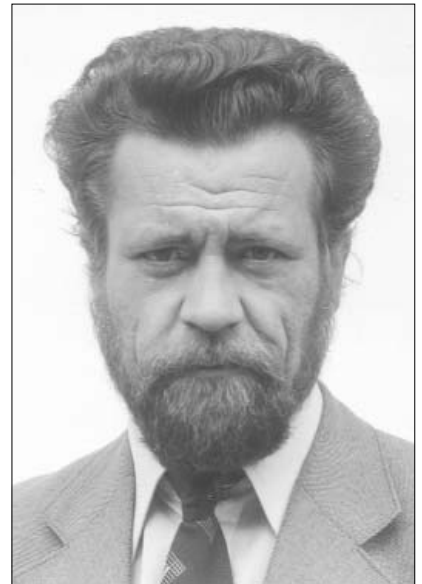
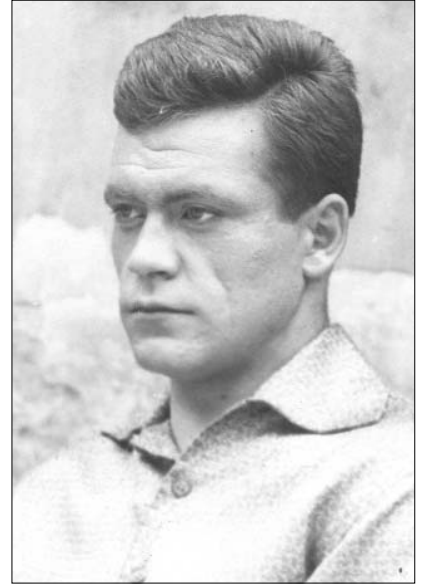

Az első főszerep: Gyurko (Karvaš: Éjféli mise, 1960, Ferenczy Annával)

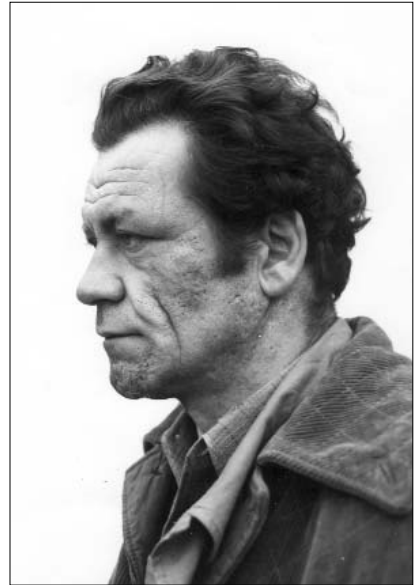
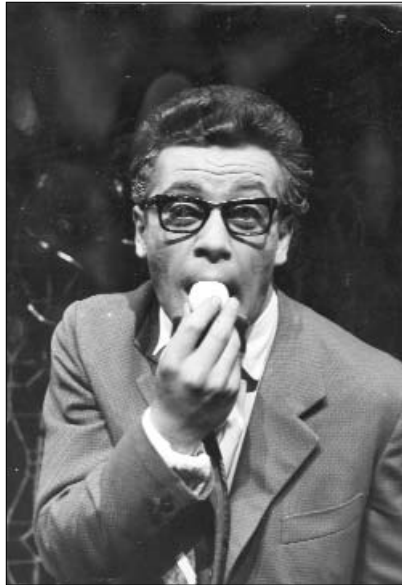

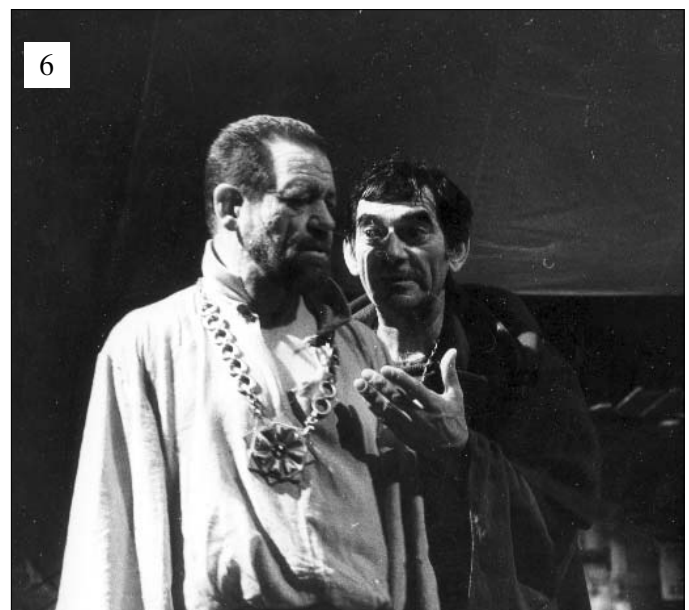
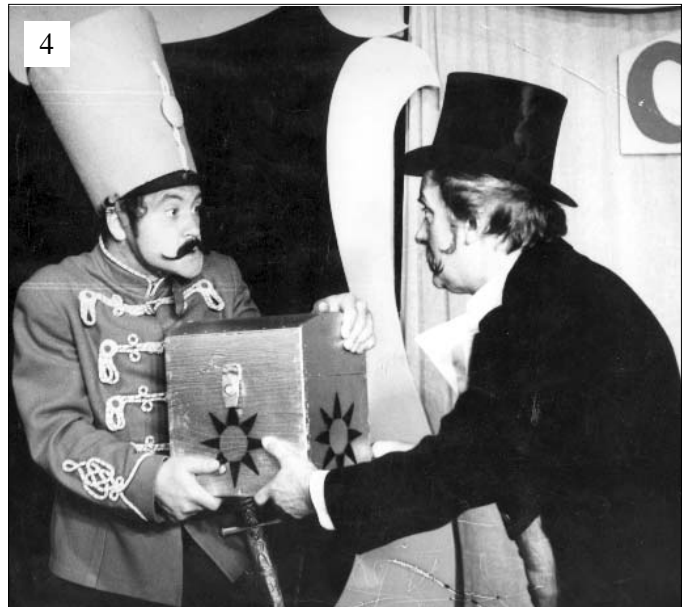
Vizsgaelőadás 1965, A három testőrben Lúbo Romannal

Alanyi...

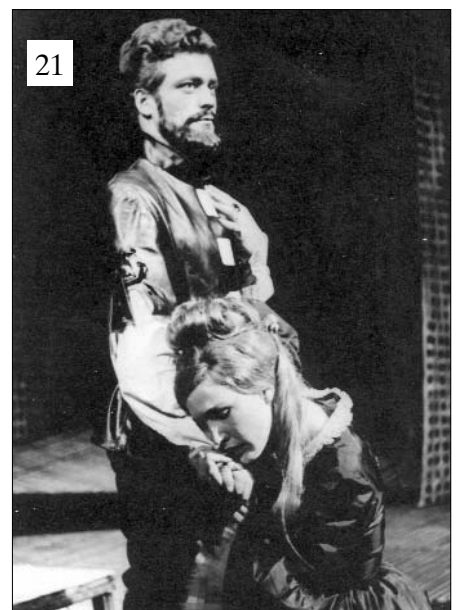

...és Mimikri

F E H É R – L Á T E N C I A

A tehetség lappangási ideje. Nála nem volt hosszú, hiszen olyannyira virgonckodott, hogy három éves korában már komoly bajba is sodródott. Vele bizonyítja az élet, hogy a rátermettségre mennyire felhajtó. Olyan, mint a forrás, amely kövek között is megtalálja a kiutat a világra, és ha esetleg igyekeznek visszatéríteni az útján, az akadályt megsokszorozott erővel veti le magáról. Stílusos a hamisítatlan ásványvíz, mellyel a kánikulában megkínál, hiszen tágabb szülőföldjéről, Gömörből ered, és mintha sorsát jelképezné Révkomáromig. „Szakmájából” adódóan nem veti meg a pepecselő, aprólékos munkát, legyen az színházi elfoglaltság vagy ribizliszüret, melyet félbeszakít, hogy leülhessünk beszélgetni. Minkettőben fontos a művesség, aminek alapelemei a türelem és szorgalom. Közben az sem baj, ha az ember kedvét leli abban, amit csinál, és csupa nevetősen gurulós, apró gyümölcs kerül befőzésre. Csiklandozzuk meg hát a múlt ribizliszemeit, és csipegezzünk az emlékekből, a legrégebbiekkel kezdve.

Én most egy nudista helyről jövök. Ön szokott ilyen pőre, pucér helyekre járni?

- Igen. Feleségemmel, Borikával, nyaralás alkalmával ha Horvátországban vagy Görögországban járunk, gyakran megesik, hogy szigorláncainkkal együtt a ruháinkat is levetjük egytől-egyig. A tengerparton mindig találunk olyan helyet, ahol a napocska az egész testünket eléri sugaraival.

Megnyugtató, mert ezek szerint kérdezhetek bármit, nincsen takargatnivalója. Vagy mégis?

- Talán nincsen, hiszen életem nagy része sok-sok ember szeme láttára zajlik. Ha mégis lenne, arról úgysem beszélnek, mert ismerősöket, barátokat, szeretett és becsült kollégáimat bántanám vele. Maradjunk annyiban, hogy kérdezzen, amit akar, én meg majd válaszolok, ha akarok. De miért ne akarnék?

Hát akkor rántsuk le a pelenkát a múlttól, és tévelyedjünk vissza abba a korba, amikor Ön is elkövette azt a színháziasan idézőjelbe tett „bakit”, hogy másokhoz teljesen hasonlóan megszületett. Ebben a pucér korban kerül az ember életébe az első és talán utolsó biztos pont is, az édesanya. Beszélne a mamájáról?

- Talán inkább az édesapámmal, Dráfi Kálmánnal kezdeném, akit nem ismertem, mert azon az éjjelen, 1942. november 17-ének az éjszakáján halt meg, amikor én megszülettem. Földi létünk egy órára kapcsolódott össze, hogy aztán örökre eltávolodjon. A fronton kapott hastífuszt, és ide, a révkomáromi kórházba hozták, ahol meg is halt. Anyám meglátogatta őt, és vele én is, aki már kifejtett állapotban a hasában voltam, de ez volt az egyetlen találkozásunk. Akkor Palócföldön Egyházasbáston (Kostolná Bašta) laktunk, ahová édesanyám terhesen már nem akart visszamenni, így Galántára költözött a nővéréhez, és néhány nappal édesapám meglátogatása után én megszülettem, ő meg egy órára rá meghalt. Ezt anyámnak két hónapig meg sem merték mondani, ráadásul pár év múlva ezekre a ronda évekre jellemzően állás és állampolgárság nélkül maradt. Néhány évvel ezelőtt megnéztem azt a házat, ahol csecsemő- és kora gyermekkoromat töltöttem 1948-ig, és furcsa, hogy szinte mindenre aprólékosan emlékeztem: a berendezésre, a szobák festésére, sőt még arra a virágos pléhtányérra is, amelyből enni szoktam. Az egykori ízeket újra számban éreztem. Néhány évvel ezelőtt, mikor az Árpádházi Szent Margitot játszottuk, melyben Anikó lányom is statisztált, elvittem őt ehhez az épülethez, és mindent úgy találtunk, mint egykoron. A helyiségek elrendezése, a tornác, a bejáratok megmaradtak eredeti állapotukban, de azt is észrevettem, amit azóta hozzáépítettek. Ez a korszak azért is érdekes számomra, mert hallomásból ugyan, de tudom, hogy itt értem el első frenetikus, bár majdnem balul végződő művészi sikeremet. Négyéves koromban anyám elmondása szerint a galántai állomáson az asztalon táncoltam és énekeltem a várakozó orosz katonák nem kis derűségére, akik tapssal jutalmazták produkciomat. Azóta sincs ellenemre, ha tapsolnak nekem, sőt... Három-négy éves lehettem, és Galántán az oroszoknak volt egy rögtönzött repülőterük, amelyet Papdombnak hívtak. Mi, gyerekek, amikor megérkezett a repülőgép, kíváncsiskodva szaladtunk felé, és hát én már akkor is produkálni akartam magamat. Elkezdtem énekelni, táncolni a katonáknak, akik megfogtak, és szuvenírnek el akartak vinni magukkal. Már bent ültem a gépmadárban, amikor anyám visszakönyörgött, és egy másik

gyerkőcöt ígérve helyettem (Nyugi, nyugi, hozunk helyette másikat...) kiváltott szorult helyzetemből. Ha anyám akkor pár perccel később, ki tudja, hol kötöttem volna ki. A Papdombon talán még ma is ott várják a katonák a váltságdíjas nebulót, engem meg, ha ők nem is, a színészet, a komédiázás véglegesen túsul ejtett. Igaz, cseppet sincs ellenemre, és ebből a státuszomból soha nem is akartam kiszabadulni. Úgy jártam, mint az óvódában Galántán, ahol egyszer az ablak rácsába szorult a fejem. Onnan még igen, ebből a béklyóból azonban már sohasem sikerül kiszabadulnom, mert a rácsot mások feszítették le rólam, a színház rabságából viszont magamnak kellene kievickélnem. Mivel azonban világeletemben színész, sőt magyar színész, ráadásul szlovákiai magyar színész szerettem volna lenni, semmi más, az evezőlapátokat is eldobtam. „Menthetetlen” vagyok, de nem bánom!!!

Matyikából mikor lett Mátyás, aki elkezdte törni a jeget?

- Egy másodvirágzásban hatalmas erővel újra fellángolt szerelem folytán. Lőrincz János, pozsonyi fotográfus és címfestő még lánykorában udvarolt anyámnak, de nem jött össze a parti, mert, anyámat úgymond, lecsapták a kezéről. Mikor apám halálával megüresedett a hely, azonnal elkezdte elfoglalni. 1945-48 között igyekezett bennünket mindennel ellátni, és engem is nagyon megszeretett. Ez kölcsönös lett, és nevelőapámmal haláláig remek viszonyt tartottam fenn. Emlékének ápolására elmondok egy rá jellemző, nem tanulságmentes történetet. Már nagyon nehezen mozgott, bottal járt, de még mindig elment a Kazinczy Napokra, Jókai Napokra, a Duna Menti Tavasz ünnepségeire, meg mindenhová, ahol a kultúra virágba borult. Egyszer megkérdezték tőle: Te János, te ennyire szeretsz utazni? Erre ő így válaszolt: Egy fenét, dehogy szeretek utazni! No de ott lenni, azt igen!!! Ezt én is megtanultam tőle, és igyekszem mindenhova elmenni, ahol emberek között lehetek, örömet szerezhetek nekik egy-egy verssel, dallal, barátkozhatok és szerethetek. Talán azért is, mert saját testvéreim nincsenek, csak féltestvéreim, akik később születtek anyám második házasságából. Az egyiknek, LŐRINCZ ZSUZSANNÁNAK, aki Prágában él és képzőművész, éppen holnap nyílik kiállítása itt Révkomáromban. Másik féltestvérem LŐRINCZ JÁNOS, aki eredetileg ugyan pszichológus, de több műve függ nappalink falán. Édesapja nyomdokain haladva fotóművész, és családjával Pozsonyban él. Igaz, nem vér szerinti rokonom, de feltétlenül ide kívánczok ILDIKÓ, aki nevelőapám második házasságából született, és most Karlovy Varyban él férjével és három gyermekével. Vele nemcsak rokoni, vérbeli élénk kapcsolatot tartunk fenn. Édesanyja, azaz nevelőapám második felesége, VALI Pozsonyban lakik, és a családi tűzhely melegének gondos őrzője. Kérdésére visszatérve lehet, hogy sorsom hozott anyagból is dolgozott, amikor a színi pályára vetett, mert a sanyarú években, amikor anyám egyedül nem volt képes nevelni és ellátni, néhány évet Érsekújváriban, a nagyszüleimnél töltöttem. Később az alapiskola hetedik, nyolcadik és kilencedik évfolyamait itt jártam. Reggelente arra ébredtem, hogy az üllőn a vas ütemesen zenél, ez festi alá nagyapám danolászását. Nagyon kellemes, szép ébredések voltak ezek. 1948 tavaszán Lőrincz János feleségül vette anyámat, magukkal vittek Pozsonyba, és Jani bácsiból abban a pillanatban APUKA lett. Talán nem illik ilyet mondani, de érzésem szerint legalább olyan bensőséges, szeretetteljes kapcsolat alakult ki közöttünk, mint közte és a vér szerinti gyermekei között. Édesanyám második házassága új, bár rendkívül szűkös otthont jelentett számomra, hiszen Pozsony (Bratislava) egy egyszobás lakással várt. Anyám nővéréhez költöztünk nevelőapámmal együtt hárman, majd megszületett az öcsém, a húgom és a gonoszlétszám nagybátyámmal egészült ki. Észre sem vettük, és heten lettünk, de a gonoszság nem volt jellemző a légkörre, melyben éltünk és laktunk. 1948 után apám szervezőmunkájának is köszönhető, hogy létrejött a háború utáni pozsonyi magyar iskola, és életet lehelt az első magyar színjátszócsoporthoz, a Déryné Színkörbe is. Én meg mindenütt ott csetlettem-botlottam vele, és nem volt nehéz megfertőződnöm a kultúrával. A lakás szűkösége miatt azonban Érsekújvárhoz kerültem a nagyszüleimhez, ahol, mint már említettem, a reggelek cseppet sem voltak csendesek a kovácsműhely miatt. Ehhez a korszakhoz kötődik végzetesnek tűnő találkozásom a MAGYAR TERÜLETI SZÍNHÁZ felirattal, mely egy autóbuszra és egy drapp műszaki kocsira volt felpingálva. Mi akkor a Bajcsi utcában laktunk, melyet az akkor még poros Komáromi utca keresztezett. Ezen jött a végzetem, és hozta az előadást, egy mesét a lusta méhecskéről. FERENCZY ANNA játszotta a főszerepet. A szünetben odamentem a kint pihenő színészekhez, és az egyiktől megkérdeztem, hogyan lehetek én is színész. Maga mellé ültetett, és mint férfi a férfinak

elmesélte nekem, hogy mi minden kell a mesterség elsajátításához és gyakorlásához. Évekkel később, 1959-ben a színházhoz kerülve tudtam meg, hogy ez a bácsi nem volt más, mint TARICS JÁNOS, aki feleségével, LŐRINCZ MARGITÁVAL évtizedeket töltött el színpadon. Nem beszélt le sem ő, sem Major Tamás, akinek eléggé vérzivataros időben, 1956-57 fordulóján írtam egy levelet, hogy magyar színész akarok lenni Szlovákiában, ezért szeretném elvégezni a Színművészeti Főiskolát. Ha nem is ő személyesen, de a Nemzeti Színház titkárnője, Olti Magda válaszolt a nevemben. Ezt a levelet nagy becsben tartom, mert ez volt az első Kossuth-címeres irat, amelyik a forradalom után érkezett, és amelyben biztatott, hogy érettségi után jelentkezsem. Én a gyakorlással kezdtem. A nyolcadik évfolyam évváró buliján már felléptem, sőt THIRRING VIOLÁT rendeztettem, és talán nem veszi rossz néven, ha elárulom, hogy egy padban ültem vele. Nemrég felidéztem ezt az időszakot, és bevallottam neki így az idő távatában, mennyire szégyelltem magam, mert káromkodtam, éppen őrá, aki az úristennek nem akarta azt csinálni, amit szerettem volna. Pedig nem vagyok trágár típus. Nem volt hozott anyag, amiből a magyar virtus táplálkozhatott volna, mert nálunk a családban senki, még kovács nagyapám sem káromkodott, ha ráütött az ujjára. Persze egy-egy erősebb kifejezés kicsúszik az én számon is, de ebből nem csinálok rendszert. Pályám során akadt néhány rendező, aki visszaküldött az édesanyámba, mert azt hitte, hogy ezzel mondanivalóját erősíti és komolyabb művésszé válhat, de ez óriási tévedés.

Egyébként az eminens diákok közé tartozott?

- Nem!!! Nagyon szerettem iskolába járni, de csak a közepesek közé sikerült besorolódnom. Voltak tantárgyak, amelyeket szerettem, de akadtak olyanok is, amelyeket nem. Ezeket, bevallom, nem igen forszíroztam, és nem igyekeztem velük jóban lenni. Annyira azért jó nexust ápoltam velük, hogy a sorban bennmaradjak, és ne nagyon lógjak ki sem felfelé, sem lefelé. Mindenki pajtásom volt, és engem az iskolában soha nem bántott senki. Ha néha összefutok egykori osztálytársaimmal, akik közül ön is ismerheti SIDÓ ZOLTÁNT és feleségét, KLEISZ MARIT, vagy THIRRING VIOLKÁT, mindig visszajönnek ezek a szép évek.

Itt kezdtem el 1957-ben a tizenegy évfolyamos általános műveltséget nyújtó magyar középiskola tizedik évfolyamát, amikor az egyik akkori lapban olvastam a felhívást, hogy az IFJÚ SZÍVEK, mely addig Magyar Főiskolások Népművészeti Együttese néven tevékenykedett, tehetséges énekeseket, zenészeket, táncosokat keres. Közben anyámék külön lakást kaptak, és semmi sem tarthatott vissza. Engem nem a nagyváros forgataga vonzott, hanem az IFJÚ SZÍVEK, hiszen az enyém is az volt. Hogy mennyire előkelő társaság várt ott rám, elég, ha a teljesség igénye nélkül felsorolom azokat, akik azóta közéletünkben ismertekké váltak: CSELÉNYI LACI, TÓZSÉR ÁRPI, KONCSOL LACI és felesége KATICA, KULCSÁR TIBI, HALTENBERGER KINGA, SIMKÓ TIBI, KOVÁCS LALI, SZAKÁLL GABI, MEDE PISTI, MÁCZA MISKA, VARGA BÉLA (aki osztálytársam is volt) stb. A sort még hosszan folytathatnám, hiszen a 120 tag lelkesedése végtelen volt, csak az én emlékezőtehetségem véges. Ma is emlékszem a vizsgabizottságra, melyet Ág Tibor, Németh István, Janda Iván, Viczay Pál és a táncosok bírái, Kvocsák József és Takács András alkotott. Falábammal önkritikusan beláttam, hogy a tánc nem az erősségem, így az énekkarba jelentkeztem, ahová fel is vettek. Ebben már volt némi gyakorlatom, hiszen az érsekújvári iskolában nagyon nívós vegyeskórus működött KOPASZ ELEMÉR vezetésével. Amikor az IFJÚ SZÍVEK adminisztrációjában sor került az adatok rögzítésére, nem akarták elhinni, hogy mindössze 15 éves leszek.

Erre nem számítottak, de már mindegy volt. Érdekes módon annyira nem foglalkoztam a hangom minőségével, hogy még arra sem emlékszem, mikor mutáltam. Nyilván volt ilyen, de sohasem zavart. Arra viszont nagyon is emlékszem, hogy az IFJÚ SZÍVEKBEN már javában énekelve 1959 februárjában mentem felvételizni a Pozsonyi Színművészeti Főiskolára (mert Budapestre nem lehetett menni), ahová FELLEGI ISTVÁNNAK, a Komáromi Magyar Területi Színház igazgatójának fondorlatos csalafintasága következtében elsőre nem vettek fel. Akkoriban Pozsonyban még nem volt magyar nyelvű színészoktatás, csak később lett. Ennek ellenére kijelentettem, hogy én magyar színész szeretnék lenni Csehszlovákiában. Megengedték, hogy a választott dolgokat anyanyelvemen adjam elő, így Andrej Sládkovičot magyarul szavaltam FARKAS JENŐ fordításában. Igaz, Petőfit meg szlovákul. A kötelező felvételi anyagban Chalupka: Mor ho!, Krista Bendová: RUKY (KEZEK) című versei szerepeltek, mellettük pedig jelenetek, helyzetgyakorlatok. Partner-

nőnek EVA CHALUPOVÁT kaptam, akivel negyven évvel később közösen készítettünk egy francia kisfilmet. Így térnek vissza a dolgok az idő keringésében. Nem féltem a felvételtől, de, mint említettem, nem is vettek fel, amiért még hálás is lehetek a sorsnak. Nyugalmam osztályfőnök-nőnek, HAVAS VILMOSNÉNAK is köszönhető volt, aki egy szlovákul, magyarul, franciául és németül perfekt beszélő, nagytudású, fantasztikus pedagógus volt. Magyar nyelvtant és irodalmat tanított, és tőlem mindig külön megkövetelte, hogy a kötelező tananyagon túl minden órára szorgalmi feladatként megtanuljak egy verset is, ami nem esett nehezemre. Kisebb kultúrösszeállításokat készített, amelyekkel iskolán kívül sok helyre eljártunk. Ily módon alakult ki kapcsolatunk még egy prágai iskolával is. Ezt azért említem, mert ennek az összejárásnak köszönhetően jutottam el prágai logopédushoz. A főiskolára felvettek ugyan, de kifogásolták, hogy sziszegek. Kaptam egy prágai címet (Foniatrické oddelení profesora doktora Seemana), ahol kiderült, hogy nem beszédhibás vagyok, nem is anatómiai elváltozásról van szó, csak egy rossz szokást kell levetköznöm némi odafigyeléssel és gyakorlással. A kivizsgálásra viszont éppen akkor került sor, amikor mi az alma materrel az ottani testvériskolában magyar népdalokat és magyar verseket mutattunk be szlovákul cseh diáktársainknak, hogy ismerjék meg a magyar költészetet. Két előadást kellett abszolválnunk, egyet délelőtt, egyet délután. Havas mamától elkéredzkedtem ugyan a logopédiai vizsgálatra, de nagyon szégyelltem magamat, mert a doktor bácsi minden tiltakozásom és magyarázkodásom ellenére föltartott, és nem értem vissza idejében. Nem voltam síró típus, de amikor egyik osztálytársnőm, BAUER ZSUZSI megállt előttem, és azt mondta: Szégyelld magad!, eltörött a mécses.

Havas tanárnő humanitásból jelesre vizsgázott, mikor megvédett, mert tudta, hogy nem saját hibámból késtem el, sőt azt is, hogy én annyira szeretem a színházat, hogy az úgynevezett lógás nálam számba sem jöhetett. Jó negyven évvel később egy szlovák-magyar költészeti esten idéztük fel az alakját egykori matematikatanárnőmmel, akivel összehozott jósorsom. Itt többek között LADISLAV CHUDÍK, a városszéli kórház népszerű Sova doktora szavalt magyar verseket szlovákul, én pedig a másik verziót képviseltem. Ezen az esten egy titokkal is gazdagabb lettem. Itt árulta el nekem a tanárnő, hogy egy alkalommal Havas mama az egész tantestület előtt leszúrta mondván: ...hagyd már a Dráfit azzal a hülye matematikával! Nem akar ő sem matematikus, sem atomfizikus lenni, érted?!!! Hát, szó mi szó, nem is lettem egyik sem.

Az a jó megoldás, ahol mindenki csak jól járhat. Itt ez történt önnel és a tudománnyal is. A közönséggel meg pláne...

- Biztosan, és ebben legkedvesebb tanárnőm is megerősített. Pedagógiai módszereire, de inkább emberi értékítéletére jellemző, hogy a tizedik és tizenegyedik évfolyam két éve alatt mindössze egyetlen egy pofon csattant el, és azt saját leánya kapta. Egyik osztálytársnőnknek nagyon jól sikerült a dolgozata, mire a lánya besúgta, hogy a Zsuzsi puskázott, és ő ezt be is vallotta. Zsuzsika, mivel nem tagadta le bűnét, nem kapott ötöst, a saját lánya, Évike viszont kapott egy hatalmas pofont az árulkodásért. Nála nem az osztályzás illetve osztályozás volt a lényeg, hanem hogy a tananyagot mindenki megtanulja. Később az egész osztállyal felfedeztette a színház varázsát, megszerettette a deszkákra álmodott csodát. Első alkalommal csak négyen-öten jelentkeztünk színházlátogatásra, elsőként persze én. Másnap a magyar órán az esti élményről beszélgettünk, és a többieket a guta ütögette, hogy botor módon nem voltak ott, és fogalmuk sem volt, miről van szó. A következő alkalmakkor már egyre többen jelentkeztek, és a harmadik, negyedik előadásra már korporatíve ment az egész osztály. Abban a korban ugyanis színházba menni ünnepi alkalomnak számított, és nem csak úgy beugrottak, mint manapság. De így néztük meg a híres Csendes Don című szovjet filmet is. Havas mami például azt is megtette, hogy tanóra helyett fel a kabátot, és az egész osztályt elvitte a Drezdai Képtár kiállítására. Mikor meg Prágába utaztunk, akkor nemcsak a fővárost jártuk be, hanem az egész környéket, ahol idegenvezetőnek sem volt utolsó. Tisztában és jó barátságban volt a földrajzzal, történelemmel, irodalommal. Karlovy Varyban például Arany Jánosról mesélt, és akarva-akaratlanul is belénk oltotta ezeket a dolgokat. Én mint tanító, pedagógusra néztem föl rá, és csak érettségi után tudatosult bennem valódi lénye csupa nagybetűvel: HAVAS MAMA. Ezt a státuszát, ha kellett, akár a szó szoros értelmében is gyakorolta. Az egyik lánynak meghaltak a szülei, és egyedül maradt két testvérével. 16–17 évesen mosott, főzött rájuk, és a család minden gondja a fejére szakadt. Az egyik órán az osztályban elaludt, és horkolni kezdett.

Mi, fiúk természetesen elkezdtünk röhögni, mire Havas mama ujjával csendre intette az egész osztályt, véget vetett a feleltetésnek, és csendes foglalkozást rendelt el. Amikor 1958 februárjában sor került az IFJÚ SZÍVEK első bemutatójára a Pozsonyi Nemzeti Színházban, osztályunkból egy másik fiúval ketten szerepeltünk a műsorban. Havas tanárnő, akinek lánya, Éva és egy másik lány, Auer Irén is velünk tartott később, eljött, megnézett bennünket, majd közölte velünk: „Én nem örültem neki fiúk, hogy ilyen helyre jártok, de most azt mondom, aki teheti, menjen!” És én mentem. HAVAS MAMA égisze ráborult az utamra, és még ma is kísér, olykor kísért.

Senkinek nem lehet ellenére egy ilyen „HUNCUT KÍSÉRTET”, pláne ha élete merő kísérlét.

MIKÓCZY JOLÁN könyvelőnő fiával, MATYIVAL
az édesapa, DRÁFI KÁLMÁN sírjától indult neki az életnek,
akivel mindössze egy órát éltek a közös sárgolyón.

Amikor én még kisserác voltam... de aztán megnőttem

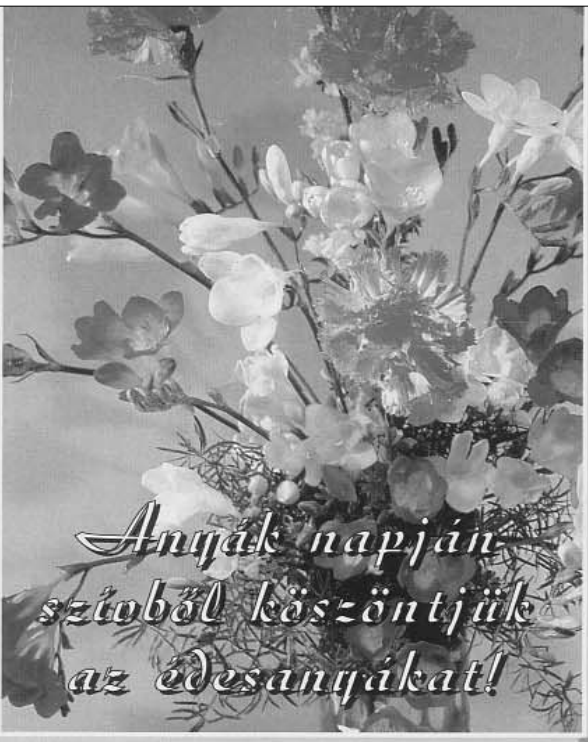

Nem nyafognék, de
most már késő,

Szeretlek, anyukám...

*Anyák napján
szívből köszöntjük
az édesanyákat!*

Anyám!

Sokszor csak néztem rád, nem szóltál egy szót sem, s én éreztem, hogy tudod, amit én tudok, látod, amit én látok, s érzed, amit én érzek. Mégsem szóltál! Miért? Miért nem szóltál?

Ma már tudom – mert olyan voltál, mint én. Mert az örömet szígyellted, a bánatodat eltitkoltad. Pedig kellett volna a szó, mert akkor nemcsak érezted, hanem hallottad volna is, hogy mennyire szeretlek.

Gyermekkoromban sokszor játszottál velem: – halált! Elfeküdtél az ágyon, s én ráztalak: „Anyuka, kelj fel, anyuka, ne halj meg!” Egy kis idő múlva felnyitottad a szemed, és mosolyogva adtad tudomra: nincs semmi baj fiam, látod, álsz, csak játék volt! S én nem mondtam, hogy szeretlek, csak éreztem!

A pozsonyi bérház udvarán kancároztam pajtásaimmal; megvertelek! Az ábrakból láttad, s nem szóltál! Az iskolában jól feleltem, rosszul feleltem – nem szóltál! Sikor, bukás – nem szóltál! Éreztem, hogy szeretsz, láttam a szemedben, megsimogattál, ennem-innom adtál, rakbástál, gondoztál, fölkevertél – de nem szóltál!

Megnősültem, három szép lányom született! Szeretted őket, babusgattad – de akkor sem szóltál! Miért?

Ártán egyszer csak elfeküdtél. Tudtam hiába várak, hiába mondom: „Anyuka, kelj fel!” – már nem nyitod ki a szemed. A mozdulatlanságodban éreztem, hogy szeretsz – csak nem szólsz! Lehet, hogy akkor – akkor talán elmondtam volna, hogy mennyire szeretlek. De nem mondtam, mert nem tudtam megszólalni. Pedig akkor, legabább akkor kellett volna, hogy megszólaljak. Tudom, most már késő, de remélem, hogy valahol a csillagok, a felhők közt meghallod: szeretlek anya!!!

Most sem mondtam hangosan, de tudom, érzem! És hiszem, hogy hallod! Miért nem mondtam?!

Talán azért, mert olyan vagyok, mint Te voltál!

Szeretlek!

(megjelent a Barátnőben)

Édesanyám és Apukám

János, Zsuzsa, Mátyás és a mamájuk

Megjött a Jézuska és mindekinek hozott valamit

Apukám lányát, ILDIKÓT is testvérként szeretem

Tanóra a nemzeti iskolában Sandtner Józsa tanítónővel 1951-ben: az iskolapadokban ülnek: Charvát Gyuri, Dráfi Matyi, Gallo Pali, Jávorka Imre, Jávorka Erzsi, Simon Marika, Egyenes Margitka, Hollósy Magdi kisdíákok.

A József Attila Ifjúsági Klub megalakulása, Pozsony, 1963 (Ginzeri Árpád, Hlédik Viktor és Kajla Júlia)

Ifjú szívvel...

...az Ifjú Szívekben

... aztán a szerelem

a csábítás trükkje

Lakatos Antallal az Ifjú Szívek prímásával,
aki később a Hamburgi Filharmónia
I. hegedűse lett

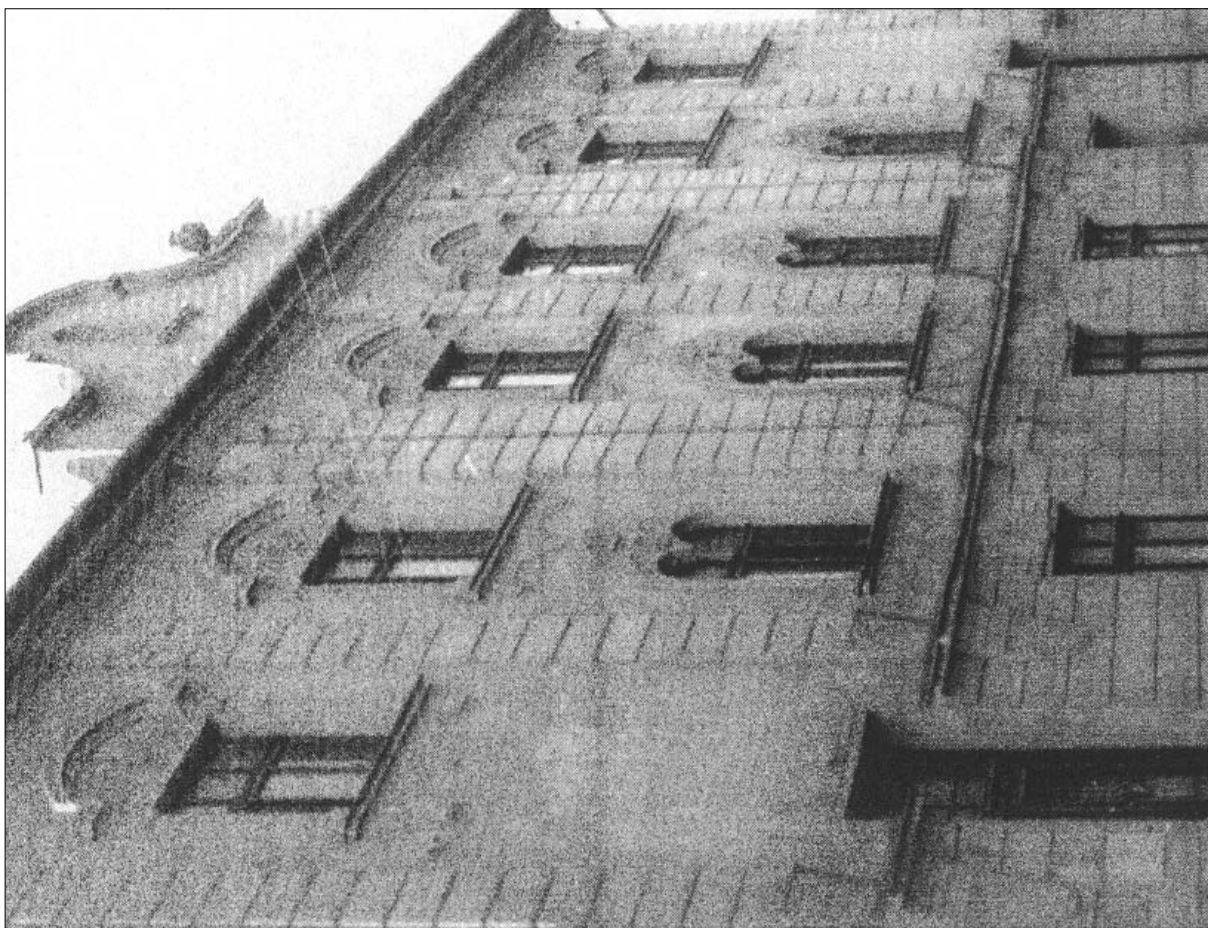

Magyar Dal- és Táncegyüttes 1965. május 9.,
Kolony (Kolínany)

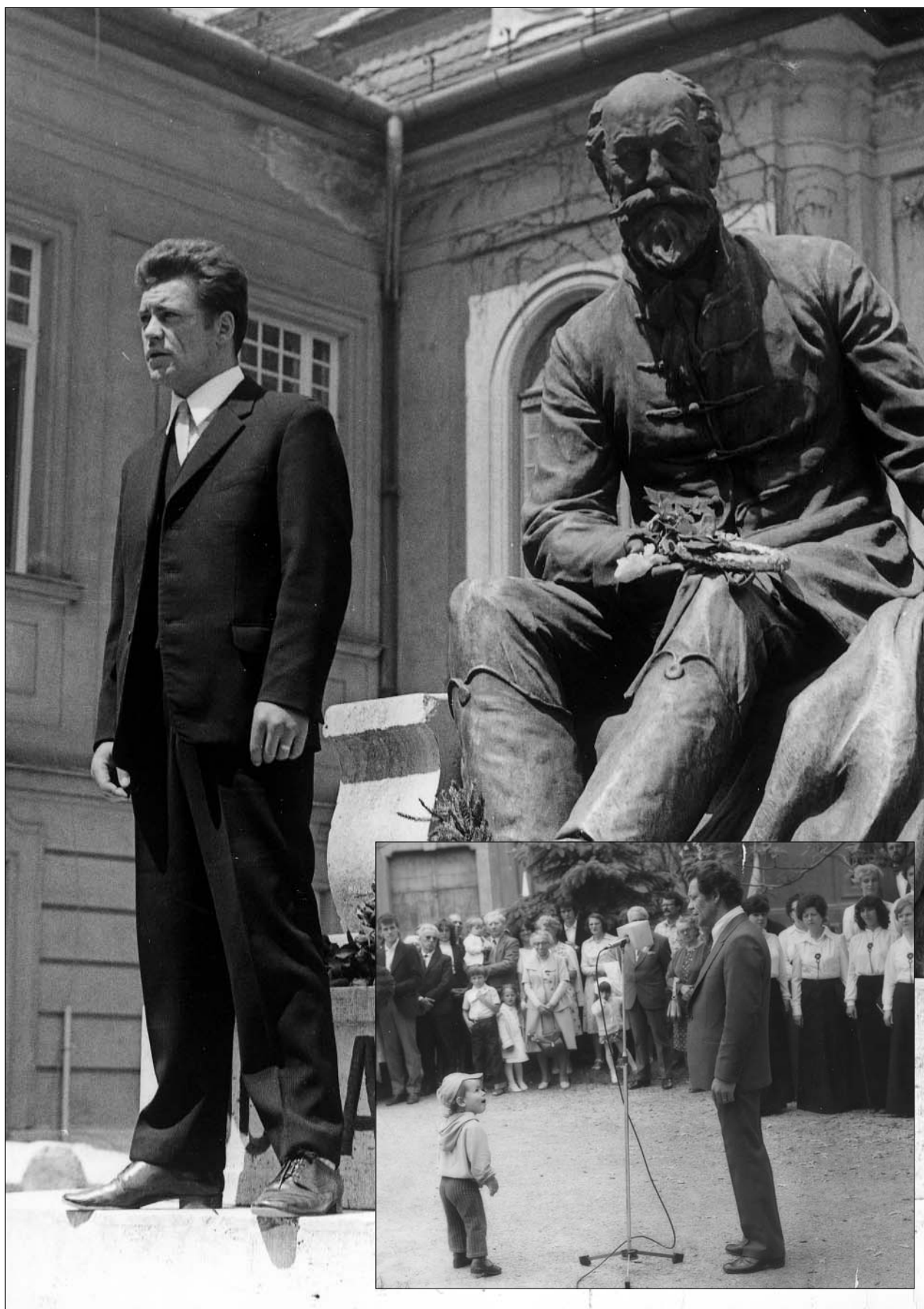
A Pozsonyi Magyar Bálon 1964-ben (Szabó Mihály Borbála,
Dráfi Mátyás, Haltenberger Kinga, Duka Zólyomi Árpád)

Az első „második otthon”

Rádiózás Jánosi Katalinnal

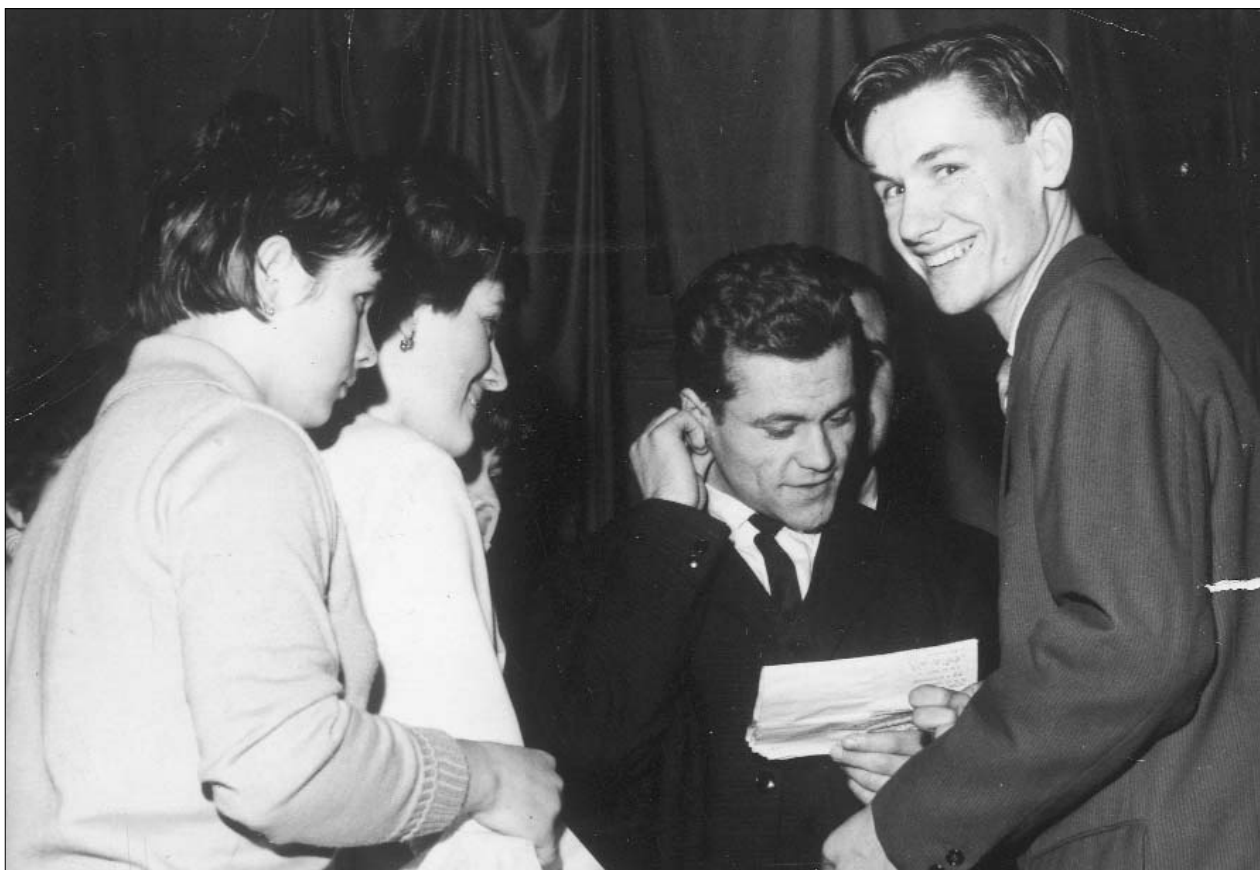

A szavaltaknak becses hallgatója Jókai Mór (a Duna Mente Múzeuma udvarán),
és egy aprócska szájtáti

Vass Ottónál Ipolyságon (Šahy)

Zsűrizés, de inkább tanácsadás

... egy kis fülvakarós gondolat után

A korona a helyére került a „színészkirály” fején, és a hermelin is illik rá.

Z Ö L D – REMÉNYREGÉNY

Halál kaszált a világban, mikor megszületett, harcos időkben cseperedett, kovácsműhelyben gyűjtögette a szikrát, ifjú szívek tüzenél melegedett, közben táncolni, dalolni sem szégyellt. A felnőttkor küszöbén egykori virágos pléhtányérjáról tarisznyájába a remények mellé rakta a hamubasült pogácsát, és 17 évesen elindult a Pozsonyi Színművészeti Főiskolára, ahová elsőre nem vették fel. Lehet, hogy a sors kezén kívül valaki másé is közbenyúlt?

Kié, miért, milyen minőségben és eredménnyel?

- FELLEGI ISTVÁNÉ, a Komáromi Magyar Területi Színház akkori igazgatójáié, aki fondorlatos csellel egy évre ellopott a műintézetébe. Talán ott kezdeném, hogy mióta az eszemet tudom, világ-életemben színész akartam lenni, másra gondolni sem tudtam. Akkortájt ez kissé lányos „szakmának” számított, az én esetemben azonban ezt szinte kivétel nélkül mindenki elsőre elfogadta. Prágai logopédiai kiruccanásomból visszatérve bevittem az erről szóló igazolást, és meghívtak egy júniusi pótfelvételire, ahol BEKE SÁNDORRAL, THIRRING VIOLÁVAL és VAVRECZKY GALÁN GÉZÁVAL kerültem egy csoportba, akiket Fellegi István hozott magával. Elmondtam egy verset, mire az értékelés: „Ďakujeme, ste prijatý! Dovidenia!” (Köszönjük, fel van véve! Viszontlátásra!). Kimentem, de pár perc múlva visszahívtak. Az egész felvételi vizsgát meg kellett ismételnem, majd következett a „káderezés”. Első alkalommal ez beszámolóból állt az aktuális politikai eseményekről, amit kiszórtam az aznapi újság cikkei alapján, így már csak egy kérdés maradt: Nem akarok-e szlovák színész lenni. Határozott NEMMEL feleltem, indoklásként meg azt hoztam fel, hogy van magyar színház, ahol szükség van a képzett színészekre, én meg magyar vagyok. Nem vettek fel. Fellegi ezt meg is indokolta: Tudod, nem vagy elég érett. Olyan vagy, mint a finom bor az üvegben, mely szorosan be van dugaszolva. Valakinek ezt a dugót ki kell húzni, hogy a nemes itóka kijöhessen belőle. Gyere hozzám a színházba egy évre, ott majd kiforrsz! És én jöttem és játszottam. Első alakításom Viktor Rozov: Boldogság, merre vagy? című darabjában egy szép közép szerep volt, amelyet az évadban még másik három követett: a Kérőkben, az Éjféli misében és egy nagyon kellemes, aranyos zenés vígjátékban, Csizmarek Érdekházasságában.

Közben megint elérkezett a február, és akkoriban havonta egyszer, általában hétfői napon a Pozsonyi Rádió magyar adásában működtünk közre. Kihasnálva az alkalmat bementem a főiskolára, ahol megtudtam, hogy egy hét múlva lesznek a felvételi vizsgák. Elfogadták az előző évi irataimat, ajánlásaimat, pecsétjeimet, és meghívtak. Mikor az adataimat jegyezték fel, megkérdezték, hol dolgozom, és fény derült a turpisságra. Az első felvételi alkalmával azért kérdezték meg, nem akarok-e szlovák színész lenni, mert Fellegi azt mondta, hogy rám nincsen szüksége Komáromban. Aztán elhozott gyakornoknak, hogy az inasévet nála töltssem le. A másik három társamat elsőre felvették.

Szinte titokban mentem el immár másodízben a felvételire, és csak hazaérve mondtam el az ATYUSNAK, azaz Fellegi Istvánnak, hogy fölvettek. Nem repesett a boldogságtól, de már mindegy volt. Szerencsére ebben az időben vezették be a főiskolán a magyar színpadi beszédet, amit egy meglehetősen érdekes egyéniség, KOREŇ BRONISLAV tanított. Broni bácsi Gábor Miklóssal együtt végzett Budapesten a Színművészeti Főiskolán. Mikor egyszer nála jártam, az egyik újságban megmutatott egy tudósítást 1941-42-ből a felvételi vizsgákról, amelyben többek között néhány mondat órá is utalt: „Egy szlovák fiú is jelentkezett, Kosztolányi Koreň Bronislav. Szlovák színész szeretne lenni.” A békéscsabai fiú a Nemzeti Színház ösztöndíjasaként sem mondott le tervéről, és mindvégig haza akart jönni, ami sikerült is neki. A Szlovák Nemzeti Színházba került, és aprócska szerepeket játszott. De játszott!!! Emellett gyakran kiruccant a Szlovák Rádió magyar adásának rádiójátékába, ahol többet szerepelt, mint anyaszínházában, amely nem ölelte kellően keblére elszánt gyermekét. A főiskolán ő tanította a magyar színpadi beszédet nagyon szépen és jól. Rajta kívül is remek tanáraink voltak és megismerve őket megerősödött bennem a gondolat, hogy intelligens emberek között nemzetiségi kérdés nem létezik. Sem az osztálytársaimmal, sem a tanárainkkal soha nem volt ebből adódó konfliktusom. Elfogadták, hogy magyar vagyok, és azt is, hogy magyar színész akarok lenni. Mindent pontosan úgy megköveteltek tőlem, mint a szlovák kollégáktól, és én mindent meg is csináltam, csak ha tudtam, jobban. Sőt előnyöm is származott magyarságomból!

Pozsonyban monopol helyzetbe kerültem, mivel ott nem voltak magyar színészek, csak én. A Faluszínházat ugyanis megszüntették, és tagjai Révkomáromban beleolvadtak a MATESZ-be. Csak a legnagyobb tisztelettel és szeretettel tudok beszélni tanárainmról, ANDREJ BAGARRÓL, VILIAM ZÁBORSKÝRÓL, MILAN ŠIMEČKÁRÓL, aki politikai gazdaságtant tanított, és már akkor megvoltak egyéni nézetei. Ragyogó mozgástanárunk volt, Bagarnak meg olyan remek asszisztense, akivel haláláig nagyon jóban voltam. A fiával, ŠTEFAN KORENČÍVEL ma is közvetlen kapcsolatot ápolok, és visszagondolva, köztünk soha, semmiféle nemzetiségi vita nem akadt. KATKA MRÁZOVÁT még az IFJÚ SZÍVEKBE is beszerveztem konferálni, és annyira megtetszett neki, hogy ott ragadt az énekkarban magyar dalokat fűjni. Ki nem állom, ha valaki nemzetiségi marhaságokról beszél. Az más kérdés, hogy vannak hülye, ostoba emberek. Két évvel ezelőtt a budapesti szlovákok felkértek vendégszereplésre saját színházukba, a VERTIGOBA. Én gondolkodás nélkül igent mondtam, és játszottam szlovák nyelven. Az agyamon az futott át, hogy miért ne? Ezek az emberek (MUNK ŠTEFAN, FRANTIŠEK KRIŠTOF VESELÝ, MARTIN GREGOR, IGOR CIEL stb.) nemcsak nekem, hanem indulásakor a magyar színháznak is annyit segítettek, hogy valahol adósuk maradtam, és némileg ezt így tudom törleszteni. Sőt Thirring Violkával egy szlovák nyelvű cédét is elkészítettünk egy tótkomlósi szlovák költő, LADISLAV DOLNOZEMSKÝ műveiből, akinek nagyon szép versei vannak, és alig várom, hogy a kezembe vehessem. Hasonlóképpen siránkozik az anyanyelve kiveszése, kihalása miatt Magyarországon, akár GYURCSÓ ISTVÁN nálunk a magyar nyelv elsatnyulása miatt. Az okát nem ismerem, de magam is tapasztalom, hogy igaz. Egy kicsit talán a nosztalgia mondatja ezt velem, mert egyike voltam azoknak, akik a kezükbe vehették a háború utáni első magyar érettségi bizonyítványt Pozsonyban. Az értékét megőrizte a főiskolai évek alatt, és ma is nagy becsben tartom. Igaz, a főiskola négy évfolyamát öt év alatt abszolváltam, mert 1962-ben, második koromban kivették a vakbelemet, ami akkoriban nagyon komoly műtétnek számított. Közvetlenül utána következtek a vizsgák, és Andrej Bagar nem engedte, hogy friss sebbel a gyakorlati próbákat elvégezzem. Az elméletieket letettem, fél évet kihagytam, és a következő évben bepótoltam a hiányt. Kicsit lazábbra vehettem a következő évet, mivel az elméleti vizsgáim már korábban megvoltak. Nem kellett minden órán megjelennem, nem kellett vizsgadrukkban fetrengenem, csak a gyakorlati dolgokkal kellett törődnöm. Viszont így rengeteg szabadidőm maradt, és fellépéseket vállalhattam a pozsonyi magyar rendezvényeken. Akadt is felkérésem szép számmal. Éveken át több alkalommal konferáltam a gömbaszögi és zselízi nagyszabású kultúrfesztiválokon, rendszeres vendége voltam a Pozsonyi Rádió magyar adásának stb. Hogy ezeken részt vehessek, nem kellett külön engedélyt kérnem, csak bejelentési kötelezettségem volt a főiskolával szemben. Éltem, mint Marci, akarom mondani Matyi Hevesen 1965 júniusáig, amikor kezembe vehettem diplomámat, és teljesült nagy álmom: hivatásos szlovákiai magyar színész lettem. Ezalatt végig ott volt az életemben az IFJÚ SZÍVEK, és az enyém is hevesebben kezdett dobogni, amikor 1963. december 10.-én jelentkezett a tánckarba egy szőke lány, aki ugyan nem lett táncosnő, mert ott elegen voltak, de ott maradt az énekkarban. Nekem KUCKÓ GÁBOR mondta, hogy foglalkozzam vele, és én azóta is ezt teszem. Úgy látom, ez neki sincs ellenére.

Kicsit olyan a sorsa, mint Pablo Picassoé, hiszen nála a kék korszak után volt egy rózsaszín is. Dráfi művész úrnál is ez következik, csak kissé a zöldbe gabalyodva.

Labiche: Szalmakalap (1970), Emil (Petrécs Annival)

Hollý: A furfangos diák (1972), Gelo (Ferenczy Annával)

Jókai: A kőszívű ember fiai (1970) Baradlay Ödön (Ferenczy Annával)

Pancsev: A négy kalap (1986) Petko gazda
(Benes Ildikó, Ferenczy Anna, Házi Tánya és Mikula Róbert)

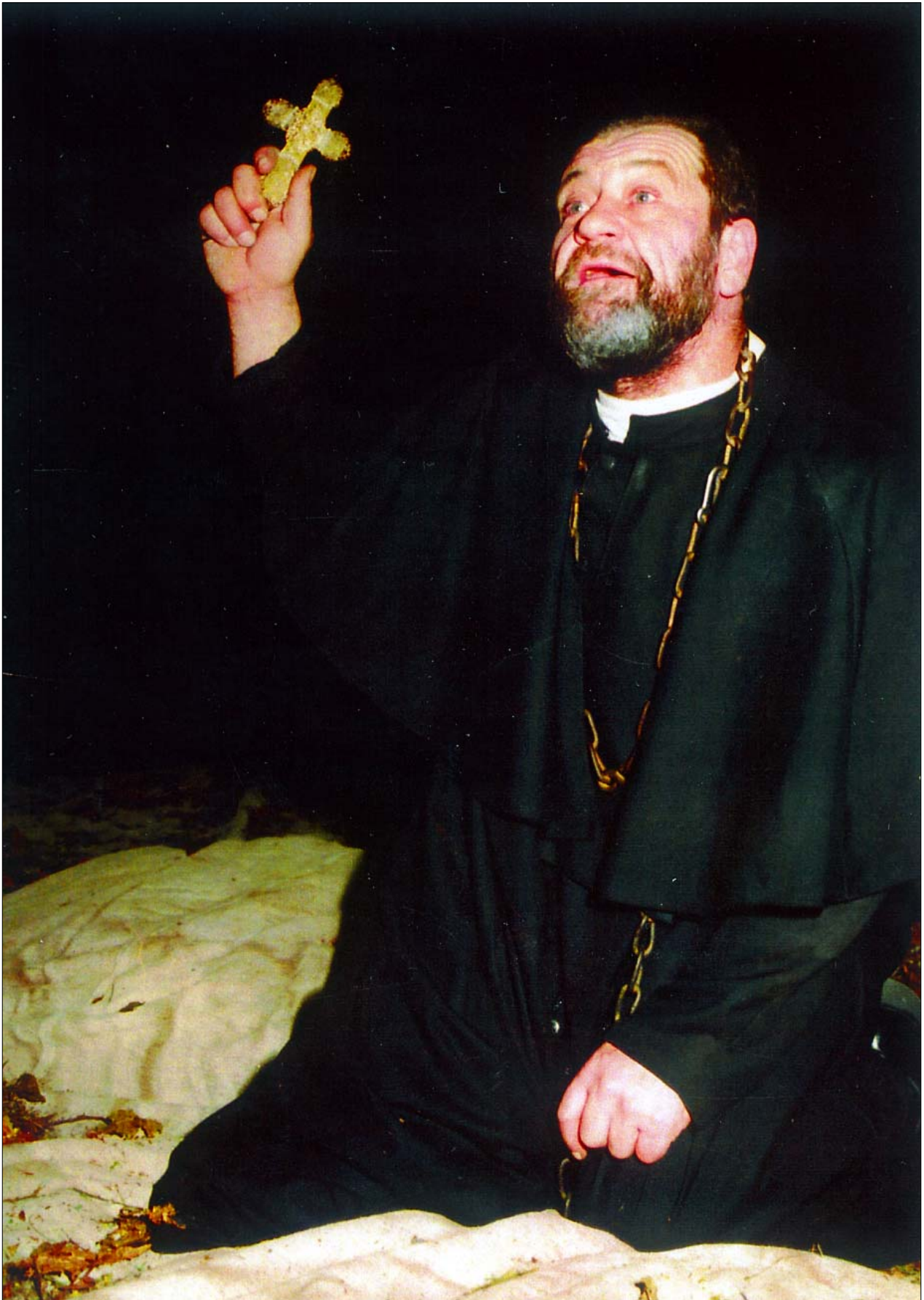
Sütő András: Káin és Ábel, Petréc Annával

Jílek: Szilveszter (1979) címszerepben (Lőrincz Margitkával)

Gyergyádesz: Fényima (1989) monodrÁma, az önálló est pillanatai

Sartre: Az ördög és a jó Isten (1995) Pap

BÁRKA SZÍNHÁZ, Budapest

Dürrenmatt: A vak

THÁLIA SZÍNHÁZ, Kassa

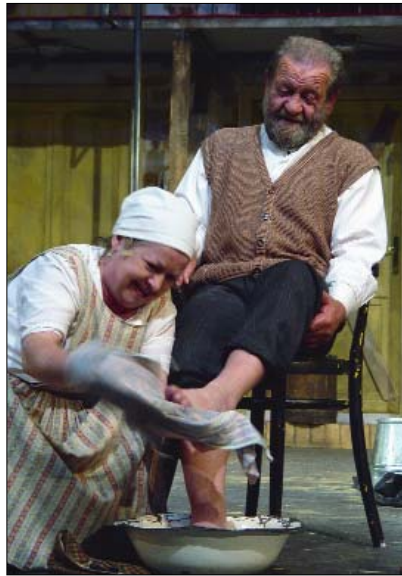

Ratkó: Segítsd a királyt! Az öreg (Ropog Józseffel)

A zsenialitás

Kellér–Horváth–Szenes:
A szabin nők elrablása,
Retteggy színidirektor

Jókai: Gazdag szegények
(Varsányi Marikával)

Ratkó: Segítsd a királyt!
Ropog Józseffel

A.J.Lerner–F. Loewe: My Fair Lady, Doolittle

F. Schiller: Ármány és szerelem, Miller

Dürrenmatt: A vak (Sulyok Judittal)

Gogol: Háztűznéző

pillanatai

Áron Kis Herceg a Földre érkezett, hogy megtudjon egy titkot a nagyapjától...

... ha felveszek egy csoda girardit,

megnyerek én vele akárkit.

Ritka esemény, becses vendég

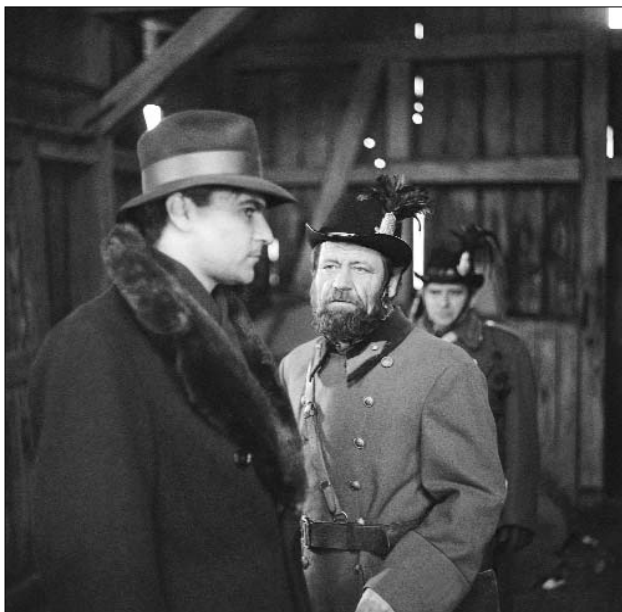
Kultúrházavatás falunapon - Lakszakállas (Sokolce), 2006 július 1.

Nemcsak a húszéveseké a világ...

... Tanyon (Tôn) sem!!!

Kiruccanás a celluloid szalagra

Chodník cez Dunaj (Átjáró a Dunán)
Foto: Dušan Dukát

Chodník cez Dunaj (Átjáró a Dunán)
Foto: Dušan Dukát

Köszönetet mondunk
a Szlovák Filmintézet
(SFÚ)
fotóarchívumának,
ahonnan a fenti
felvételeket kaptuk.

Foto: Václav Polák

Zdroj: Fotoarchív SFÚ

A 2000-ben készült KRAJINKA (Tájkép) című
filmet, amelyet Martin Šulík rendezett nagy
sikerrel mutatták be. Benne az egyik szomszéd
(sused) ismerős. Foto: Polák

(Sajnos sikertelen,
mert a Jánošík nem készült el.)

R Ó Z S A S Z Í N – SZŐKE CIKLON GÖMÖRBŐL

A végzet asszonya most a konyhában tesz-vesz, közben meg be-beszól. Akad, hogy három telefon is cseng egyszerre, többségüket Ő kezeli. Int, figyelmeztet, végül elküldi a művészt a postára. Ezért kicsit haragszom, mert a beszélgetés félbeszakad, éppen akkor, amikor a legizgalmasabb résznél tartunk. De hát az asszonycseléd szava szent. Ennélfogva nem is cseléd. Viszont asszony, akinek sikerült Tschöll-papásítania az egykor ifjú szívvel trillázó fiatalembert. A három a kislányból négy lett a Duna Televízió 2005 karácsonyi egyenes adásában, olyannyira sikerült asszimilálódnia BORIKÁNAK a lányai közé. A csuda tudja, hogyan. Azt viszont a színművész úr pontosan elmondja, miként került papucs alá, és miért nem szeretne onnan kiszabadulni. Íme az utazás története, mely szó szerint fapadosnak indult egy lócáról, aztán „business classe” lett belőle sok-sok kényelemmel, kényeztetéssel, no meg néhány viharral, melybe a házasság nevű charterjárat olykor beleszaladt.

Postaládájuk tanúsága szerint önökön kívül lakik itt még valaki, illetve inkább valami, amit úgy hívnak ORIFLAME. Szintén családtag?

- Nem. Úgy költözött hozzánk, hogy a feleségem, BORIKA, jelentkezett ennél a kozmetikai világcégnél, és termékeinek forgalmazójává vált. Így, hogy úgy mondjam, egy kis szépségért, ünnepi sminkért nem kell a szomszédba menni, hiszen itt van az ORIFLAME teljes választéka. Többéves munkával elérte, hogy már külön forgalmazócsoportha van a környéken, és asszonyok, lányok sokasága élvezi ennek a kozmetikai megahatalomnak jótékony hatásait. Fedelünk alatt, ahol annyi nő, asszony gyűlik egybe, mint olykor-olykor nálunk, igazán jó helye van. Ha már említette, mennyire tetszettek a Duna Televízió adásában a hölgyek, szerintem is nagyon szépek voltak. Ebben bizonyára szerepe volt ennek a bizonyos albérlőnknek, az ORIFLAMEnak, én meg a magam természetes módján voltam gyönyörű. Persze mikor megismerkedtünk, SZABÓMIHÁLY BORBÁLÁNAK még szinte semmilyen szépítőszerre nem volt szüksége, hiszen költőiesen szólva szőke volt, mint mennyben a felhők, és magával hozta Palócföldről Sajógömör csodás természetének üdvözlétét. Elég sokáig kellett kelletnem, illegetnem magamat, mire sikerült őt a szereposztó díványra kényszerítenem, és kiosztani neki a végzet asszonyának szerepét. Ebben állítólag komoly szövetségesre találtam egyik barátomban, az ismert költőben, GÁL SANYIBAN, aki, miután már fél éve ismertük egymást, odament hozzám, és azt mondta: Hallom, hogy nem akarsz leülni a barátommal a kispadra? Ez a mondás azóta is előkelő helyen maradt meg az emlékeinkben. Nagyon rendes, szemérmes, tisztességes lány volt, és kemény munkával sikerült eljutnom a lánykérésig, ami nem volt szokványos, és némi korrupciós elemeket is tartalmazott. Mivel rádióztam, és az IFJÚ SZÍVEKBEN is kaptam némi „apanázt”, így összegyűlt néhány koronám, de nem tudtam bánni a pénzzel. Egy alkalommal Borikának adtam a kasszámat, hogy kezelje, és ha lehet, függelékként engem is. Egyikre sem mondott nemet, és kis kitéréssel ez azóta is így van. Családja hamar befogadott, sőt az anyósommal is jól kijöttem, aki háztartásbeli volt és nagyon beteg. Apósom elismert középparaszt, akinek mindene a föld volt. Többszörösen kitüntetett mezőgazdász, aki jólmenő gazdaságot vezetett, de a szövetkezetesítéskor be kellett állnia a sorba. Feleségem egyetlen bátyja pedagógus, aki vörösdiplomás tanárként nem lehetett próféta a saját hazájában. A tanítástól eltanácsolták az illetékes elvtársak, és még bányában sem engedték dolgozni. Csak a szövetkezetben akadt volna helye – lehet, hogy ott jó lett volna disznókat oktatni. Két évig maradt fizetés nélkül két gyermekkel. Végül Gömörből átköltöztek a Csallóközbe, és Csilizradványon tanított nyugdíjazásáig. Az Isten kárpótlásul gyönyörű, meleg családi élettel ajándékozta meg felesége Gizella és három gyermeke révén. Két fia megnősült, sikeres életet él, és három unokával örvendeztette meg. Lánya, Dr. Szabómihály Gizella a nyelvtudományok doktora. Ismert és elismert tudós határokon innen és túl. Hát ilyen a feleségem családfája. Borika génjeiben örökölte a föld, a természet és a mezőgazdaság szeretetét, amit közgazdászként sem tagadott meg. Gazdasági vezetőként a komáromi, később pedig az egyesített izsai-komáromi földművelésszövetkezetben tartotta nyilván a termést, annak létrehozását és útját, majd 15 évig oktatta a nebulókat a Komáromi Mezőgazdasági

Középiskolában arra, hogy nemcsak termelni, feljegyezni is fontos a ténykedést. Jelenleg az ORIFLAME mellett egy új digitális tévéhálózat, a DIGI SLOVAKIA kiépítésén fáradozik, előfizetőket toboroz a holland-román cég számára, mely magas színvonalú szolgáltatásáért sokkal kevesebbet kér, mint a többi hasonló szervezet.

És amelyik elektronikus úton juttatja el az otthonokba például a Duna TV adását is. Miként jött létre ez a kapcsolat. Önök jelentkeztek, vagy ők keresték meg önöket?

- Mi nem tolakodtunk. Állítólag a Jókai Színházban érdeklődtek nagycsaládos színész után, és bennünket ajánlottak. Negyven éve vagyunk házasság, három lányunk és öt unokánk van, tehát a kritériumnak megfeleltünk. Igaz, akkor még nem tudtuk, mi mindennel jár ez. Ilyenkor ugyanis rengeteg az előkészület, nagy a felfordulás. A 24 ember, akik a stábot alkották, rendkívül komolyan igénybe veszi, és forgatási tereppé változtatja a lakást. De ahogy azt az élő adásban is elmondtam, ők tulajdonképpen szakmabeliek. Elküldték őket valahová, és nekik dolgozniuk kell. A szent estét így is, úgy is máshol töltötték volna, nem otthon. Akkor meg miért ne fogadtuk volna be őket? Néhány tányér levessel több vagy kevesebb, olyankor úgysem számít. Az előzetes felvételét, melyet az Európa-udvarból sugároztak, és a karácsony esti egyenes adását is elküldték nekünk videokazettán, így azóta ez is a legbecsesebb emlékek közé tartozik, hiszen szinte az egész világon láthatták, miként ünnepelünk együtt békében, szeretetben. Volt folytatása is 2006. május 9-én, amikor a vajdasági SOMOGYI család hívott meg bennünket Hajdújárásra. Természetesen ilyenkor a Duna Televízió gavallér módon megtéríti az összes költségünket, biztosította a szállásunkat, és mivel az itthoni adásban én dolgoztam is valamicskét, egy szerény gázsival is megtiszteltek. Persze az egész többbe került, mint amennyit visszakaptunk, de az élet már csak ilyen, és a dolgoknak nemcsak anyagi, hanem eszmei értékük is van.

Meg olyan, hogy a műholdak segítségével akárkinek az ajtaján be lehet kopogni a világon Ausztráliától Kanadáig, hogy megismerjék egy szlovákiai magyar színész otthonát. Nekem ez a ház sok ki- és bejáratával, a hatalmas nappalival, melynek egyik oldalán még galéria is található, kicsit teátrálisnak hat. Tudatosan ilyen?

- Nem teátrálisnak, inkább többfunkciósnak mondanám, hiszen volt idő, amikor tizenegyen laktunk benne. Egy ideig velünk laktak az anyósomék is, aztán a három lány. Később jöttek a vő, az unokák, tehát népes társaság gyűlt egybe. 1965-től 1979-ig tömbházban laktunk, ami nem mondható tágasnak, és nagyon beszorítva éreztem magamat. Számomra fontos, hogy tér vegyen körül, szükségem van levegőre. Éppen ezért terveztettük így a házunkat, hogy legyen benne egy nagy, magas helyiség, melynek atmoszférája van, kert és egy kis medence vegye körül. Édesanyámról maradtak ránk ezek a régi bútorok, melyek jól megférnek a falakon látható festményekkel. Nem élünk fényűzően, de minden a kényelmünket, pihenésünket szolgálja, alkalomadtán valamennyien jól tudjuk érezni magunkat benne, pedig nem vagyunk kevesen. Legidősebb lányunk, EMŐKE élelmiszervegyész és magánszorgalomból grafológus. Egy férfias ital, a sör a szakterülete, ennek megfelelően rövid ideig az Ógyallai Sörgyárban dolgozott, jelenleg meg a Singellőben egy magán-sörfőzde gyártási vezetője. Lengyel származású mikrobiológus férjével Moszkvában a főiskolán ismerkedtek meg, így lett Malkowszkiné. Ez a vejem egy németországi cég kelet- és közép-európai tanácsadó területi menedzsere, és mondhatni hazavitte a nagyvilágot. Otthon a számítógép előtt várja az instrukciókat, hogy hova induljon. Bejárta a világot Thaiföldről Hollandiáig, és sorba köti az üzleteket. Két fiuk, ÁRON és TAMÁS remek sportoló, mindketten kempo-karatéznek. Áron ráadásul jó színészi képességekkel is rendelkezik. A Komáromi Jókai Színházban ő alakította a Kis Herceget, a már említett küzdősportban pedig korosztályán belül 2005-ben világbajnok lett. Tamás is szívesen szerepel, és idén ő is dobogós helyezést ért el a karate-kempo Európa-bajnokságon.

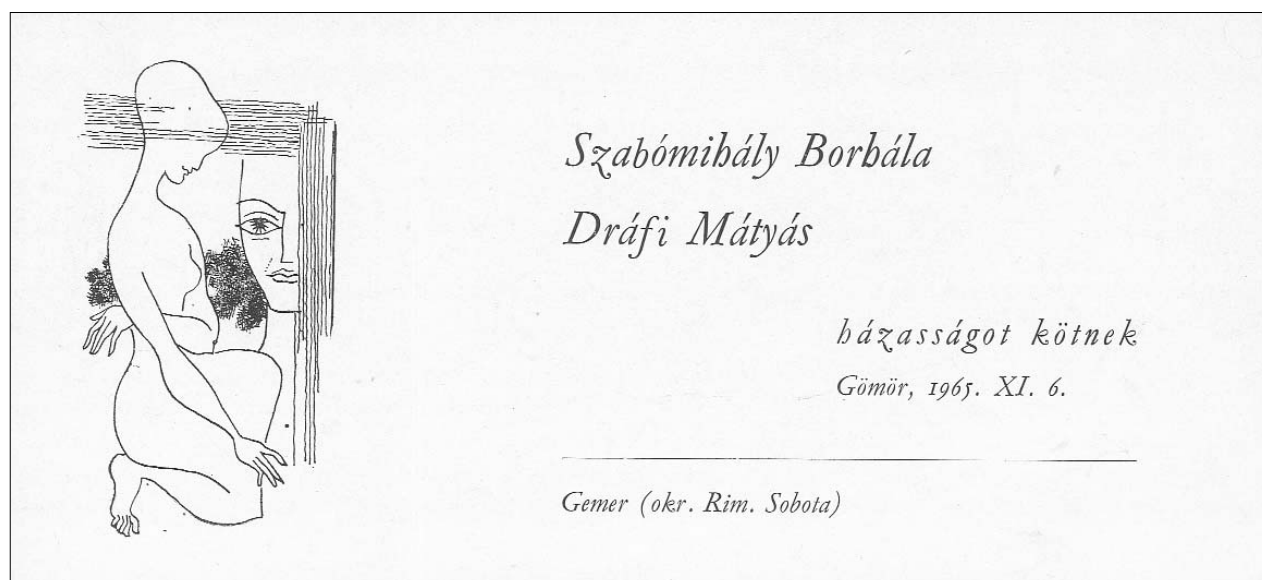
Nyomdokaimban leginkább EMESE lányom szeretett volna járni. Fel is vették a színművészeti főiskolára, de közbejött a szerelem, és a férjével közösen úgy döntöttek, hogy nem lép a világot jelentő deszkákra. Más világot választott magának, és hitoktató lett, de taníthat is az alapiskola 1-4. osztályában. Mint állás nélküli tanítónő kényszervállalkozó lett, és saját alkalmazottja ebben a bizonyos DIGI-TV-ben, melyet az édesanyja hozott létre. Férje, ANYALAI RÓBERT kiváló zongorista, zenész, végzettségét tekintve pedig zenetanító. Az ő lányuk RÉKA, aki még általános iskolába jár, de már több darabban statisztált színpadon. Nemcsak csinos, de nagyon erős egyéniség

is, nem árt majd rá vigyázni. Fiuk is van, ROBIKA. Pápán a református gimnáziumban tanul, ahol Jókai, Petőfi, Nagy László okosodott. Döbbenetes élményben volt részem, amikor Robikát felvételizni vittük. Mivel szombat volt, és az iskola be volt zárva, elmentünk az egyik városi cukrászdába. Itt a falakon régi képeslapok voltak kinagyítva, és az elsőn, amely szemembe tűnt, a Pápai Tanítóképző volt látható egy felirattal: SZERVUSZ KÁLMÁN! Így hívták az édesapámat, aki ebben az intézményben szerezte meg a kántortanítói oklevelet.

Legfiatalabb lányunk ANIKÓ, aki újságíró, az ÚJ NŐ munkatársa, de más lapokban is publikál. A férje HÜBSCH MIKLÓS matematikatanár, jelenleg igazgatóhelyettes a Béke utcai alapiskolában. MIKLÓSKÁT meg már ismeri, hiszen ő engedte be. Háromévesen nemcsak az idegenekkel, velem is kellően szigorú. No meg aranyos. Ha valakiről, a nagymamája után róla lehet leginkább elmondani, hogy képes levenni a lábamról. És nemcsak arról, amelyik fáj.

Hédi-Emőke, Médi-Emese és Édi-Anikó is nyilván járt egykor alapiskolába. Jutott rájuk ideje?

- Ha az ember akarta, és jól szervezte meg az életét, igen. A feleségemet sokszor késő estig foglyul ejtette foglalkozása a földműves szövetkezetben, az óvódának meg délután vége volt. Hova vihettem a gyerekeket? Magammal az előadásra, a színpalak mögé, ahová egykoron engem is vitt az apám. Soha nem történt semmi bajuk, legfeljebb jól érezték magukat a furcsa, romantikus világban, és még büszkék is voltak, mert más gyerekek oda nemigen jutottak el.

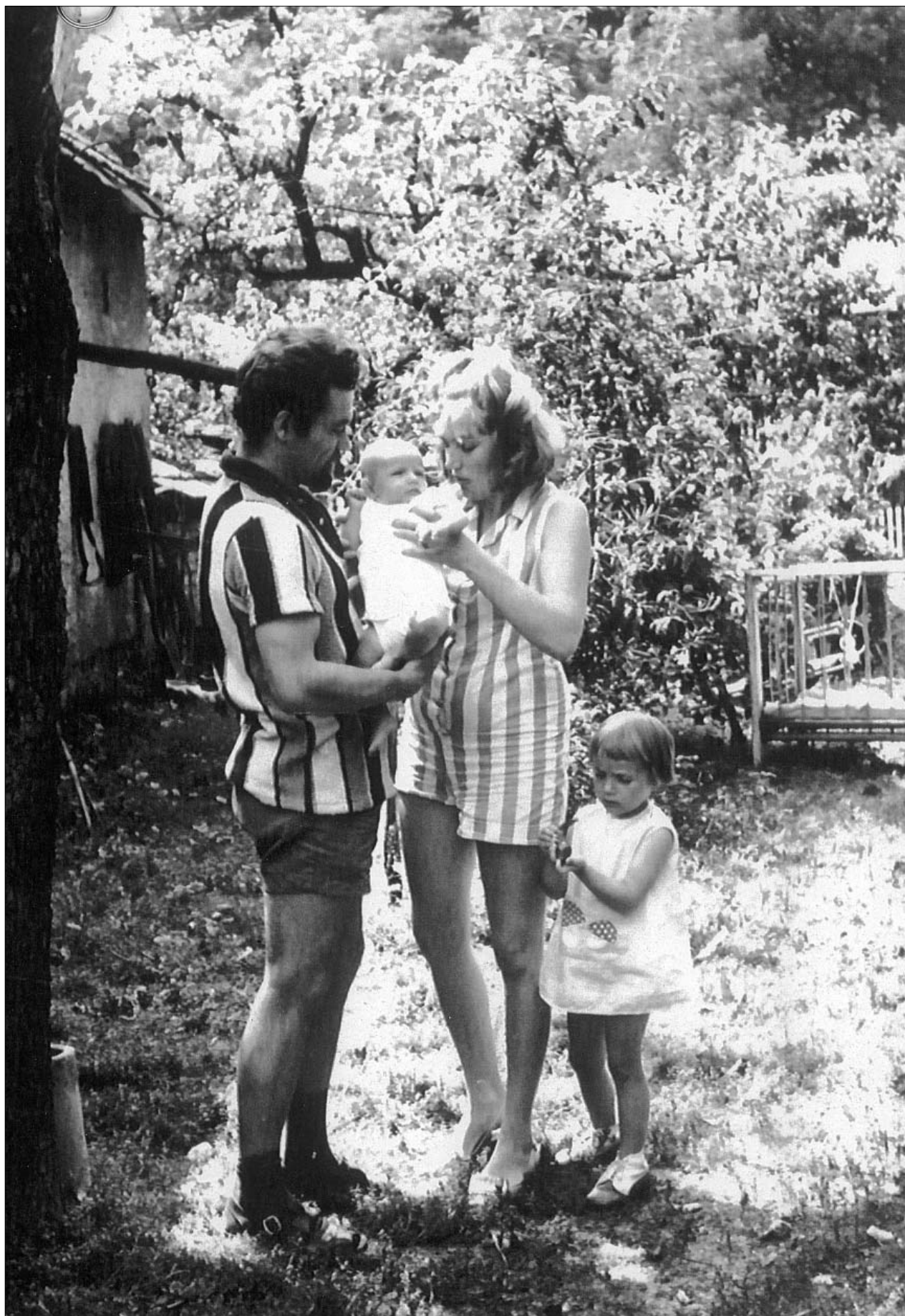
Ketten, aztán egyre többen...

Igen,

igen!!!

A kettőből így lett négy

Apuka

Emőke

Emese

Három a kislány

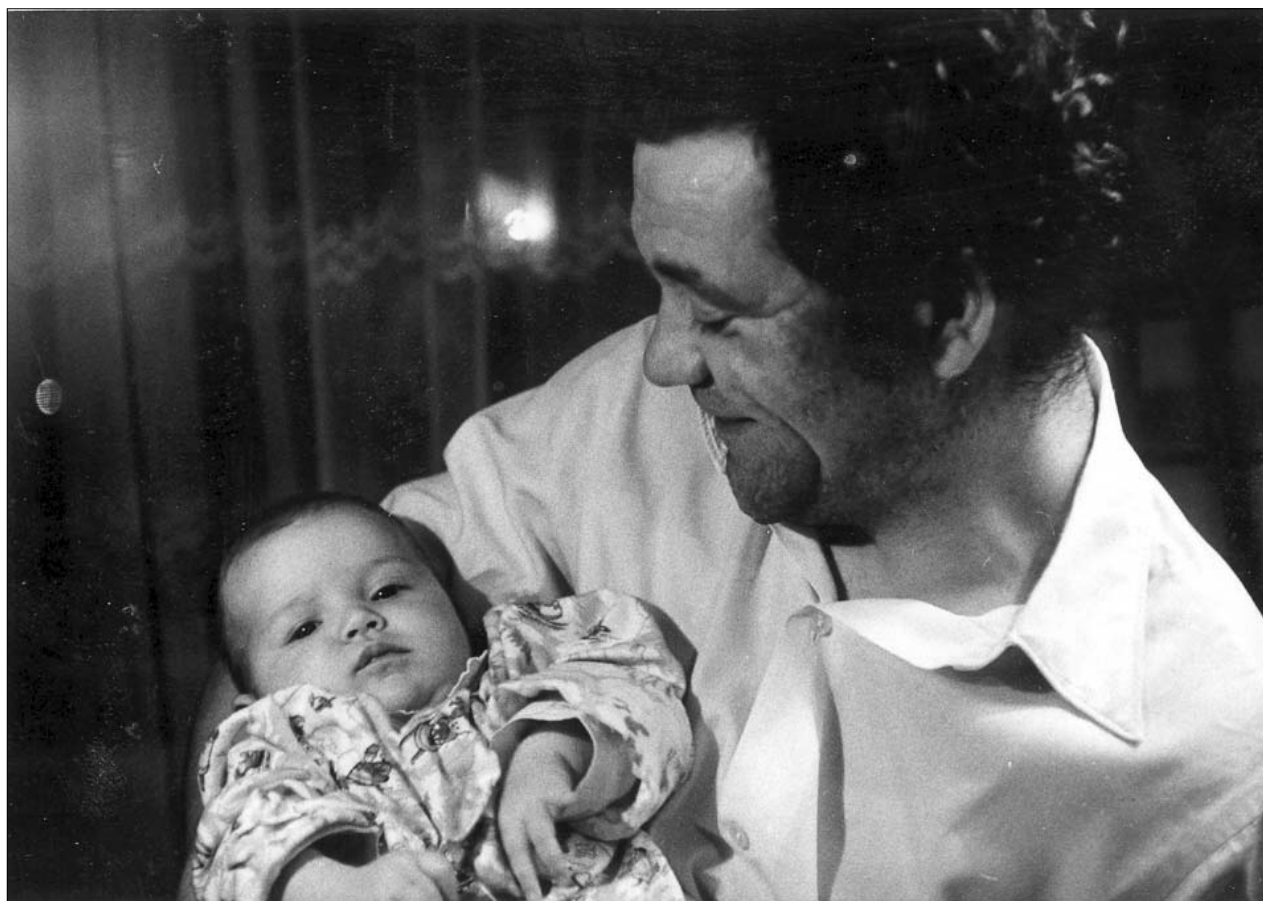
Molnár Ferenc: Egy, kettő, három

Emőke

Emőke, Emese

Anikó

Áron először nagypapásított

Anikó

Kettecskén lakodalomban

Három a kislány... sőt itt heten mint a gonoszok

Robika és Réka (de ki lehet a Mikulás?)

Séta után...

... édes a pihegés

Férfiak egymásközt

Matyit és Tamást Mátyás felügyeli

Matyi és Mátyás

Borika és Borbála

Szerelemből szeretetbe

Hübschék, Dráfiék, Anyalaiék, Malkowszkiék

Tamás, Réka, Robika és Áron (Mikike még csak lesz, de már látszik) a 60. születésnapon

K É K – AZÚR, TÜRKIZ, HALOVÁNY

Árnyalatok mentén folyik tovább a diskurzus. Mélykék indulatok szórnak szikrákat, melyeket elkap a megnyugvás karja. Itt-ott acélosra keményedik a szó, besűrűsödik a tekintet, aztán a szablya beletompul egy kedves emlékbe. Veszélyes vizekre is kievezünk, és igazi vadevezősként szelídítjük meg a hullámokat. A nagy óceán, a színház azúrját türkizzé tömörült, nosztalgikus fájdalom sajogja be, de egy-két történet, sztori is kibukkan a habokból. A színész most nem alakít, még önmagát sem. Lelkéből kitör az ember, arcáról eltűnik a figurális máz. Még bozontos szakállát is leveti, hogy arca a maga valóságában tükrözze érzelmeit. Szenvedély, szerelem, fájdalom, hűség, bátorság és féltés kavargat a szavakban, melyek őszintén peregnek elő a bozont mélyéről. Egymás mellé kerül SZÍN és ÉSZ, melyből összeáll a SZÍNÉSZ. Az idő mindent megszépít, de van, ami a jótékony smink ellenére is csúnya marad. Nem lehet mindent kellemesre kozmetikázni, és ilyen az emlékek között is akad. Ezeken még az ORIFLAME mindenhatósága sem lenne képes segíteni.

1965 júniusa. Árvizes kor, s a dunai hajósnak ropogós diplomával a kezében nem volt nehéz levezetni Révkomáromba a Magyar Területi Színházba, amelynek elvben már 1959 óta tagja. Felröppent fészkeről a „kék madár”?

- Igen, de le is csúszlizták olyannyira, hogy egy időre légifolyosót kellett váltania. Megvalósult a nagy álmom: SZLOVÁKIAI MAGYAR SZÍNÉSZ lettem, és azt gondoltam, megvalósíthatom József Attila útmutatását, mely szerint egész népemet fogom, nem középiskolás fokon, tanítani. Akkoriban ez a főiskolán úgy volt, hogy a negyedik évben (mely esetemben vakbelem elvesztése folytán az ötödik lett) már csak praktikus, gyakorlati dolgokkal kellett foglalkoznunk, és legalább két előadásban meg- és felmutatni magunkat. Néhány elméleti tantárgy mellett előtérbe került a színészi képességek reflektorfénybe állítása, és mindkét szemeszterre esett egy-egy bemutató. A diplomamunka témáját két felkínált lehetőség közül kellett kiválasztani, és nekem Berthold Brecht jutott. Akkor is, és ma is nagyon szeretem, mert nála az elidegenítő hatásnak funkciója van. Ugyanez Shakespeare-nél vagy Moliere-nél már nincs kedvemre. Azt szeretem, ha mindenkit megőrzünk olyannak, amilyennek ő maga gondolta magát. Ebben kicsit konzervatív, de nagyon konzekvens vagyok. Példát is mondok. Nemrég egy pszichológiai tanácsadóban olvastam egy anyuka panaszát, aki nem tudja, mint csináljon rendkívül aktív gyermekével, aki, miután hazamegy az iskolából, nem áll neki azonnal a csendes foglalkozásnak, hanem elkezd játszani. Egyébként az előmenetelével nincsen semmi baj, csak arra volt kíváncsi az édesanya, hogy mikor kezd majd el gyermeke felnőtté válni, ahogy mondani szokták, mikor nő be a feje lágya. A válaszban volt egy érdekes mondat, mely szerint aki csak önmagát keresi furtonfurt, annak a kreativitásával baj van. Én meg József Attilával élve hozzátettem volna: ... játszani is engedj szép, okos fiad! Ezt magamra vetítve úgy érzem, nem jó, ha a rendezők mindig valami újításra törekednek. Könnyörgöm engedjék meg a színésznek, hogy ő is gondolkodjon, és egy régi színdarabból azt választhassa ki magának, ami számára aktuális. Ne erőszakolják meg a színműveket. Az Ármány és szerelem maradjon meg romantikusnak, és ne a fasizmusról szóljon csak azért, mert német író, Schiller írta. Nem kell mindig mindent mindenbe belemagyarázni. A nagybetűs JÁTÉK, történjen az gyermekkorban, felnőttkorban vagy akár színpadon amellet, hogy szórakoztat, esztétikára, logikai utak meglelésére, kreativitásra nevel, megtanítja, miként dolgozzuk fel a kudarcokat. Ezt egy Kovács Kati slágerrel fogalmaznám meg: Veszíteni tudni kell!!!. Hiszen minden indulásban ott van a lehetőség, hogy nem oda érkezünk meg, ahova szeretnénk, minden tettünkben ott van a sikertelenség fenyegetése, minden színpadi alakításban jelen van, hogy a vastaps elmarad, és csak a függöny legördülése után dől el, hogy siker vagy bukás lett e a próbaidőszak vége. Az is lehet, hogy a főpróba nagyon kellemes, de a premier rettenetes. Én is többször veszítettem, és akadt egy kudarc, amelyet a mai napig nem tudok feldolgozni. 1969-ben beülhettem a MATESZ direktori bársonyszékébe, és igazgatóként álmodni kezdtem egy nagy, komplex színházat, mely a már meglévő hagyományokra épült volna rá. Sajnos, a fellegvár eltűnt a torzsalkodások bárány- vagy inkább viharfelhői mögött.

Ehhez tudni kell, hogy miután 1959-ben a FALUSZÍNHÁZ megszűnt, annak társulata beépült a Komáromi Magyar Területi Színházba, amelyben én is kiélhettem művészi énem minden vetületét. Az 1965-ben megszerzett diploma ugyanis csak arra jogosít fel, hogy beengedjük életünkbe azokat a lehetőségeket, amelyek sorsunk ajtaján kopogtatnak. Az irányított képzés helyébe az önképzés lép. Magam is tanulásra szorultam, és volt is kiktől, hiszen remek társulatban landoltam, amelyben ott volt a teljesség igénye nélkül BOTTKA ZSUZSA, BUGÁR BÉLA, BUGÁR GÁSPÁR, CSENDES LÁSZLÓ, FERENCZY ANNA, GOMBOS ILONA, GYURKOVICS MIHÁLY, HOLOUBEK LÁSZLÓ, KIRÁLY DEZSŐ, KORAI FERENC, KOVÁCS JÓZSEF, LELKES MAGDA, LENGYEL FERENC, LŐRINCZ MARGIT, NÁDASDY KÁROLY, NAGY ESZTER, NÉMETH ICA, PALOTÁS GABI, PETRÉCS ANNI, PÓTHE ISTVÁN, ROPOG JÓZSEF, ROZSÁR JÓZSEF, SIPOSS ERNŐ, SIPOSS JENŐ, SZENTPÉTERY ARANKA, TARICS JÁNOS, THIRING VIOLA, TÓTH LÁSZLÓ, TURNER ZSIGMOND, UDVARDY ANNA, V. SZABÓ RÓZSI, VAVRECZKY GALÁN GÉZA, VÁRADY BÉLA és ZAKÁL GYULA. Sajnos közülük sokan már nem élnek, és lábnymaik is megsemmisültek azzal az Eötvös utcai épülettel együtt, melyben akkoriban játszottunk, és igazi nemes színházi „doh” lengte be. Nagy kár, hogy a városrendezés során nem gondoltak arra, milyen örök becsű műemlék és egyben játszóház is válhatott volna belőle némi modernizálás és renoválás után. Az új lakótelep lesöpörte a történelem színpadáról a patinájával együtt. Pedig akkoriban szinte szentélyként működött, ahová az emberek Révkomáromból és a környező falvakból kerékpárral, motorbiciklivel télen hóban, fagyban is eljártak, és olyan darabokat néztek meg, amelyeket én is nagyon szerettem, például Arthur Miller: Salemi boszorkányokját, Madách: Ember tragédiáját, amelyben Lucifer lehettem, vagy azt a Felkai darabot, amely ennek a gondolkodó óriásnak az életéről szólt. Lúdas Matyi szórakoztató története kicsit és nagyot, színészt és nézőt egyaránt elbűvölt, megkacagtatott. Igaz, akkor még a CSEMA-DOK is másként funkcionált, és a községekben mindenütt akadt egy-egy ember, aki a szó legigazibb értelmében kultúrosként működött, és az embereket olyan közösséggé nevelte, ahol a dal, a tánc, a zene és az amatőr színjátszás kollektív üggyé forrt. De tájoltunk mi is bőven Dr. KRIVOSÍK ISTVÁN igazgatása alatt sok-sok éjt nappallá téve, és éjfél előtt ritkán kerültünk ágyba. Előfordult, hogy a túlórákat a falusi emberek szalonnával, sonkával, tojással, borral honorálták így is kifejezve hálájukat és köszönetüket az élményért, amelyet az élő színház varázsa vitt életükbe.

Úgy tartják, hogy aki valakivel vagy valakikkel sülve-főve együtt van, és a hatvanas években ez önöknél így volt, hiszen közös buszon zötykölődtek, egyesült erővel tolták meg, ha kellett, közös öltözőben öltöztek és vetkőztek (emiatt magam is szívesen bekukucskáltam volna), éjjel-nappal próbáltak, játszottak, az előbb-utóbb meg is utálja a másikat...

- Ne is folytassa, ránk ez nem volt jellemző!!! Komolyan mondom, hogy bár két csoportunk volt, egyikben sem fordult elő ilyen. Álltunk a színpad szélén, és szurkoltunk egymásnak, hogy sikere legyen, bent meg egymás szájából ettük a szavakat. Olykor a végszavakat vissza is adtuk, mert a saját érdekünkben egymás szerepét is megtanultuk. Ugyanis ha valami valakinek nem jött össze, az nekem is rossz volt, amit meg én rontok el, az neki okoz keserű perceket. Természetesen mint minden közösségben, nálunk is volt olyan, hogy egyiket jobban kedveltem, mint esetleg a másikat, de a gyűlölet rákfenéje nem férközött közénk. Olyan volt, hogyha hosszabb ideig vendég szerepeltünk valahol, és szállodában laktunk, megmondta az ember kivel akar közös szobába kerülni. Akinek jobban ismerte a szokásait, rigolyáit, akivel könnyebb volt elviselni egymást, de a másik sikere soha nem irritált bennünket. Mindenki tudomásul vette, hogy partner nélkül ő sem lenne sehol, és a színpadon nagyon fontos a két ember közötti összhang. A kor hangulatára talán legjellemzőbb, ha elmondok egy vidám történetet.

Játszottuk Egri Viktor: Ének a romok felett című drámáját, amelynek bemutatóján a szerző is megjelent. A megható történet hatására a nézőtérre egyre több zsebkendő került elő, hogy felitassa a kicsurranó könnyeket. Az előadás végére az átélt katarzis hatására szinte mindenki sírt az író nem kis öröme, aki a színpad mögött boldogan suttozta a színészek fülébe: Látjátok, a nézők zokognak!!! Mikor eljutott egyik közismerten nagy tréfamester kollégánkig, KORAI FERI bácsiig, ő némi malíciával válaszolt: Hiába sírnak, úgyse kapják vissza a belépti díjat!

Már Vörösmarty is önmérsékletre intette a merengőt: ...kinek virág kell, nem hord rózsaberket. Nem tűnt megalomániás ötletnek a sokfunkciós kulturális revír megvalósítása Révkomáromban?

- Nem, mert minden eleme adott volt. Színi direktori működésemet mégis kudarcként éltem meg és könyveltem el. Álmodtam egy színházat, de a fondorlatos politikai vekker két éves működésem után durván felébresztett. A színházat és a társulatot jól ismertem, hiszen bár csak 1965-ben kaptam diplomát, 1959-től már a MATESZ tagjai sorába tartoztam, mivel FELLEGI ISTVÁN egy évre mai szóval élve „lenyúlt” a felvételin. Ma már tudom, hogy inkább felemelt, s ezért örök hálával tartozom neki. Igazgatói kinevezésem idején két csoportja volt a színháznak, tehát egy este két előadást is meg tudtunk tartani két teljesen különböző helyszínen. Így a szlovákiai magyarság évente nyolc előadásból választhatott, s ezeket karnyújtásnyira vittük hozzájuk. Előfordult, hogy toltuk, mert mikor a Faluszínháztól megörökölt RND-vel indultunk útnak, néha a motor szerepét is átvettük. De a jó színész a tárgyakat is el tudja játszani. Vitt a lelkesedés, hozott a taps, közben délelőtt egyfolytában próbáltunk. Én meg a direktori székben az álmodozások korát éltem, melyben a színes látomások a színházra fókuszáltak. Akkoriban a Pozsonyi Rádiót Ján Solovič igazgatta, akinek több darabját bemutattuk, mert jók voltak. Szinte valamennyi szlovákiai színház játszotta őket, mivel a közönség igényelte és szerette. Elgondolkodtam azon, miért kell a rádiófelvételeket Pozsonyban elkészíteni, ahová általában hétfői napon jártunk, és a hajnal már az autóbuszban találta a színészeket. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy tavaly a hazai rádió magyar adásának már a szokásos önálló szilveszteri műsorra sem tellett, és az év utolsó napján régebbi produkciókat ollóztak egybe, ami ugye nagy szegénységről tanúskodik. Évről évre kevesebb az egyéb felvétel is. Szomorú jelensége ez korunknak, mert talán lenne rá igény, és a színészek szívesen vettek részt a felvételeken, mert az könnyebb pénzkeresetnek számított. A szöveget nem kellett bevágni, a bakit meg vágással ki lehetett paterolni adás előtt a hanganyagból. Hiányoznak a nyilvános adások annak ellenére, hogy ott többet kellett teljesíteni.) Sokkal egyszerűbb lett volna, ha egy kisebb stáb eljön Révkomáromba, egy stúdióban felveszi a rádiójátékot, verseket, és a kész anyagot hazaviszi. Mindenki jól járt volna, hiszen a rádió megtakarít egy csomó utiköltséget, mi meg egy nagy adag fáradságot. Félállásban felvettünk volna egy hangtechnikust, és költségeit így fele-fele alapon viseltük volna. Helyben készítettük volna el a hangeffektusokat, létrehoztunk volna egy fonotékát, és a színházban egy komplett stúdiót. A tervrajzok elkészültek, már a kőműves munkák is folytak, a rádió meg hozta volna a műszaki berendezéseket. Közben Pozsonyban megalakult a SZÓTTES, és gondoltam, eljött az én időm. Ellátogattam a minisztériumba „illetékes elvtárshoz”, és azzal az indoklással, hogy Pozsonyban nincsen szükség két hasonló jellegű népi együttesre, kértem, hogy az IFJÚ SZÍVEKET adják ide nekem Révkomáromba a rájuk fordított anyagi javakkal együtt. Beleegyeztek, és én boldogan jöttem haza, mert már láttam az előadásokat, ahol több, mint 100 táncos, zenész jelenik meg a színpadon, a színházi előadásokat gazdag zenekísérett teszi nívóssá, operettek, zenés játékok, musicalek kavaroztak a fejemben. Persze emellett a prózát sem hanyagoltuk volna el, de mint az Ukrán Színházban a PULS (Podukrajinský ľudový súbor), a mi színházunk műsorát is színvonalas népművészeti előadások gazdagították volna. Néhányan összeülve odáig merészkedtünk a tervezgetésben, hogy egy magyar egyetem létrehozása sem lenne rossz Révkomáromban. GÁSPÁR TIBOR tanár úr akkor államtitkárként dolgozott a kultuszminisztériumban. Minden el volt intézve, aprólékosan megtervezve ahhoz, hogy városunk egyetemi diákvárossá nője ki magát, amelyben ennek megfelelő kultúrintézet működik profi színházzal, hivatásos népművészeti együttesel, rádióstúdióval, két-három lapszerkesztőséggel (Szabad Földműves, Dolgozó Nő, stb.), csak még egy aláírás hiányzott. Innentől a történet „mi lett volna, ha...” kezdetűvé válik, az álmok meg ábrándokká silányultak. Ekkor jött ugyanis az ellenjavaslat egy új magyar színház létrehozására Kassán (Košice). Azonnal felmerült a kérdés: mivel tudja a már működő támogatni az alakulót? Papírra vettem a lehetőségeket, mi szerint tudtam adni hat színészstatuszt, négy műszaki helyet és egy autóbust. „Jaj de jó! Ekkora segítségre nem is számítottunk!” – mondták az illetékesek, akiknek nagy szükségük volt erre a keleti intézményre, és ebben megegyezett a véleményünk. Csakhogy akkoriban több szlovák színházat bezártak, például a nagyszombatit, az iglóit, a zólyomit összevonták a zsolnaival, és ez a korszak lehetetlenné tette egy önálló új magyar színház megszületését. Hogy a kecske is jóllakjon, meg a káposzta is

megmaradjon, felszólítottak, hogy osszam ketté a MATESZT, amire én természetesen semmi hajlandóságot nem mutattam. Akkoriban született meg ugyanis az új, jelenlegi színházi épület gondolata, és az akkori polgári védelem (civilná obrana) parancsnoka, SEDÍLEK MILÁN (a Ferenczy Anni férje) egy olyan ötlettel állt elő, hogy békeidőben a ház a színjátszást szolgálná, veszélyesebb korban pedig óvóhelyként funkcionálna, mert hermetikusan le lehetett volna zárni. Dokumentáció igazolja, hogy erre a két minisztérium össze is adta volna a pénzt, és úgy tűnt, hogy a dolgok olajozottan mennek, amikor jött a Kassai Thália. Nekem sehol nem engedték elmondani, hogy lényegében nem egy vadonatúj magyar színházról van szó, hanem a komáromi színház kettészéléséről, amivel én semmiképpen nem érthettem egyet. Az erőket összpontosítani akartam, nem szétforgácsolni. Állítom, hogy ha nem én lettem volna a MATESZ direktora, hanem valaki más, aki Magyarországra „disszidált”, és akinek nem is annyira a kassai színház és a szlovákiai magyar kultúra volt a fontos, hanem az igazgatói poszt, amire Komáromban nem voltak meg a kilátásai, még ma sincs önálló Thália. Egy színháznak ugyanis csak egy igazgatója lehet, és azt is kikiáltották árulónak. A Kassai Thália Színpad éveken át a Komáromi Magyar Területi Színház „fiókküzemeként” működött, tartotta bemutatóit és előadásait. Következetes rakoncátlankodásomat azzal honorálták, hogy megfenyegettek, nemcsak direktor nem leszek, hanem színész sem. Akkor elmentem Kassára, megkötöttem az ottani ipari iskolával a terembérlési szerződést a tornateremre, írtam a kultuszminisztériumnak egy levelet, hogy a komáromi színházból egy részleget Kassára helyezek ki, ami lehetségesnek bizonyult, hiszen minden cég ott csinál magának leányvállalatot, ahol akar. Komáromban készültek a díszletek, jelmezek, egy héttel a premierek előtt a mi embereink utaztak oda összeállítani a színpadképet és technikailag biztosítani az előadásokat. Elvileg egy bolt voltunk két kirakattal. Végül engednem kellett a nyomásnak, elmentem Kassára, aztán a lehető legrövidebb időn belül beadtam a felmondásomat, mert nem vállalhattam felelősséget olyan dolgokért, amelyek közel 400 kilométerrel keletebbre történtek. Ezt 1971 márciusában el is fogadták. Költő barátomnak, GÁL SANYINAK megjelent egy könyvecskéje SMINK NÉLKÜL címmel, amelyben szerette volna hitelesen dokumentálni az eseményeket, ami érzésem szerint (és ebben nem vagyok egyedül) nem sikerült maradéktalanul. Bizonyára léteznek iratok, de a színház archívumából eltűntek. Erre Kollár Péter igazgató jött rá, amikor a jubileum kapcsán kereste a régi ereklyéket, de ő sem találta meg. Feltett kérdésére visszatérve, a közönség igényelte és ma is igényli a zenés darabokat. Egy harminctagú zenekar egészen másként hangzik, mint egy kamaraegyüttes, a nagyobb tánckar jobban betölti a játékteret, és az élő zene a színház lelke. Nem véletlenül van zenekari árok, melyet manapság ritkán használnak rendeltetésszerűen. Jó példa erre a Hegedűs a háztetőn, amelyet később sikerült az IFJÚ SZÍVEKKEL létrehozni. Hogy végül világossá váljon az elméletem: nem azzal van bajom, hogy Kassán magyar színház működik, ennek én is örültem volna. A baj az volt, hogy az amúgy is gyenge anyagi támogatás kettéosztódott, s egy emberileg, szakmailag erős színház helyett lett két gyenge. Évekig mondhatnám évtizedekig tartott, amíg újra felépültek. Ennek ellentmond, hogy a MATESZ által évadonként nyolc színházi produkciót kapott a legkisebb, legkeletibb magyar falu is. Kérdezem, mennyit kap ma?

Hát... Inkább nem számolok ...

- Na ugye, mert nincs is mit! Én az állandó társulatnak vagyok a híve, amelyet néha érdemes egy-két vendégművésszel felfrissíteni a repertoár-darabok igénye szerint. Mostanában a direktorok szezonra, szerepre kötnek szerződést a színészekkel, a közönség meg csak kapkodja a fejét. Lehet, hogy furcsa, amit mondok, de az embereket a nevek csalogatják be a nézőtérre. Ahhoz viszont, hogy ezeket a neveket megismerjék, megjegyezzék, nem elég jönni és menni, itt kell lenni. Ugyanis aki jegyet vált, az nemcsak a darab címét olvassa el, hanem a szereposztást is. A stabil társulat fogalma kiveszőfélben van, és a színészet brigádos szakmává degradálódott. A színész meg nem az alakításra koncentrál elsősorban, hanem egész szezonban azon idegeskedik, meghosszabítják-e a szerződését, lesz-e állása a következő évadban és az azt követőben is, ami ugye egzisztenciális kérdés, hiszen sokuknak családja, gyermeke van. Ebben a pillanatban az igazgatók és a rendezők azt csinálnak a színházzal és benne a színésszel, amit akarnak. Az aktor alkotóművész helyett kiszolgáltatott létszámelemmé válik, és minden arrafelé tendál, hogy a félelem minél jobban befészkelje magát a művészek gondolkodásába, mindennapjaiba, nehogy alkotni merészeljenek. A rendezők nem őket

keresik, hanem önmagukat, és veszedelmes kísérletek keretében idegenítik el a nézőket és magát a színházat is. Pedig ez egy háromszereplős műfaj. Akkor jó, ha a rendező kezét nyújtja a színészen át a közönség felé, és az elfogadja és megszorítja azt. Homokfestészet ez, hiszen a siker pillanatát minden este létre kell hozni, de abban a pillanatban le is törölni az üvegről, mert helyet kell adni a másoknak. Az üveglap a közönség, melyre a művészet homokját igyekszünk úgy rászórni, hogy szemében az öröm vagy a bánat könnyei megjelenjenek. Ha fenn a színpadon nem érzem a publikum reagálását, lélegzetét, kíváncsiságát, akkor valami nagy baj van. Ugyanis tulajdonképpen partnerek vagyunk, és közösen hozzuk létre a csodát, amit színházi estnek hívnak. Visszatérve röpké direktori korszakomra még elmondanám, hogy csak egyetlen újság akadt, amelyik kíváncsi volt az én véleményemre is. Írtam egy cikket és elvittem a szerkesztőségbe, mégsem jelenhetett meg! A folyosón találok „VALAKIVEL”. A főszerkesztőnél folyó tárgyalás alatt megcsörrent a telefon, melyen keresztül utasították, hogy Dráfitól semmit ne merészeljen leközoelni.

Az nem lehet, hogy színész és direktor azért nem fér össze egy testben, mert mindkettő egymástól teljesen eltérő alapokon funkcionál? A színész érzelmi nyomvonalon nyomtatólóként megy előre, olykor meg a falnak, az igazgató pedig a számok és gazdasági machinációk hálójában kiszámítottabban kavarog és vesz el. A szerelmes sem veszi észre hevületének tárgyán a szemölcsöket és szeplőket...

- Lehet, de nem biztos. A megszünt Ludas Matyi hasábjain Feleki Lászlónak gyakran jelentek meg találó aforizmái, és az egyiket nagyon megjegyeztem: „Nem igaz, hogy a szerelem vak. Ellenkezőleg! A szerelmes ember a partnerén olyat is észrevesz, amit más meg se lát.” A Kassai Thália első bemutatóját, Goldoni: Két úr szolgáját Komáromban próbálták, és a hivatalos bemutatója Gömörhorkán volt. Itt demonstrálták, hogy megalakult az „ÚJ MAGYAR SZÍNHÁZ”. Természetesen én is jelen voltam, és elhatároztam, hogy a sok csemadokos melldöngető magyar és kultúráért aggódó államtitkár, minisztériumi funkcionárius között felmegyek a színpadra, hogy mint a komáromi színház igazgatója átadjam a köznek és keletnek a MATESZ „kassai részlegét”. Már a nézőtérben lebeszéltek tervemről, botrányt sejtve, és eltorlaszolták a feljáratot a színpadra, hogy ki ne derüljön a köznép számára, hogy nem új magyar színház született, hanem a Komáromi Magyar Területi Színházat szakították ketté. Ez nem rebellió, csak az igazság kimondása. A közönséget nem szabad félrevezetni azzal, hogy ÁLLAM BÁCSI megajándékozott bennünket egy új színházzal, mikor nem ez volt a helyzet. A komáromi színház részleget helyezett ki Kassára. Érdek és igazság feszült egymásnak. Illetékes és illetéktelen kezek komoly torlaszokat képesek fabrikálni annak érdekében, hogy ne a jobbik és az igazság győzzön. Az életben is.

A barrikád a csatározások építménye, terepe, de Adyval szólva megéri a harc, ha az ember az marad, ami volt, ... nemeslelkű diák. Önnél ez kötelező, hiszen a nemzetközi diáknapon, 1942. november 17-én született. Mikor volt a legkellemesebb csatázni?

- A tanulóévekben. Ahogy a nagy dunai árvíz után az emberek kezdték felépíteni otthonaikat, én is építgetni, szépítgetni kezdtem művészi barakkomat. A gyakorlatban próbálhattam ki, mire vagyok alkalmas és mire nem. Ez azért volt könnyű, mert olyan társulat vérkeringésébe kerültem, amelyet a közösségi szellem kovácsolt össze, s éltetett. Bár a körülmények nem voltak ideálisak, a lelkesedés annál tökéletesebben lángolt. Tüzét oxigénként táplálta a közönség iránti elkötelezett imádat, tisztelet és szeretet. Az meg mindezt azzal hálálta meg, hogy a MATESZ gárdáját elfogadta saját csapatának, színészeit a szó jó értelmében sztárolta. Ha valamelyik fele tájolni indult, ott integettünk a busz után, és mikor megérkezett, tárt karokkal vártuk. Szerettük egymást és a közönség is minket. Vége-hossza nem volt az élménybeszámolóknak. Én elmondhatom, hogy a színházban végig jól éreztem magamat. Ez kicsit módosult, amikor a modern helyett a moderneskedés kezdett elburjánzani. A kettő között nagy a különbség. Nagyon szerettem például játszani Sartre: Az ördög és a Jóisten című darabját, amelyet a pozsonyi ŠTEFAN KORENČI rendezett. Vagy, hogy meglepjem BODOLAY GÉZÁT (a Kecskeméti Katona József Színház igazgatója és rendezője), aki Gogol: Háztűznézőjét vitte színre pompásan, képes voltam befesteni a hajamat és tuskés frizurát kreálni. Nem beszélve a tavaly őszi budapesti vendégszereplésemről az extramodern színjátszásról elhíresült Bárka Színházban, ahol CZAJLIK JÓZSEF rendezésében Dürrenmatt: A vak című drámájának főszerepét volt szerencsém játszani, ami számomra is nagy színházi élményt jelentett. De

Othello (Bugár Gáspárral)

Hyppolit, a lakáj (Varsányi Marikával)

Ébert: Esterházy, a Főszínész (Bajcsi Lajossal)

Madách: Az ember tragédiája (Rozsár Józseffel, Póthe Istvánnal és Ropog Józseffel)

2000. október...

A Müncheni Széchenyi Körben

Ulm - Dembinszky Tamással

... és egy hölgyel a nézőtérről

SCHEYERN - István király és Bajor Gizella eljegyzésének színhelyén

Ungarische Gymnasium Kastl – A Kastli Magyar Gimnázium
(MUDr. Fajnor Évával és Bíró Gabriellával, az intézmény igazgatóhelyettesével)

Ungarische und Siebenbürgische Mission
Magyar Katolikus Misszió

pillanatok

Széchenyi Kör, München

A révkomáromi mesterdalnok Nürnbergben sem vall szégyent.
Beilleszkedik az ottani híresek közé...

Rozmán Lajos mutatja be a művészt a nürnbergi közönségnek

Újra itthon!

„Egy csepp vér a szabadság poharából” ünnepi műsor 2006. október 23-án Finta Márk egyetemistával és a GIMISz Színpaddal a Komáromi Városi Művelődési Központban

Feléd száll a dal!

Musicalelőadók I. Találkozója a révkomáromi VMK-ban

Dráfi művész úr szívesen nyitotta meg tapasztalat-tarsolyát a fiataloknak

Foto: Pézman Zoltán

említhetném Ébert Tibor: Esterházyját, amelyben a Főszínész megformálásáért a Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválján, Kisvárdán a legjobb férfiakalakítás díját nyertem el. Tehát nem vagyok sem megcsontosodott maradi, sem megrögzötten bigott konzervatív. A remekművek jó rendező kezében életre kelnek, és a színész habzsolhatja annak örömeit.

Egy időre, pontosabban két évadra mégis abbahagyta a torkoskodást, és 1980 augusztusában kilépett a művészbejárón, ahová csak 1982 júniusában tért vissza. Miért?

- Már céloztam rá, hogy volt egy szégyenletes alakításom Gogol Revizorjában, ami nem úgy sikerült, ahogy szerettem volna. Jó szerep rendezői baklövésbe ágyazva. Akkor kezdődött ugyanis ez a mindenféle kicsavart és facsart művészet, amikor a bal fülemet a fejemen keresztül átnyúlva kellett megvakarni, és mindenben elkezdtek moderneskedni, ami nem korszerűséget jelentett. Mai daraboknál talán ez még érthető, de a klasszikusokat nem szabad kiforgatni a bőrükből, szövegkörnyezetükből. Akkor azt mondtam, hogy nekem ebből elegendem van, ilyen színház nem kell. Fogtam magam, és elmentem a Révkomáromi Járási Népművelési Intézetbe (OSVETA) színházi szakelőadónak. Nyolc színjátszócsoporthoz alapítottam a járásban, és a két év alatt ezek több, mint 100 előadást lejátszottak. Akadtak köztük felnőttek, gyerekek, szlovákok, magyarok. Örömet leltem ebben a munkában, és járási fesztivált szerveztem számukra. Ma is szeretem a fiatalokat, meg azt, ha másnak sikere van, mert az nekem is jó és hasznos. Aztán a MATESZ-ben 1982-ben felkértek egy szerepre vendégként, és végül ismét ottragadtam. Itt mondanám el, hogy amikor két év szünet után újra kiléptem a színpadra, percekig tartó taps fogadott, én meg elsírtam magam. Akkor úgy éreztem, igazán itt a helyem.

Hiába, csirizes a pálya talaja. Vagy mégse?

- Nem mindenhol, és nem mindig. Engem a Komáromi Jókai Színházban 2004-ig tudott megtartani, ekkor nyugdíjba mentem. Szép emlékekkel távoztam, hiszen remek előadásokban vehettem részt, a csúcsa Tevje, a tejesember, aki felment hegedülni a háztetőre. Én a földön maradtam, és elégedett vagyok. Maradhattam volna, de megmondom az igazat: én most már válogatok. Az utóbbi két évben a színházat magaménak vallom, de a színjátszást, ami benne zajlik, nem mindig. A színpadra hús-vér embereket és nem kreatúrákat várok.

Soha nem akart külföldre, esetleg az anyaországba „disszidálni”?

- Nem. Vendégszereplésekre gyakran és szívesen kiruccantam, és ma is megyek, ha hívnak, de csak látogatóba. Engem a Jóistenke ide pottyantott, nekem itt vannak kötelességeim. Például március 15-én soha nem megyek külföldre, mert én FELVIDÉKI MAGYAR SZÍNÉSZ vagyok, és itt a helyem bárhol, ahol várnak. Ez alól egy kivétel volt, amikor 1994-ben Budapesten a Nemzeti Múzeum előtt szavalhattam a Nemzeti dalt.

Volt jutalomjátéka?

- Sem a szó mai sem eredeti értelmében nem. Nem tudom, tudja-e, hogy eredetileg a jutalomjáték azt jelentette, hogy az aznapi bevételt az ünnepelt vághatta zsebre. Nos ma már ilyen nincsen, de nem panaszkodhatom anyagi téren sem. Nem űzöm a fényt, de árnyékba húzódní sem kényszerülök.

Talán a görögös kébbe mégis, de azt meg albuma őrzi. Kár lenne onnan kitépni. Jó helyen van és értő kezekbe került.

LILA – RIZSPOROS KÖDÖK REFLEKTORFÉNYBEN

Összetett színben bonyolult gondolatok. Laza exhibicionizmus tömör keretben. Lehet fátyolos, encián, sejtelmes, pompázatos és szerény is, hiszen a püspöktől az ibolyáig több fogalom után odatehető. Ál- és valódi művészet, de a művészkedés és az „olyan, mintha” is belefér sejtelmessége köpönyegébe. Művésze és művészete válogatja. Mert nemcsak veszíteni, választani is tudni kell. Az utóbbi az előbbi startpisztolya, és mikor elrajtol a lehetőség, még nem tudni, hogy a futás 100 méteres gyors vagy maratoni lesz-e. Azt meg végképp nem, mi vár ránk a célfotó után. Magabiztos mindig lehet az ember, de biztos soha semmiben. A kételkedés rákfenéje belemar a lelkünkbe, vírusai megfertőzik örömlőnket, borotvapengéi különös táncra ösztökélnek. Hogy a bacillusok és egyéb kártevők mennyire szaporodjanak el, azt viszont befolyásolni tudjuk. Az életben vagy az annak vélt színházban egyaránt. A nálam okosabbak ezt tömören úgy fogalmazták meg: fontos, hogy jól bánj a végzetteddel.

Ön úgy érzi, jól bánt megadatott fátumával?

- Gondolom igen, hiszen azzá lettem, amivé válni szerettem volna. SZLOVÁKIAI MAGYAR SZÍNÉSZ vagyok viszonylag jó körülmények között, és ha a lábam nem fájna, nem is lenne semmi bajom. Érzésem szerint a családom szeret, én meg szimplán csak imádom őket. Anyagi gondjaim nincsenek, és játszom is eleget. Sokfelé hívnak, és mindenütt kellemes hangulat vesz körül. Elégedett vagyok azzal, amit elértem, az meg külön ráadás, hogy ezt mindenféle elismerésekkel, díjakkal, kitüntetésekkel honorálták. Igaz, időnként kiruccantam, és most is vendégszerepelek külföldön, de igazán otthon itthon érzem magam. Itt születtem, itt éltem le az életemet, ez a házam és a hazám.

Soha nem bánta meg, hogy nem más pályát választott?

- Így az út delelőjén illemből szokták mondani, hogy „bánom már, hogy színész lettem”, de én soha egy percre sem gondoltam ilyet. Egy előadással kevesebb a nyugdíjhoz! – szoktuk kiabálni tréfásan huszoneves korunkban, de akkor sem vettük ezt komolyan, és inkább a magunk kedvtelésére tettük. Engem a színház ma is elsősorban szórakoztat, és megelégedettséggel tölt el a tudat, hogy soha, sehová nem kellett tolazkodnom, mert mindig, mindenhová hívtak. Kérem, ezt ne vegye öntelt dicsekvésnek, mert az nem szokásom.

Én, mint hozzánemértő szakértő, magyarul kontár laikus, gondolhatom azt, hogy nemcsak a dicsekvés nem kényere, de két emberfajta sem kedvel, illetve nem lehet velük elégedett. Az egyik úgy „kelekezett”, hogy két színész állt a színpadon, és az egyik megkérte a másikat, menjen már le a nézőtérre, és nézze meg, hogy mutat fényben. Az lement, és ottmaradt rendezgetni. A másik vele rokon, mert szintén bírál, kritizál. Jól sejtem?

- Embere válogatja, mint mindig. Nagyon sok rendezővel volt dolgom, és akadtak jócskán, akikkel kimondottan szívesen dolgoztam. Előfordult, hogy egyikkel-másikkal összeért a bajszunk, de ezt csak a munka heve hozta ki belőlünk. A színház ugyanis nem annyira univerzális műfaj, hogy mindig mindenbe mindent bele lehetne magyarázni. Azokat nem szerettem, és ma sem szeretem, akik a művekre olyan jelmezt igyekeznek ráerőltetni, amelyet azok levetnek magukról. Szerintem nagyon kell vigyázni a drámák aktualizálásánál, mert a túlhabosított mosdóvízzel kiönthetjük a gyereket, azaz a gondolatot is, amelyet eredetileg képviselt. Az a szerencsés megoldás, ha az előadás úgy irányítja a néző figyelmét, hogy maga jöjjön rá a mondanivaló időszerűségére. Az sem baj, ha öntipró körömrágás helyett „CSAK” kellemesen szórakozik, és kikapcsolódik a mindennapokból. Ami meg a másik kategóriát illeti, ha a kritikus a nézőt és a művészet céljait tartja szem előtt, és jóindulattal közelít a színészhez, akkor nincs baj. Erre szokták azt mondani, hogy az „építő jellegű kritika” előre visz. Viszont nem szeretem, sőt felbosszant, ha bántó, gonosz vagy szenzációhajhász, bárkit érint is. Én pályafutásom során alig kaptam rossz kritikát. Ha nem voltam mindig elégedett, mégsem mondtam azt, hogy aki annyira tudja, csinálja, mert tudom, hogy ahhoz, hogy a hangversenyt élvezni tudjam, nem kell tudnom zongorázni. Tiszteletben tartottam a színikritikus véleményét, amely nem mindig egyezett az enyémmel. Fenntartom a nézetemet, hogy minden kritika szubjektív, de nincsen velük semmi bajom.

Rám sem haragszik, hogy ennyit macerálom? Egyáltalán mi bosszantja fel?

- Főleg a munkával kapcsolatos dolgok tudnak felidegesíteni. Előfordul, hogy saját magammal sem vagyok jóban, mert nem úgy mennek a dolgok, ahogy kellene, és nem találok megfelelő módszert a megoldásra. Aztán olyan is volt és van, amikor a rendezőre haragszom, mert a darab színpadra állítása mindenről szól, csak arról nem, amiért megírták. Azt szoktam mondani, hogy a színészt csak három dolog zavarja: a rendező, a szöveg meg a közönség. Persze, ha az utóbbi elég hangosan tapsol, nagylelkűen „megbocsátok” neki. Önre meg miért neheztelnék, hiszen lehet, hogy jól akar nekem.

Hát volt egy alkalom, amikor engem sem imádott, és meg is „fenyített”, jobban mondva megrovásban részesített. Kényszerstatisztává léptetett elő a Csókos asszony második felvonásában a tragikus hirtelenséggel elhunyt SIPOSS JÁNOS helyére, és szerepem szerint Mátyás Ildikó férjeként egy bődületesen úri partin vettem részt. Kellően kicicomázva, de mint elefánt a porcelánboltba verettem be a színpadra karomon Ildikóval, aki, miután üdvözöltük a házigazdát, egy széken foglalt helyet, én meg mögötte álltam a színpad elején. Nekem meg kellett játszanom a kikapós papucsférjet, Ildikónak meg, hogy nagy meleg van, és hatalmas tollas legyezőjével el-elhúzott az orrom előtt. Néha érintette is a nőzimat, megcsiklandozva tüszőimet, amitől rettenetesen kellett volna prüszkölnöm. Persze nem mertem, és mindenféle rettenetesen hülye grimaszokat vághattam, mert a közönség soraiból hangos kuncogás érkezett, amit én nem láttam, honnan, mert le sem mertem nézni, sőt lélekben ott sem voltam. Ön is benne volt a jelenetben, és legközelebb szelíden, de határozottan figyelmeztetett, hogy nem kell túljátszani a figurát. Igaza volt, jól tette. Ennyire képes figyelni a színpadon másokra is, mikor az ember azt gondolná, hogy saját magával van elfoglalva? Észreveszi, ha valaki hang nélkül renitenskedik?

- Igen, észre, mert a figyelem fegyelmet szül. Ha ön rutinosabb, felvállalja, tüsszent egy jó nagyot, a közönség kineveti magát, és slussz, el van intézve, mehet tovább az előadás. A színház nem remeteműfaj, hanem kollektív játék, melyben az improvizálásnak nem igen van helye. Ha váratlan dolog történik a színpadon, az meglepi a többieket, a közönség figyelmét pedig elvonhatja arról, amire figyelnie kellene. Nekünk követni kell a többiek minden rezdülését, mozdulatát, gesztusát, hiszen a szó szoros értelmében egymásra vagyunk utalva. Velem is előfordul, hogy néha nem úgy teszek valamit, ahogy kellene, és nem sértődöm meg, ha valamelyik kolléga csúnyán néz rám, mert fordított esetben én is ezt teszem. Másfelé viszi a jelenetet, és nehéz visszahozni a folytatáshoz. Most például a Szabin nők elrablásában be kellett volna mutatnom a feleségemet, akit SZENTPÉTERY ARANKA játszott, de összegabalyodott a nyelvem. Mondtam valami sületlenséget, majd leálltam, és azt mondtam: „Na, még egyszer!” Nemcsak a sikert, a bukást és a hibákat is fel kell vállalni!

Rendezőként nem fordul túl sokszor káromkodásra a nyelve, pláne ha a Mátyás rendezi a Dráfit?

- Mint rendező némi rutint szereztem már a színházban, amit nagy részben a kollégáknak köszönhetek, mert mindenki segített. Nekem tulajdonképpen csak arra kellett vigyáznom, hogy a színészeket megfelelően mozgassam, az összehatás jó legyen és a nagy tabló, a színpadkép stílusában ne térjen el a darab hangulatától, azzal homogén legyen. A TEÁTRUMBAN mindez nemcsak az én vállamat nyomja, inkább közös munka. Magamat nem rendezem, mert Mátyás és Dráfi közösen kéri meg PETRÉCS PANNIKÁT, aki mindekettőjüknek egyszerre kapja el a frakkját, ha valami nem stimmel. Itt a rendezőség csak arról szól, hogy valakinek kezében kell tartania a gyeplőt, mert a ménes szétszéled.

Az Ön druszája, Ludas Matyi, akinek bőrébe sikerült bebújni, triplán torolta meg a rajta elkövetett sérelmeket. Ön nem háromszor, hanem többszörösen tiporta, taposta a színházi deszkákat. Volt, amikor visszaütöttek?

- Igen. Nagy álmom volt eljátszani Gogol: Revizorjában a Polgármestert, amelyet ziccerszerepnek véltem. Szégyenkezve jöttem le a színpadról, mert nem sikerült. Ebben persze nagy része a rendezésnek, mégis sokáig magamat okoltam, mert nem a tükörre kell haragudni, ha nem azt mutatja, amit szeretnénk. Olyan többször is volt, hogy valami nem úgy jött össze, ahogy szerettem volna, de nagyobb, látványos bukásom szerencsére nem volt.

Valós sem. Soha nem sérült meg színpadon?

- Precízen lekopogom, ahogy illik, bal kézzel fára alulról, hogy nem. Hátha ezen is múlik. A magánéletben néhány betegségem átestem. Mint említettem, főiskolás koromban kivették a vakbelemet, volt pajzsmirigyműtétem, nemrég a nyakcsigolyámat operálták helyre, és rövidesen megműtik a jobb lábamat, mely egyre többet rosszalkodik. Sokan meg is kérdezik tréfásan, miben sántikálok. Semmiben, és nem is szívesen. 1998-ban kaptam az első műforgót, amelyet kedves barátom és egykori padtársam, dr. TORNÓCZY LÁSZLÓ ültetett belém a bal oldalamon oly tökéletesen, hogy a színpadon táncolni tudok, képes vagyok sezlonról le-fel ugrálni, négykézláb mászkálni. Ilyenkor a doktor úr a nézőtéren a szemét is eltakarja. Szokta is mondogatni: „Ha még egyszer meglátom, alsó fertályon billentlek!”

Azért kellett egy héttel elhalasztanunk a találkozást, mert gömöri házukban egy komoly hibát kellett kijavítani. Hasonló katasztrófaelhárítás gyakran előfordult színpadon is?

- Hogyne, hiszen vannak váratlan helyzetek, amikor az ember egy pillanatra elfelejti a szöveget, vagy más zavaró körülmény adódik. Van eset, amikor olyan erős a krach, hogy az ember saját maga is elcsodálkozik a néma csöndön, míg végre bekattan, hogy neki kellenne megszólalnia. Ilyenkor vagy mint a fuldokló, belekapaszkodom a saját hajamba, vagy a partner húz ki a mélyvízből. Színpadon minden pillanatban a legmesszebbmenőkig egymásra vagyunk utalva, és nagyon oda kell figyelni másokra.

No meg a szövegre. Nagyon számít a sűgóra, nem hiányzik aprócska házacska a színpad elejéről?

- Nem és még egyszer nem, amivel válaszoltam mindkét kérdésére. Jó, ha a sűgó ott van valahol a háttérben, mert biztonságot jelent, de ha az ember nem tudja a szöveget, akkor ő is hiába igyekszik. Vannak szituációk, amelyekben bizonyos mértékig lehet rögtönözni, de a veretes strófákat meg kell tanulni, nincs mese. Shakespeare-nél nem lehet elbliccelni még a pontosvesszőket sem. Én szeretem a sűgót, mert vannak olyan pillanataim, amikor például nem tudok indítani vagy továbblépni. Ráadásul ezeket a kritikus pontokat ismerem, és jó előre tudom, hogy most következik az a nyavalyás mondat, ami soha nem jut eszembe. Sőt a sűgó is tudja, és ha rápillantok, a vészhelyzetet közösen ugorjuk át. Volt egy darab, ahol a sűgó a maga módján előre tátozta a szöveget. Csakhogy megbetegedtem, és az egyik előadáson más ugrott be helyette. Én előre sejtve a bajt hallgattam a partner szavait, és vártam a végszót. Meg is jött, nekem meg a következő a szokásos módon kiesett. Semmi baj, ott a sűgó. Nézek rá, ő is énám, mosolyog, s nagy újját feltartva azt mutatja: remek! Én meg egy ideg voltam, és ilyenkor egy másodperc is örökkévalóságnak tűnik. „Csak egy szót, csak az elsőt !!!!” – mormolom a sűgó felé kétségbeesetten, az meg nem érti, miért motyogok. Végül helyette a partner húzott ki a slamasztikából. A klasszikus sűgóluk azért nem hiányzik, mert nagyon elkényeztette és elkényelmesítette a színészeket. Ráadásul az előadások kárára is volt, mivel ilyenkor a szereplő nem az alakítással törődött „főállásban”, hanem hogy olyan pozíciót harcoljon ki a színpadon, ahonnan a sűgóval kontaktusban tud lenni. Azzal, hogy a színész százszázalékosan tudja a szöveget, egészen másfajta színjátszás alakult ki. Verset könnyen, színpadi szöveget viszont nagyon nehezen tanulok. Sem magolás, sem vizuális típus nem vagyok, aki a szöveggönyvet lapok szerint raktározza el agyában. Sőt itthon nem is nagyon tudok memorizálni. Nekem a szöveg a cselekménnyel együtt a színpadon kell, hogy összeérjen fejemben annyira, hogy már azt is tudjam, mikor kell lapozni a forgatókönyvet. Azok, akik otthon úgymond bevágják a szöveget, és az szóról-szóra szituáció nélkül rögződik, úgy járhatnak, mint a diák, aki ha eltéveszt egy szót a bemagolt tananyagban, már nem tudja folytatni, csak vergődik, mint a partra vetett hal. Nem tud kikászálódni a slamasztikából. Az egyik előadáson például a kollega valami zavaró körülmény folytán elfelejtette elmondani a végszót. Várta a játszótárs válaszát, aki hallgatott. Könnyörgően nézett rá, de az csendben maradt. Erre azt mondta: elmondtam. A kollega dühösen ráfelelt: én is elmondtam! Erre kitört a röhej a színpadon innen és túl. A közönség máig sem tudja, min derültek olyan jót a színészek.

Én még a főpróbára is viszem a szöveggönyvet, a próbafolyamatnak ebben a stádiumában nem szeretem a sűgót. Tudom, mikor kell vigyáznom, hogy az alakítás íve ne csorbuljon. Ha nem vagyok biztos a szövegben, „puskákat” gyártok, amelyeket a padlóra, a kardnyélre, a falra, az asztalra, a kalapomba, különböző lehető és lehetetlen helyekre rejtek el. Amikor a mozdulatokhoz odatársul-

tak a mondatok, és tudom, melyiknél fogom meg a telefont, mikor gyújtok rá, a könyvet nyugodtan le is tehetem.

Fontos, hogy hányszor ragadja meg a távbeszélő készüléket, vagy rakja le a kötetet?

- Másként áll hozzá az ember egy főszerephez, és másként egy rövid megjelenéshez a színen. Én a feladatot nem oldalakban vagy sorokban mérem. Volt olyan szerep, például a Tájkép (Krajinka) című filmben, amelyben nekem egy mellékfigura jutott, de SZEREP volt, és lehetett benne alkotni, hús-vér embert idézni. Megszerettem.

Önt viszont a celluloid szalag nem nagyon. Viszonylatlan maradt a rajongás, vagy nem is igen létezett?

- A filmkészítésnek más a technikája, hiszen a történetek nem sorrendben kerülnek leforgatásra. Ennek ellenére lehetőségek tárháza áll a színész rendelkezésére, hogy hasonlóan művészi munkát vigyen vászonra, mint a színházban. Itt is az a fontos, hogy a szerep alakítható legyen, és akkor van mód és lehetőség, hogy kreáció szülessen belőle. Nem fő, de jelentős szerepeket kaptam szlovák és magyar filmekben, de elsősorban a színpadon és pódiumon érzem magamat jól.

Színdarabokban is többnyire a középmezőnyben maradt, igaz, onnan ki is ragyogott. Szereti a „húzó” figurákat, amelyek előre lendítik a játékot?

- Igen, mert ezekben líra és humor kézenfogva jár, tragédia és komédia édestestvérek, és ha kell, akár lubickolni is lehet bennük. Nem az a lényeg, kinek a bőrébe bújik az ember, hanem hogy hogyan. A miként mindig fontosabb, mint a mekkora. A cél mindig ugyanaz. Ha jó az egész, akkor én is jónak lehetek részese. Az a jó előadás, amely borzolja vagy kivasalja a közönség lelkét, megsimogatja a szíveket, érzékeny ujjakkal játszik az érzelmek húrjain, és behatol az értelem legmélyebb zugaiba, labirintusaiba is. Csak a redőtlenítőt kell megfelelő magas hőfokon tartani.

Most nassoljunk egy kicsit, és vegyük kezünkbe az eszközt, mely a mi lelkiünket is ráncstalanítja. Közös kedvencünk kerül az árnyas terasz terület-terület asztalára. Nemcsak kánikulában jelent felüdülést néhány klasszikusok szülte veretes sor, hanem máskor is. Korunk rákfeneje a trágárság, úgy kavarog, kevereg, tévelyeg és kóvályog mindennapjaink felett, mint gólyától eredő salakanyag a levegőben, guanó-réteggént fojtja meg a lelkeket. Ez alól szinte felszabadul vérzőn érző énünk, ha a vers és annak előadása kerül szóba. Jól gondolom, kedves művész úr, hogy a költemény a legtömörebb monodrámája?

- Pontos a megfogalmazás, hiszen a szavaló egy szál magában viszi a vásárra bőrét, és minden versben ott feszül az élet, érzelem, értelem hármának tragédiája, vagy éppen a vidámság, a felszabadultság, az öröm viháncol benne. A vers gyönyörű dolog, vele foglalkozni élmény, érzelmi kikapcsolódás, lelki felüdülés. Mindig csodáltam a költőket, persze a nagybetűsökre gondolok, akiknél rím és ritmus együtt van, és még gondolatot sem átallanak közvetíteni. Szomorúan tapasztalom, hogy modernkedés, avantgarde elkötelezettség címen jönnek olyan úgynevezett költemények, amelyekből hiányzik a rím, nem evidens a ritmus, és a gondolat sincs túlhabosítva. Tudom, én vagyok a lökött, mert hiába keresem ezeket a kellékeket, nem találom, és nem tudom megfejteni, hogy a költő mit akar kifejezni és elérni. Miért kell a művészetnek olyannak lennie, hogy hónapokon át gondolkodjak a mondanivalóján, üzenetén, miért kell olyan rébuszokba bonyolódnom, amelyekből talán sohasem tudom kicsomagolni azt, hogy a tisztelt úr vagy hölgy mit akar közölni velem a művén keresztül? A lányomnak van egy művészettörténeti albuma, nagyon érdekes történet szolgál az elején mottóul kicsit dramatizált módon:

Tanár: Ezzel a művével a szerző azt akarta mondani...

Diák: Tanár úr kérem, és akkor miért nem azt mondta?!

Ezzel csak azt akartam demonstrálni, hogy nem baj, ha a költő azt mondja, amit mondani akar, és nem nekem kell kitalálni a szándékát, akaratát. Ha azt szeretné mondani, akkor mondja azt, és ne mást. Az igazi költemény sohasem hivalkodó. Szerényen húzódik meg a művészetek kavalkádjának zugaiban, akár az ibolya az avar alatt, és izzásával melegít, erejével lánggra lobbant, gondolatiságával erőt ad, ritmusával és dallamával szórakoztat, kiemeli olvasóját a mindennapok szürkeségéből. Nem véletlen, hogy sok verset megzenésítettek, így vált ünnepi tortává a megszokott sütemények között. Gyakori az olyan szerencsés eset, amikor a költő tehetségének jóvoltából a szavak úgy kerülnek egymás mellé, hogy már eleve dallammá sűrűsödnek, csak le kell kottázni a kicsengő melódiát.

Korra, nemre, nemzetiségre való tekintet nélkül ajánlom gyógyírül mindenkinek. Én a közönséget, hallgatóságot sohasem rétegezem, mert az magától „lerakódik” a széksorokba, és képes kellő áhítatot teremteni, ha egy igazi költő összefog ellene az előadóval. Talán ide fűzném egy jellegzetes élményemet. A szavaltat nemcsak önálló költemények esetében követeli meg a maga sajátosságainak figyelembe vételét, hiszen verses drámák is léteznek, és ott is be kell tartani a szabályokat. Valahol Shakespeare-t játszottunk, és előadás után találkoztam egy idősebb hölgygel, aki megdicsért, de meg is rótt: „Művész Úr, nagyon tetszett az előadás, de egy dolog rettenetesen hiányzott. Nem is tudom, hogyan fogalmazzam meg: A VERS!” Olvasatomban ez azt jelentette, hogy annyira elprózásítottuk a szöveget, hogy letompult a csengése. A rímnek akkor is el kell jutni a fülekig, ha a mondat nem a sor végén ér a pontig vagy a vesszőig.

Nem tagadom, hogy tradicionális nézeteket vallok, szeretem a világos színműveket, verseket, képeket. Ez nem jelenti azt, hogy elvetem a modern művészetet, hiszen Shakespeare, Moliere, Madách mellett jó barátságban vannak és megférnek kedvenceim sorában Brecht, O'Neill, Mrožek vagy Miller is. Azt viszont nem szeretem, ha bármelyik drámát belemagyarázással erőszakolják úgymond korszerűvé. Nem szabad lebecsülni a közönséget. Ha egy rendezőnek egyik vagy másik darabról eszébe jutott valami fontos, az bizonyosan eljut a publikum agyáig, és a színházban találkoznak.

Vagy a pódiumon...

- ... ahol a dráma talán a legtömörebben jelenik meg. Abba már semmit nem lehet beletenni. Látszólag ellentmond ennek, hogy a legutóbbi versünnepen hallottam egy-két olyan előadást, amelyekre azt mondták, jó, mert újszerű. Én ebben konzervatív vagyok. Azt tartom, hogy a versben a költőnek kell megszólalnia, az előadó csak tolmácsolója a szavainak. Minden művészetben fontos az alázat, nem engedi, hogy a fontossági sorrend felboruljon. A versnek ritmusa van, rímei összecsengenek, és mindezt tükröznie kell az előadásnak. Előfordul, hogy a hangzók színei szívárványként ívelnek össze, időtartamuk váltakozása ritmusokat eredményez. Kosztolányi írja valahol, hogy természetesen szavalni fából vaskarika. A vers nem természetes szöveg, de törekszik valamilyen természetszerűség felé. Nekem a főiskolán a szlovák színházművészet nagyja, VILIAM ZÁBORSKÝ nyelvtől függetlenül egy fantasztikusan fontos, gyönyörű dolgot tanított meg: a verssor végét mindig be kell tartani azért, hogy a rím kicsendüljön függetlenül attól, hogy van-e írásjel, vagy nincsen. Nem kell lélegzetvételnyi szünetet tartani, csak egy szösszenetnyit, de muszáj.

Nem muszáj viszont csak veretes, forradalmi, búskomor vagy szomorú verseket szavalni. Ön mégis mintha ezeket helyezné előtérbe...

- Nincs igaza, mert szeretem a lírai hangvételt, netán szerelmes verseket, sőt a vidámak is repertoárom részei. Kedvelem Karinthy, Heltait, sőt Darvas Szilárdot, és szívesen mondom el verseiket, ha alkalom adódik rá.

Köszönöm a Romhányi idézetet a hatalmas baromról, aki érzelmeit egy marhalevélen ecsetelte. Kár, hogy csak én hallottam. De őnt se sokan hallják a Duna Televízióban, mert „ritkán ugyan, de legalább későn” kerül adásba. Nem fáj ez?

- Nem én tehetek róla, ez a műsorszerkesztés dolga. Én azt tartanám ideálisnak és szerencsésnek, ha főműsoridőben esténként a magyar lírának vagy a világirodalomnak legalább egy gyöngyszeme elhangzana a képernyőn. Reménykedem, hogy egyszer ez fontossá válik. Addig is ajánlom az ön és az olvasók figyelmébe három elkészült hanghordozómat. KÖNYÖRGÉS című kazettámon magyar klasszikusok művei hallhatók, karácsonyi válogatásomban dalok és költemények váltakoznak, és készítettem egy kazettát nyugati és tengerentúli költők alkotásaiból is. Most a szlovákiai magyar poéták következnek, ezen dolgozom. Velük szemben adósnak érzem magam. Most gyűjtöm hozzá az anyagot, és magam előtt szégyenkezem a késlekedésért.

Hazai ízekkel szomorított házi készítésű, szerintem indokolatlan önmarcangolása külföldön, München felé közeledve nyilván büszkeségbe csap át. Nem hideg a német precizitás világa?

- Ahová én járok, ott nem, mert magyarok közé megyek, és külföldön a magyarok sokkal jobban összetartanak, mint itthon. A turáni átok ott mintha nem találna fogódzót a szíveken. Közhelynek hat, de a közhelyek azért azok, mert igazak. A Münchener Magyar Kör tagjai nagyon egybekovácsolódtak az idők során. Ez elmondható Ulmról, Würtenbergről vagy akár Ausztriában Salzburgról

is. Értik és érzik az anyanyelv fontosságát, értelemmel és érzelemmel közelednek a vendéghez. Hálások szinte minden elhangzott szóért, értékelik és meghatottan, boldogan habzsolják, érzékelik a költészet varázsát. Ahol ritkábban hangzik el szép magyar szó, ott felértékelődik. És náluk ezt fokozott mértékben tapasztalom. De dicséretért nem kell olyan messzire menni. Elég volt Székesfehérváron belecsöppennünk a Csókos asszonyba, amelyben eredetileg csak BORÁROS IMRE szerepelt a színlapon. Majd kiesett az ottani Kubanek, és jöttem én. Salvator helyére PÓTHE PISTA került, és a végén azon kaptuk magunkat, hogy már öt szerepet komáromiak alakítanak. És jött egy aranyos sztori. Megy az előadás, és az egyik műszaki nem tudván, hogy én hallom, miközben a takarásban jelenetemre várok, megjegyzi: „A fenébe! Hogy lehet az, hogy ha itt vannak a komáromiak, mindig jobb az előadás?”

És a műszak már csak tudja, hiszen estéről estére ott van minden előadáson. Mi meg THIRRING VIOLKÁVAL a Budapesti Szlovák Színházban, ahol öröm részt venni az előadásban, vagy a BÁRKA SZÍNHÁZBAN szintén Budapesten, ahol egy Révkomáromban nem ismeretlen fiatalember, Czajlik Jóska is rendez.

Összeszámolta már, hogy az elmúlt több, mint negyven év alatt hány előadást abszolvált?

- Nem adtam össze, de az ön kedvéért elvégezhetek egy gyors számolást. Általában havonta 15 előadás volt, ami egy szezonban 140–150 körül adódik. Szorozza ezt be az évek számával, és az eredmény meghaladhatja a hatezret is. Ennek ellenére a lámpalázat még mindig nem tudtam leküzdeni, de talán ez jó is, mert odafigyelésre sarkall, és kellően izgalomban, megfelelő hőfokon tartja az embert, ha akaratereje lankadna. Ezt nem azért mondom, mert ezt szokták és illik mondani. Feleségem, BORIKA a megmondhatója, aki pontosan tudja és érzi, mikor múlik el a trémám a színpadon. Pedig ő aztán ismer, gondolhatja. Tudom azt is, hogy Majakovszkij Gőzfürdőjében sikerült öt leginkább meggyőzőnöm színészi képességeimről, ami nem esett nehezemre, mert ezt a győri előadást magam is nagyon szerettem. A feleség mindig a legszigorúbb kritikus, és ha megdicsér, akkor biztos lehetek, hogy nem hízelgésből vagy valami sanda szándékkal teszi. Ő ugyanis az egyetlen, aki meg meri mondani a hibákat is. Tőle a dicséretet nagyra kell értékelni, komolyan kell venni, és meg kell becsülni.

A férfiak többsége szerint egy feleség két helyen legyen jó. Az egyiket azért nem mondom, mert meg akarom őrizni a jólneveltség látszatát, a másik a konyha. De vajon Ön milyen szakács, és milyen gourmann?

- Nem veszem el a fazekak és lábasok között, időnként kotyvasztgatok ezt-azt. Megenni viszont mindent megeszek. Nem vagyok válogatós, és a szó szoros értelmében kígyót-békát nyeltem már. Az elsőt Vietnámban, ahol még olyan farmra is elvittek bennünket, ahol étkezési kígyókat tenyésztene, békacombot pedig Szarvason a Békacsárdában. Kirántva nagyon finom. Görögországban a magunk szedte kagylót saját kézzel készítettük el, de a csigák sincsenek biztonságban a közelemben. Nemcsak a tengert szeretem, de mindenfajta herkentyűt is, ami benne megterem.

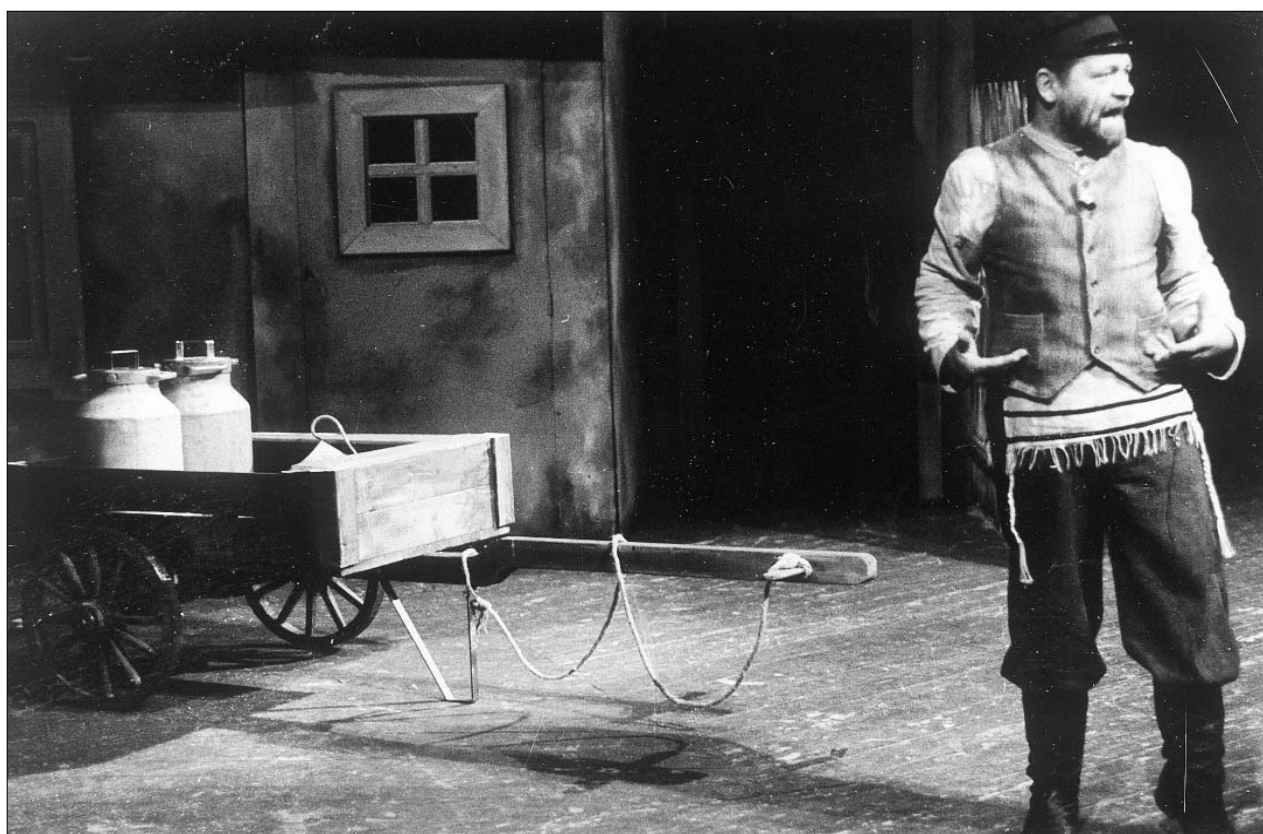
Tunéziában 2005 nyarán nemcsak ettek, hanem vettek is. Mit?

- Naponta megálltunk feleségemmel egy ruha előtt, hogy megcsodáljuk. Úgy irányítottuk a költészetünket, hogy hét pár papuccsal együtt rabul ejtsük. Alaposan meg is leptük az árust. BORIKA viszont nem veszítette el lélekjelenlétét, és kihasználta alkudozási tudományát, amiben otthon van. Én meg eljátszottam a szélhámos Ali Baba szerepét. Legalább is ezt állították az ottani arabok mondván ezzel nem jó tárgyalni, mert ő a szélhámos Ali Baba. El is zavartak, és csak az asszonnyal egyezkedtek. Önt is meglepem, ha elárulom, hogy kire, illetve kiknek a lábára került a zsákmány. Megtudhatja, ha tovább lapoz.

Az életben nemcsak ünnepek adódnak, vannak haszontalanabb napok is, amikor az ember csak úgy céltalanul ejtőzik. Ön mit csinál szívesen, amikor nem csinál semmit?

- Látja, ezen még nem gondolkodtam. Talán azért, mert ilyen napjaim nem igen voltak. Még a kirándulásaink is olyanok, hogy egy-két napig lebegtetjük magunkat a tenger hullámain, vagy süttetjük hasunkat a napon, de utána beülünk a kocsiba vagy befizetünk valamilyen fakultatív kirándulásra, és szétnézünk a környék látnivalói között. Élvezem, ha új embereket ismerek meg, megcsodálhatok műemlékeket, képzőművészeti alkotásokat.

Tevje bevonszolta tejeskocsiját...

a TEÁTRUMBA

Szilva József karikatúrája

Neil Simon: Furcsa párja, Felix Unger: Boráros Imre, Oscar Madison: Dráfi Mátyás
Lelkes Simonával és Mák Ildikóval

Gül Baba rózsakertjében

Mujkó

és a hegedű

A rózsatolvajok

Gül Baba és Leila

Mujkó a halálba indul

A legkisebb lány

és háremében

Tanácskozás

Bilincsben

A háremhölgyek

Vastaps

Gömörben örömben és civilben a Gül Baba csapata

A nagy drusza figyeli a csoport (Holló Barnabás: Mátyás király szobor Sajógömörön)
(A fotókat Oláh Sándornak köszönjük.)

DÖME JÓZSEF - hegedű
LAKATOS LÁSZLÓ - klarinét
BANYÁK LAJOS - brácsa
OLÁH SÁNDOR - zongora
FARKAS MÁTYÁS - nagybőgő

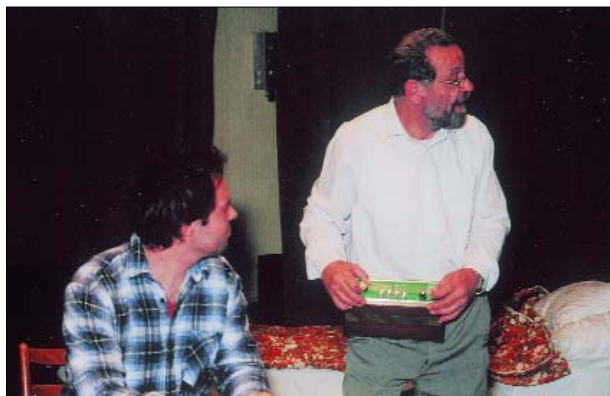
A zenekar már hangol...

Vertigo Színház, Budapest

Záhradník: Azyl (Menedék)

Thirring Violával

Martin Hronskýval

Martin Hronský
Dér Denisa
Nagy András
Thirring Viola

Vertigo Színház, Budapest

Karvaš: Zadný vchod (Hátsó bejárat)

Sir Stanley Henderson

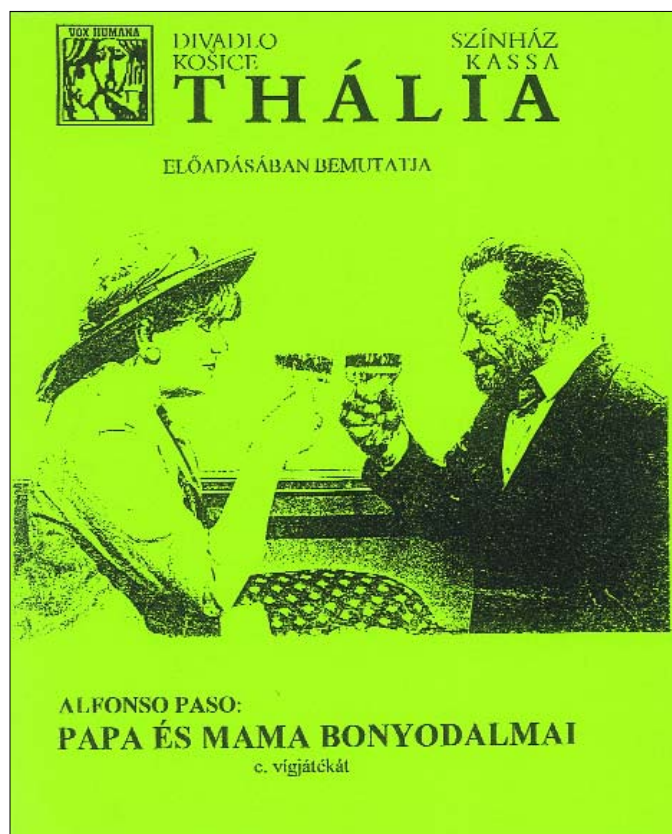

Dér Denisával

Thirring Violával

A felvételeket Onodi Danielának köszönjük

Mama: Kövesdi Szabó Mária
Papa: Dráfi Mátyás

Talán azért pihen tanulva, mert a nemzetközi diáknapon született?

- Én ezt nem nevezném tanulásnak, inkább emlékeket raktározok el. Meg olykor hihetetlen dolgokról győződhetek meg. Talán Radnótinál olvastam, hogy az árnyék kék, ami nagyon elgondolkodtatott és kétségek közé űzött. Kétkedésem azonban Görögországban teljesen szertefoszlott, mikor egy fehér falon sikerült lefotóznom a mélykék árnyat, a természet csodálatos remekét. Megegett már az is, hogy valamelyik figurám rám köszönt. Dubrovnikban jártunk, és az egyik étterem homlokzatáról valaki bemutatkozott: DUNDO MAROJE!!! Más. Az egyik szállodából csodálatosan szép, lágy zene hallatszott ki, és ahogy sétáltunk a tengerparti homokban, messze-messze megláttunk egy fiatal párt, akik összeborulva táncoltak. Környékükön az égvilágon senki nem volt, nekünk meg a távolból nagyon jó volt nézni őket. Ilyen apró emlékképek maradnak meg az emberben, meg a hangulatok, amelyek kísérik őket. Ha kellően rögződnek ezek az apró foszlányok, a színpadon olykor visszaköszönnek az embernek, és erőt adnak. Ilyeneket kell keresnie a művésznek az eszköztárában, és nem önmaga után kutatnia. Aki önmagát keresi, az soha nem találja meg, és eleve gyanús, mert nincs vagy hiányos az élménytára, kreativitása.

Erre is ráillik, hogy akinek nincs fantáziája, az más aljasságokra is képes, és aki valamit közölni akar, az ne önmagát, hanem közönségét keresse. Az ehhez való eszközöket pedig találja meg az úton.. Ennyi idő után ön már biztosan tudja, mit lehet a pályán megtanulni, és mi az a hamubasiült pogácsa, aminek benne kell lennie a tarisznyában már induláskor?

- A jó matematikusnak a génjeiben van a számok szeretete, és ezt föl tudja magában fedezni. A színésznél is ki kell derülnie annak, hogy kromoszómáiban vonzódik az előadóművészethez, az átlagosnál nagyobb exhibicionizmusa a világot jelentő deszkák felé űzi, hajtja, akár akarja, akár nem. Kell, hogy ritmusérzéke, hallása legyen, bár nem biztos, hogy ez danolászásban tör ki, mert nem minden színésznek van énekhangja. Persze nem süket, mert a vershez vagy akár a prózához is szükség van hallásra. A színpadi beszédnek dallama van, amit illik meghallani. Fontosak a szünetek, és az is, hogy a többi közül kiválasszam a legmarkánsabb mondatot, és megtaláljam, mi az, ami leginkább a publikumnak szól, amit számára ki akarok emelni. Ebből adódnak a legkomolyabb konfliktusok színész és rendező között. Azt is előre illik sejteni, miként fogadja majd a közönség a jelenetet, és meg kell tanulni a partnerrel összhangba kerülve társalogni a színpadon, hogy az ő mondatait is le tudjam reagálni. Pontosan ugyanúgy, mint az életben, a játszótárs mondatának a közepén már készülni kell a válaszra, ettől lesz az egész hiteles és életszerű. Nagyjából úgy kell társalogni, mint most ön meg én. A színész nemcsak akkor színész, amikor szöveget mond, hanem egészen végig, míg színpadon van, és a köröttem zajló történetekkel a magam módján reakcióba kell lépnem.

Hogy amikor kimegy, hiánya ott maradjon... Ön után nagy űr maradt a Komáromi Jókai Színházban?

- Nem hiszem. Mért maradt volna? Mindig jönnek újak, akik teszik a dolgukat.

Ez igaz. Meg az is, hogy senki sem pótolhatatlan. De meg sem ismételhető. Mindenkiből csak egy van, és annál nagyobb a hiánya, minél jelentősebb emberi és művészi volumene. No meg az elkötelezettsége és lelkesedése az iránt, amit gondol és tesz.

B A R N A – KELL EGY CSAPAT!!!

Ezt már a mosodások is tudták, főként azok, akiket Minarik Edének hívtak, és Sándor Pál vásznát sulykolták. Dráfi Máttyás érdemes művész nem remete típus. Mindig társulatban gondolkodott. De mivel egy társulat nem társulat, néhány társával létrehozott egy másikat, a TEÁTRUM POLGÁRI SZÍNHÁZI TÁRSULÁST, amely 2006 májusában már ötödik születésnapját ünnepelte. Elvileg visszatért oda, ahonnan elindult, csak az ekhós busz már bérelt és modernebb. A díszlet viszont gumírozott, és igényes képlékenységet KOPÓCS TIBOR festőművész biztosítja immár negyedik alkalommal. A szereposztás többszintes, az egyeztetés mégsem könnyű, hiszen voltak, akik Kassáról érkeztek egy-egy előadásra, és vannak, akik Pozsonyból, Győrből, Budapestről. A tájolódsi motorja BORIKA asszony, aki adminisztrálja és könyveli is az eseményeket, melyeknek részesei immár a családtagok is: EMESE, RÉKA, ÁRON és TAMÁS. A mozgó színházi atom magját az alaptagok alkotják, amely körül vendégek sora kering kisebb-nagyobb színpadokon, de mindenütt, a legparányibban is a legnagyobb lelkesedéssel.

Művész Úr, sokan sok mindent akarnak privatizálni. Egy valamit viszont kevesen: a felelősséget. Ön mégis ezt tette. Miért?

- Mert egyedül maradtam. Szerettem volna visszatérni a kéttársulatos színházhoz, de nem ment. Mikor elmondtam a gondolatomat a Komáromi Jókai Színház vezetésének, hogy okosabban, színész- és közönségcentrikusabban is ki lehetne használni a színház erejét és szabad kapacitását oly módon, hogy lenne Komáromban egy állandó repertoárt játszó alpműsor, a ráérő, kellően ki nem használt színészek pedig visszatérhetnének egy-két darab erejéig a tájolóshoz, hogy a kultúra Szlovákiában legyen mindenkié, tehát a János bácsié is Karakószörcsögön vagy a Mari nénié Kukutyinmajsán. Bízattak, az ötletemet remeknek tartották. Pedig nem is volt egészen az enyém, így nem szeretném kisajátítani. Feleségemmel, Borikával lubickoltuk ki fáradalmainkkal együtt a nyavalyáinkat Bártfafürdőn (Bardejov), és sorra jöttek oda hozzánk a magyar fürdővendégek, akik megismertek. Kérdezték, miért nem jutunk el mi és a színház hozzájuk úgy, mint régen, mi okból lettünk hozzájuk úgymond hűtlenek, és miért csak a gyógyvízben találkozunk. Elmondták azt is, mennyire tetszettek nekik a régi előadások, amelyeket saját falujukban élvezhettek végig, és kicsit szemrehányóan jegyezték meg, hogy mindezt most is megérdemelnék és elvárnák tőlünk. A nejem hallotta ezeket a megjegyzéseket, és a saját fülével bizonyosodott meg arról, hogy amit én otthon évek óta mondogatok, nem csupán az én vesszőparipám. Olyannyira magáévá tette a gondolatot, hogy beszállt a buliba, és a mai napig kamatoztatja közgazdasági képességeit egyrészt a vállalkozás gazdasági alapjainak megteremtésénél, másrészt az adminisztrációs és szervezési feladatok ellátásánál. Münchenben élő kedves barátnőnk, Dr. FAJNOR ÉVA hosszú ideje ösztökélt erre a lépésre, amit most, a bártfai beszélgetések révén Isteni üzenetnek vettünk, megérett bennünk az elhatározás. Alig érkeztünk haza, Borárosék is egy ilyen ötlettel jöttek. Biztosak voltunk benne, hogy meg kell csinálni. Egyébként Évike nemcsak erkölcsi támogatást nyújtott nekünk, több alkalommal anyagilag is segítette a működésünket a MÜNCHENI SZÉCHENYI KÖR tagjaival együtt. Többek közt megszervezte, hogy eljöttek a Csókos asszony bemutatójára, s egész autóbusznyi nézővel (köztük szép számmal voltak németek is) a Gül Baba előadásán is nagy lelkesedéssel tapsoltak nekünk. El kell mondanom, hogy nem volt könnyű a „multság”, és ma sem az. Borika első lépésben régi barátait és ismerőseit mozgósította, igyekezett minél több anyagi támogatást szerezni. Ma is hálával emlegetjük azokat, akik segítettek. Technikailag az internetig is eljutottunk, ahonnan igyekeztünk lerabolni minden számunkra hasznos információt. Úgy gondolom, SZABÓ MARIKA pozsonyi vállalkozó mérnöknő, NAGY GÉZA közismert természetgyógyász-gyógyszerész, POLGÁR JUCIKA és férje, JÓZSI barátom, MUDr. HOLLÓSY TAMÁS, ZERNOVÁTZ IVÁN szerkesztő nevét mindenképpen illik megemlítenem. A TEÁTRUM nagyon sokat köszönhet FEHÉRNÉ TAMÁS JUDITNAK, aki a Határon Túli Magyarok Hivatalában dolgozott Budapesten, és jelentős erkölcsi támogatásban részesítette a társulatot. Neki tartozunk köszönettel azért, hogy a bemutatott művek után járó jogdíjakból kedvezményt kaptunk. Sőt maga a hivatal pénzzel is

támogatta bemutatóinkat. Soron kívül sikerült kikönyörögnünk némi anyagiakat az ILLYÉS ALAPÍTVÁNYTÓL. Nagy meglepetést okozott egy 10 éves kisfiú, MAGYAR GYURIKA, aki malacperselyéből 100 koronát ajándékozott polgári társulásunknak, ma meg már előadásaiban hűgával, ESZTERKÉVEL együtt statisztál. A segítő kezek sorából nem maradt ki a SZLOVÁK KULTURÁLIS MINISZTERIUM, a MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KULTURÁLIS INTÉZETE, BASTRNÁK TIBOR polgármester úr és Komárom város önkormányzata, és a KT KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ igazgatója, DR. SZÉNÁSSY ÁRPÁD sem, akiről sajnos már csak múlt időben tudunk kegyelettel megemlékezni, mivel 2005. december 4-én tragikus hirtelenséggel, 52 éves korában egy alattomos betegség áldozatául esett. Persze nemcsak főncciai átokkal lehet egy munkát előre lendíteni, hanem úgy is, mint ahogy azt például KOPÓCS TIBOR, BATTÁ GYÖRGY („a közönség véleménye”) tette, és apportként két kezük munkáját és tapasztalatra épülő tudásukat vitték a startkőre. Rájuk ma is mindig számítani lehet, akárcsak a többi alapító tagra, BORÁROS IMRÉRE, PETRÉCS ANNÁRA, aki Annikaként segédrendező, Pannikaként meg sugó, és MÁK ILDIKÓRA, akinek a rengeteg szervezés során sikerült kiválóan elsajátítani a telefonálás művészetét. Természetesen nem feledkezhetem meg arról sem, aki színház iránti elkötelezettségét és értékes szakmai tudását apportálta a TEÁTRUM POLGÁRI SZÍNHÁZI TÁRSULÁSBA, és nagyszerű jogászként kidolgozta az alapszabályzatát, így 2001 májusában a belügyminisztériumban bejegyezték. Dr. HORTAI ÉVA képviselő asszonyról van szó, aki mellesleg családunk régi, őszinte barátja, és Révkomárom városának jelenlegi alpolgármestere. Az általa kidolgozott dokumentum hűen tükrözi mindazokat a célkitűzéseket, amelyeket a TEÁTRUM meg szeretne valósítani, illetve az elmúlt öt év alatt részben el is ért:

A TEÁTRUM polgári társulás olyan emberek közös érdekeinek megvalósításán alapszik, akik a magyar színházművészet felvirágoztatását tűzték ki célul Szlovákiában. A társulás céljai a következők:

- világirodalmi szerzők műveinek bemutatása kisebb falvakban is, és ezzel emelni a vidék kulturális színvonalát,
- szlovákiai magyar szerzők színpadi műveinek bemutatásával támogatni a nemzetiségi kultúra fejlesztését, és ezzel ösztönözni új drámai művek széleskörű megszületését,
- ápolni és terjeszteni a helyes magyar színpadi beszédet,
- új szlovák színműveket magyar nyelvre lefordítva bemutatni, és ezzel elősegíteni a kortárs szlovák irodalom megismertetését,
- különböző nemzetek és nemzetiségek művészeinek részvételével európai értékű színházi előadásokat létrehozni a kölcsönös kapcsolatok kialakítása érdekében, és ezzel szorosabbá tenni Európa nemzeteinek összetartozását.

A társulás elnöklésére HÉGER RUDOLFOT, az ismert managert kértük fel, aki tevékenyen részt vesz országunk kulturális életében.

Vezethet-e tétova véletlen, míg megyünk át az életem városról falura és vissza?

- Nem, mert műsorpolitikánk tervszerű és átgondolt. Elsősorban szórakoztatni szeretnénk a nagyjérdeműt, de ha közben elgondolkodik egy-két dolgon, az se baj. Első bemutatónk 2001 júliusában volt, és nagy sikert könyvelhettünk el. Szilágyi-Zerkovitz slágerekkel teletűzdelt Csókos asszonya eljutott a legeldugottabb helyekre mind Szlovákiában, mind Magyarországon, sőt Szlovéniába, Lendvára is. A főszerepeket alakító BORÁROS IMRE, KUCMAN ETA, KISS SZILVIA, GÁL TAMÁS, LELKES SIMONA, OLASZ ISTVÁN később CSOMOR GYURI meg jómagam megérdemelten ismételtük meg bőséges vastaps ütemére estéről estére a finálét. Később BORÁROS IMRÉVEL alkottunk egy Furcsa párt Neil Simon vígjátékában, amellyel szép számú előadást abszolváltunk Magyarországon is. Kicsit megjártuk az 1994 májusában bemutatott Dickens: Twist Olivérjével; legnagyobb sajnálatunkra le kellett venni műsorról. Nagyon sikeresnek indult ez a főleg ifjúságnak szánt turné, de az angol jogvédő hivatal nem engedélyezte a folytatást, csak élő zenével.

Ennyire messzire elér a kezük, vagy ilyen nagy a fülük, hogy ilyen távolról is meghallják a play backet?

- A szerzőknek joguk van kikötéseket tenni a darabok bemutatásával kapcsolatban, nekem meg kötelességem jogdíjat fizetni, vagy ha ők már nem élnek, a leszármazott jogutódoknak. Az autorok halála után még 70 évig védett a darab.

Negyedik nekifutásra miért éppen a nemeslelkű, ámde mesésen szenvedélyes török háremtulajdonos rózsáinak illata csapta meg az orrát?

- Ifjúkorom nagy élménye a Gül Baba című operett, hiszen az ötvenes években valamirevaló amatőr Csemadok-társulat nem is létezett, amely be nem mutatta volna. Manapság nem számít agyonjátszottnak, mert operett. Pedig egy bájos sztori, nagyon jó, igényes zenével. A Csárdáskirálynőn és a Marica grófnőn kívül szinte az összes magyar operettet lesöpörte a színpadról a musical, ami szintén jó. Nekem meg eszembe jutott, hogy mellettük talán egy Gül Baba is labdába rúghat, és úgy tűnik, érdemes volt visszamenni a régmúltba. A mostani előadás díszlettervezőjét, KOPÓCS TIBOR festőművész barátomat arra kértem, olyan környezetet álmodjon az előadás színteréül, mely egy kicsit az akkori kort is tükrözi, és ő ezt tökéletesen meg is valósította. Nem csoda, hogy amikor a függöny felmegy, olykor a meghökkenés szele fut át a nézőtéren, mert a féligmeséhez egészen mesés a díszlet. A hatást fokozzák a jelmezek is, amelyek nagyrészt a Győri Nemzeti Színház tulajdonát képezik, ezért nagyon kell rájuk vigyázni, és rendszeresen karbantartani. A Leilát alakító ILLÉS GABRIELLÁT, a Győri Nemzeti Színház művésznőjét sem kell erre figyelmeztetni, pedig az ő egyik legszebb jelmeze a TEÁTRUMÉ, és egy tavalyi tunéziai nyaralásunk szerzeménye. Feleségemmel a butikok sorát járva az egyikben nagyon beleszerettem egy kék-sárga, arannyal bőven tűzdelt ruhába, amely valódi török módit tükröztött. A két hét alatt többször is meglátogattam, és végül magamévá tettem. A gyorsbeszédű tulajdonos nagyon készségesnek mutatkozott, és nem feledkezett meg az árendéményről még álmélkodásában sem, amikor a ruhához hét pár topánt is megvásároltam. Ha már a tunéziai kosztümben pompázó Leilát megemlítettem, nem feledkezhetem meg a többi főszereplőről sem. A címszerepet régi jó pajtásom és játszótársam, MISKOVICS LÁSZLÓ vállalta el, akit leggyakrabban a Pozsonyi Rádió magyar adásában hallhatnak. BERECS GYÖRGY budapesti művész mint Gábor diák táncol Mujkó hegedűjének trilláira, feleségét, neje-met PETRÉCS ANNA alakítja kimerült romasággal. Ali basaként BORÁROS IMRE félelmetes-

A tánc mágusával, Novák Ferencsel

(Köszönjük Czékus Péter segítségét.)

Dr. Tornóczy Lászlóval, a nagy reparátorral
(aki a táncról óvja)

(Fotó: Saláth Richárd)

Szigligeti: Liliomfi (Bugár Gáspárral és Galán Gézával), 1968

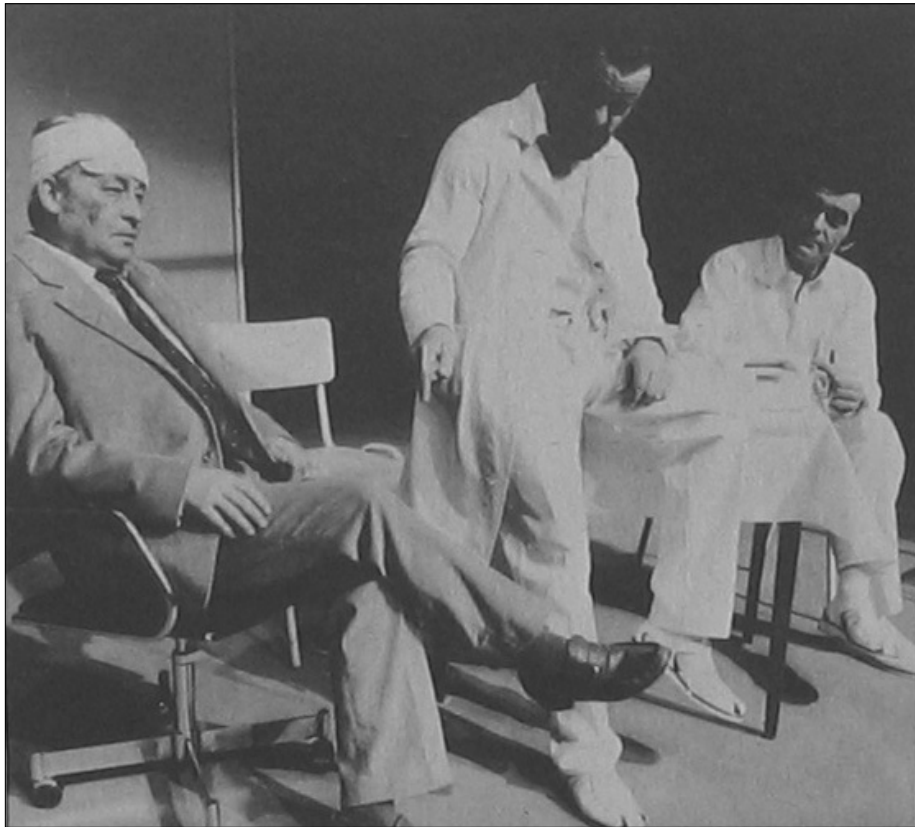
Harminc év után is a szellem-fia maradt Szigligeti Liliomfiájában (Kukola Józseffel és Horján Viktorral)

Brecht–Weill: Koldusopera, 1983 (*Kucman Etával és Szentpétery Arankával*)

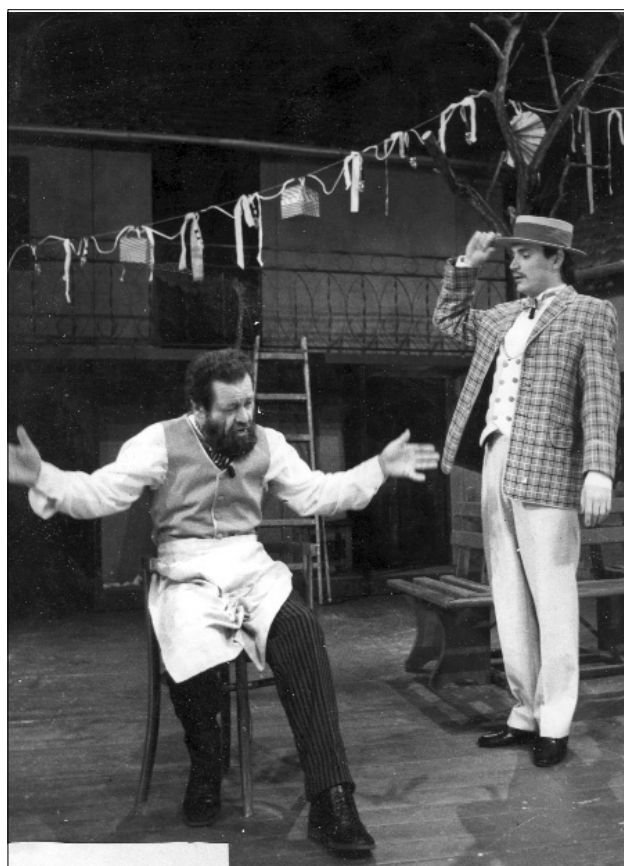
Shakespeare: Coriolanius, 1986 (*Fazekas Imrével, Ropog Józseffel, Bugár Gáspárral, Póthe Istvánnal, Varsányi Marival, Tóth Lászlóval és Boráros Imrével*)

Zahradnik: Utóirat, 1987 (*Bugár Bélával és Ropog Józseffel*)

Kőszeghy: Lusta királyság, I. Dubi-Dubi holdudvara

Szilágyi-Zerkovicz: Csókos asszony, Kubanek, 1991, 2002
(Cs. Tóth Erzsébettel és Bajcsi Lajossal)

Miller: Salemi boszorkányok, Proctor (Ferenczy Annával)

A Teátrum Polgári Színházi Társulás a gyógyvízben fogant

Bártfafürdőn született a vándortársulat gondolata...

... és akik “indukálták”

Leila ruhája Tunéziából érkezett

... és vele néhány topán

**Megnő az embernek kedve
két púp között tevegelve...**

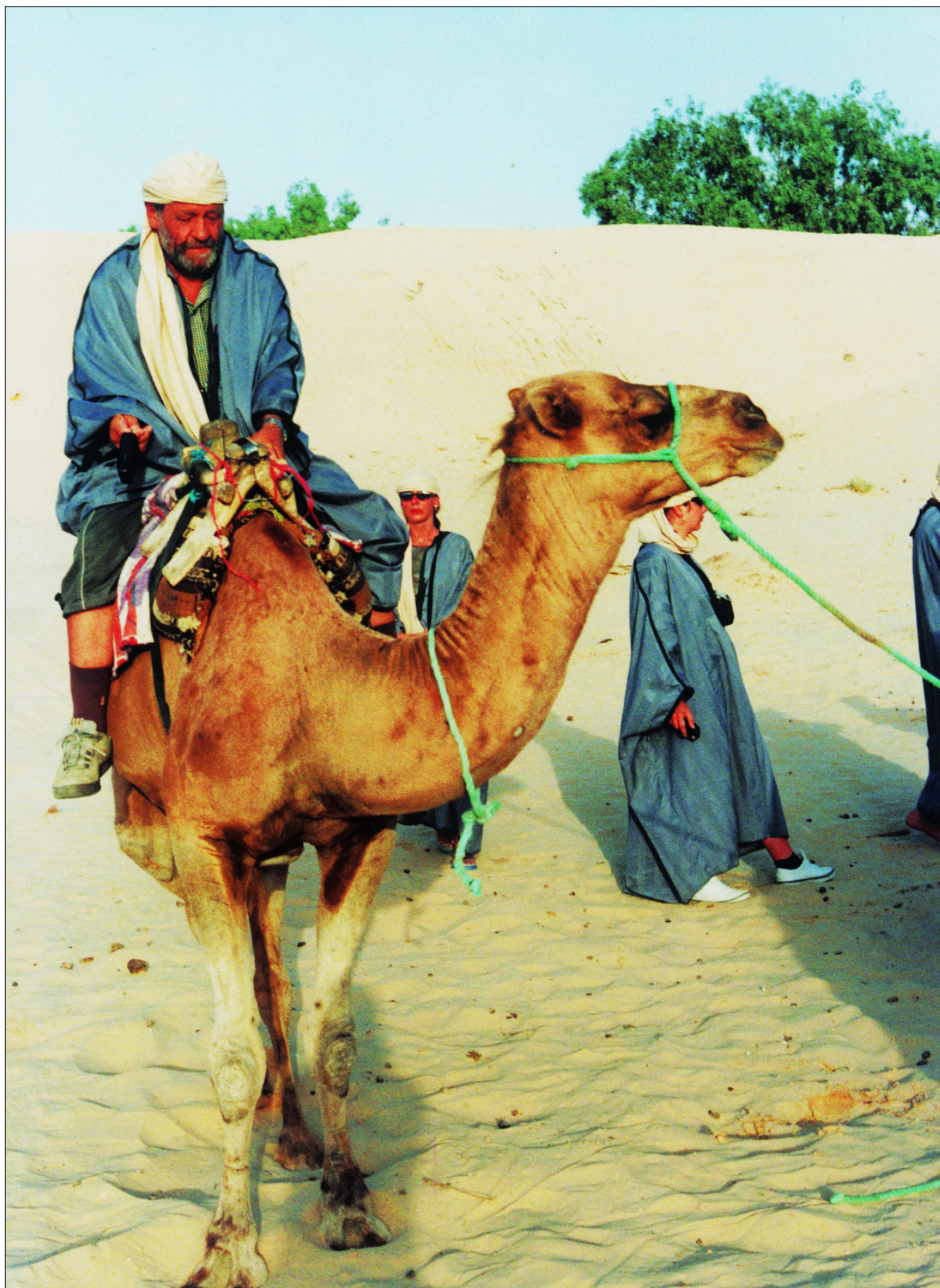

Beduinok Gömörhonból

Agyó a Teátrumban!!!

Házasélet a ...

A tétova tovatevegelő beduinok szerepében: Matyi

... sivatagban

... és Borika (a tevék ismeretlen statiszták)

Párizsban szép a nyár

ITÁLIA 1996

Nappal Ravenna...

...este San Marino

Borika kék árnyékban (Dráfi művész úr szerint mindkettő a természet csodája)

kedik, akit olykor BENKŐ GÉZA helyettesít. Zulejkeként MÁK ILDIKÓ igyekszik veszedelmes viszonyba keveredni velem, de hogy rá ne unjak, egyeztetési okokból BENDE ILDIKÓ is gyakran vendége az előadásnak a GYÓRI NEMZETI SZÍNHÁZBÓL. Ugyanonnan érkezett TAKÁCS ZOLTÁN, aki Zülfikár álnéven remek eunuch. Szerencsére csak színpadon. Ha ő elfoglalt, helyét a gútai TÓTH LÁSZLÓ foglalja el. Eredetileg börtönőr, de egyre inkább többfunkcióssá kezd válni JÓNÁS CSABA, akit a mélyebb vizek sem riasztanak vissza, mert futja rá a tehetségéből. Ha JAKUBECZ LÁSZLÓ nem tud jönni, akár még budai bírónak is avanzsál. Nem kell magyaráznom, hogy ilyen nemzetközi szereplőgárdánál milyen sok gondot okoznak az egyeztetések. Ezért van másik Gábor diákunk is, CSOMOR GYÖRGY, aki Leilát úgyszintén lepkeként kapja fel a ferge-teges táncban az előadás végén.

És mindenki átlapozhatja nagyon szép műsorfüzetüket, amelynek tanúsága szerint a Gül Baba bemutatója 2005. december 30-án volt KESZEGFALVÁN (Kameničná). Miért a provinciális premier?

- Mert ez a község, amely Révkomáromtól mindössze 9 kilométerre fekszik és mindenhol jól megközelíthető, segítségünkre sietett a kezdetek kezdetén, amikor a TEÁTRUM teremgondokkal küzdött. Kultúrközpontjuk színháztermét készségesen, eleinte bérmentve, később nagyon kedvező feltételek mellett bocsátották rendelkezésünkre mind a négy eddigi előadásunk próbáihoz, és természetes volt számunkra, hogy az ottani emberek láthassák először azt, amit mi a boszorkány-konyhánkban az ő kultúrkatlanukban kifőztünk. Hála nekik, és hála az ottani önkormányzatnak, élén TOMA TIBOR polgármester úrral. Azt sem tartanám ildomosnak elhallgatni, hogy a kezdetek kezdetén, amikor első bemutatónk részpróbái folytak, a városi Csemadok szervezete nyújtott segítséget, és Ing. STUBENDEK LÁSZLÓ elnök úrral az élén rendelkezésünkre bocsátotta magyar kulturális szervezetünk révkomáromi székházát, amely így a társulat bölcsőjeként íródott be krónikánkba.

Nem hiszem, hogy anyagilag rászorulna erre a sok macerával járó pótcselekvésre. Mégis miért?

- Nem lett volna ilyen komplikált a dolog, ha beválik az eredeti elképzelésem. Úgy gondoltam, összeülünk a Komáromi Jókai Színház vezetőségével, belül elkészítünk egy előadást, melyhez a színház biztosítja az autóbust, a díszletet, jelmezeket, a műszaki háttérrel, és mi ezt az előadások bevételéből megfizetjük. A színészek meg szabad idejükben jönnek, ha akarnak és kedvük van hozzá. Aztán kezdett pálfordulásba átmenni a dolog, állítólag azért, mert nem akartak ahhoz asszisztálni, hogy mi „haknizni” tudjunk. Hiába magyaráztam, hogy mi nem ezt szeretnénk, hanem magyar színházként tájolni akarunk, és Csajágröhögcsén senkit nem érdekel, hogy ki fia-borja vagyunk, hanem, hogy megjöttek a komáromi komédiások. A plakátokon pedig a Komáromi Jókai Színház neve szerepelt volna, ami reklámnak semmiképpen sem utolsó. Esküszöm, hogy a kooperáció a színháznak vált volna előnyére, és ha haragszom, érte haragszom, nem ellene. Régi műsorfüzeteket lapozgatva az ember gyakran találja meg bennük komáromi színészek nevét, akikre a színház büszke volt, hogy ennyire sok helyre eljutottak és pluszmunkát vállaltak. Ma már ez a hozzáállás a múlté, és a nosztalgia kategóriájába csúszott át, sőt megfordult. Nos a kezdeti lelkes IGENEK után egyre sokasodtak a NEMEK, amelyek 2001. április 9-én a TEÁTRUM POLGÁRI SZÍNHÁZI TÁRSULÁS alapgondolatainak papírra vetésében és okiratba foglalásában csúcsosodtak ki. Így született meg, a tájolás meg újjá. Érdekes módon az embereket ma sem érdekli, milyen trupp érkezett községükbe, de azt tudják, hogy Révkomáromból hoztuk el az előadást és a kultúrát számukra magyar nyelven, az anyanyelvükön. Ha valahova akár szőlóban is elmegyek egy-egy ünnepségre szavalni, és nem mondanám meg, hogy már nem vagyok a Komáromi Jókai Színház tagja, mert nyugdíjas vagyok, nem is tudnák. Persze mégsem ez a fontos, hanem hogy a publikum jól érezze magát annak a röpké találkozásnak az erejéig, míg vele akár mint TEÁTRUM, akár mint jómagam, együtt vagyunk.

Ez így igaz. Ámen, azaz legyen így még sokáig.

Fontos találkozások

V É R V Ö R Ö S – VERBUNKOS ÉS CSŰRDÖNGÖLŐ

Talpalávalót egy kis tüzes víz még inkább indikálhat. Persze csak előadás után. Mert a finálé mindennél fontosabb. Ekkor repül virágcsokor, melyet gyakorlott kéz kap el, érkezik a hatalmas virágkosár, melyből mindenki szemelget egy-egy szálat, és ekkor dübörög a vastaps, melynek ritmusa befolyásolható. Pláne, ha a helyszínen születik melódiája. A lényegre egy slágerszerző illetve szövegíró tapintott rá, kimondva az örök életű igazságot: „... mert a divat az nem halad, csak visszaváltozik!!!” A mikroportos play back helyére visszaoson, de inkább hazatér az élő zene, és az előadásba becsempészi az ITT ÉS MOST varázsát. Igaz, zenekari árkok már nincsenek. Ennek egyetlen előnye, hogy nem lehet sem beleesni, sem bukás esetén beleugrani. Nagybőgőbe viszont igen, mert az van. Meg négy más is.

Kicsi a bors, de erős. Gül Baba rózsái sem nagyok, mégis illatukkal mekkora kalamajkát tudnak okozni. A zenekar sem kimondottan színházi, de jól szól, és hangzásában tökéletesen imitálja a teljességet. Miként sikerült megszólaltatni és ilyen remekre hangszerelni az igényes és magyarosan heroikus operetthez ezt a szalon-kamara kvintettet?

- Nem szívesen dicsekszem, és szerencsére ebben az esetben sem magamat kell megdicsérnem, mert annak ugyebár nem illata lenne. DOBI GÉZÁNAK, a helyi zeneiskola volt igazgatójának az érdeme, hogy ez a zenei kíséret ilyen remekre sikeredett. Ő egy igazi zenei zsonglőr, és zseniális muzikális találékonyságának eredménye az esténként felcsendülő hangjegykavalkád. Amikor a zongorakivonat megérkezett hozzám, nem sokat pihent otthonunkban a Hársfa utca egyben, mert elvittem Révkomárom egyik legbravúrosabb zenei nagyságához, aki, nyugodtan mondhatom, csodát művelt. Persze ennek előzménye is volt. Mikor tervbe vettem a Gül Baba bemutatását, hajszozni kezdtem hozzá a zenei felvételt, magyarul play back-et, de sehol nem létezik. Még a budapesti és

Mindenben Matyi a „lúdas”

Ezt már Fazekas Mihály is tudta

Sármánda: Peti kalandjai, János vitéz (Tóth Lászlóval), 1974

Schiller: Haramiák, Moor Károly (Siposs Ernővel), 1966

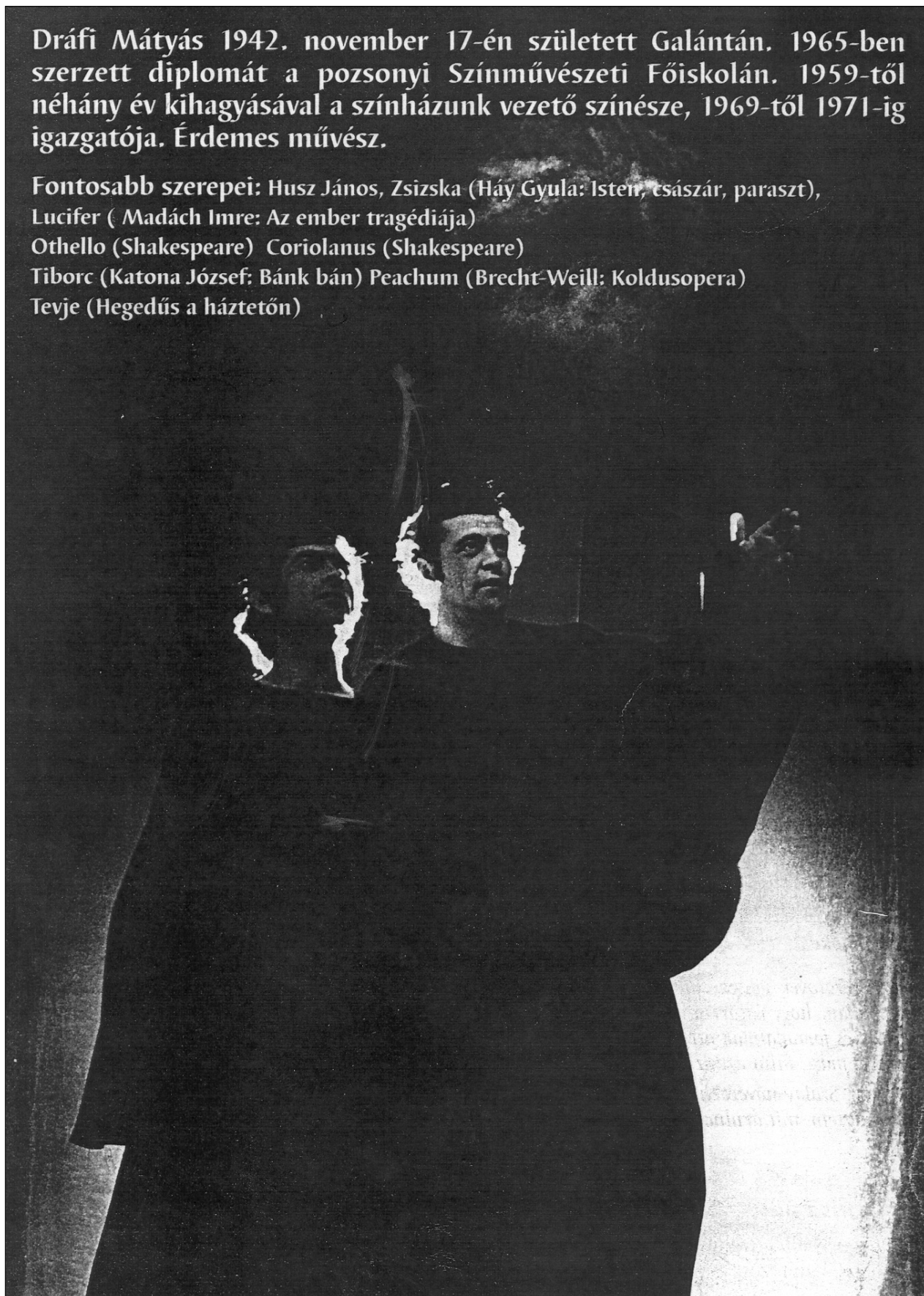
Szigligeti: Liliomfi, Szellelmi, 1967

Háy: Isten, császár, paraszt, Zsizska (Thirring Violával), 1969

Dráfi Mátyás 1942. november 17-én született Galántán. 1965-ben szerzett diplomát a pozsonyi Színművészeti Főiskolán. 1959-től néhány év kihagyásával a színházunk vezető színésze, 1969-től 1971-ig igazgatója. Érdemes művész.

Fontosabb szerepei: Husz János, Zsizska (Háy Gyula: Isten, császár, paraszt),
Lucifer (Madách Imre: Az ember tragédiája)
Othello (Shakespeare) Coriolanus (Shakespeare)
Tiborc (Katona József: Bánk bán) Peachum (Brecht-Weill: Koldusopera)
Tevje (Hegedűs a háztetőn)

A KOMÁROMI
MAGYAR KULTÚRA ÉS DUNA MENTE MÚZEUMA
ÉS A
TEÁTRUM SZÍNHÁZI POLGÁRI TÁRSULÁS

A színész ezer arca

*Dráfi Mátyás
60. születésnapja alkalmából
rendezett kiállítás*

február 2003

Farkas Veronika, a Limes Galéria vezetője, a kiállítás kurátora. Foto: Kasza József

A házigazda, Csütörtöky József és Mák Ildikó, a pályatárs. Foto: Kasza József

Bende István és e kötet szerzője

A remek Dobi-trio

Az ünepezt és az ünneplők

Varga Ernő és felesége Dr. Jakab István ismert nyelvész előtt gratulált

... és jöttek sokan szépen sorban.

Majd részt vettek egy kellemes beszélgetésen az ünnepi fogadáson

2002. november 23., Pozsonyi Magyar Kulturális Intézet

Bugár Béla, az MKP elnöke gratulál. Jobb szélén Dr. Fehérné Tamás Judit,
a Határon Túli Magyarok Hivatalából, Budapestről

Sunyovszky Szilvia, Farkas Veronika, Dráfiné Szabó Mihály Borbála és Lőrincz János fotóművész

Németországból is eljött Balogh Zoltán és felesége, az Ulmi Magyarok Kultúregyesületétől.
Balról első nevelőapám második felesége, VALI

Pék Zoltán, a Szlovák Televízió Magyar Adásának főszerkesztője

Egy kis mókázás a régi pályatárssal, Boráros Imrével, akivel a „Furcs párost” alakították

Gali László a háttérből rendezi László Zsuzsát, Lelkes Simonát, Kiss Szilviát, Mák Ildikót, Batta Györgyöt, Lőrincz Zsuzsát és az ünnepeltet

Még mindig „Ifjú Szívek”: Németh Mária, Dr. Szabóné Haltenberger Kinga és Bocsek Zsuzsa

Nem mindennapos vendégkoszorú
(A pozsonyi fotókat Nagy Tivadarnak köszönjük)

pozsonyi rádióban sem találtam ilyet, mert nem igen játsszák, ahol meg nagy ritkán igen, ott mindenütt élő zenével megy. Ellenben a rádió archívumából sikerült megszereznem a darabban elhangzó dalokat énekkel együtt. Ezeket a szerzői jogvédői hivatal Budapestről a rendelkezésemre bocsátotta, én meg továbbítottam Dunaszerdahelyre ÉRSEK REZSŐHÖZ, aki közismerten remek hangszerelő hírében áll. Elkészítette a zenei anyagot, és fel is játszotta play back-re. Közben azért kutakodtam zenekar után is, de hasztalan. A sors fintora olykor furcsa dolgokat produkál. Elkészült és kifizettük Dunaszerdahelyen a teljes zenei felvételt, de használni nem használtuk és remélhetőleg nem is fogjuk, mert épp akkor jelentkezett öt zenész, akik aztán részei lettek az előadásnak. Így alakult a sorsunk, de nem bánom, mert DÖME JÓZSEF hegedűn, LAKATOS LÁSZLÓ klarinéton, (ők mindketten zenetanárok) BANYÁK LAJOS brácsán, FARKAS MÁTYÁS az attraktív nagybőgőn, és OLÁH SÁNDOR (akit olykor a vejem, ANYALAI RÓBERT helyettesít) a zongoránál estéről estére kivívja a nézők elismerő meglepődését, és vastapsot. Helyettük, de főleg valaki más helyett szeretnék dicsekedni egy kicsit. Szencen (Senec) az előadás után bejött az öltözőbe MACHÁČEK úr, a Pozsonyi Új Színpad (Nová Scéna) volt karnagya, akit személyesen ismerek, hiszen nevelőapám, LŐRINCZ JÁNOS, hosszú ideig ennek a színháznak a propagációs osztályán dolgozott, és megkérdezte tőlem, miként sikerült így összerakni ezt a zenét, hogy egyetlen egy hangszer sem hiányzott belőle. Ennél nagyobb elismerés nem is kell, mintha egy ilyen hozzáértő embernek a nagy színházi zenekart helyettesítő kamaraegyüttesből egyetlen hang sem hiányzik. Ez DOBI GÉZA bravúrja, ami előtt illik kalapot emelni!!!

A színészek nem berzenkedtek a manapság szokatlan élő zenei kíséret ellen, hiszen ez olykor veszélyes is lehet?

- Már a Csókos asszonynál is alkalmaztam egy turpisságot vagy inkább rendezői fogást. Addig nem játszottam rá a zenei alapra az éneket, amíg mindenki száz százalékosan nem sajátította el a mozgást a dalokkal összhangban, és teljesen ki nem alakult az előadás összképe a figurákkal együtt. Ennek köszönhetően a nézőtéren sokan észre sem vették, hogy nem élőben énekelnek a szereplők, annyira tökéletesen rá tudtak tároggni a kész felvételre. (A színpadon is énekeltek élőben, így az első sorokban hallani lehetett őket.) A Gül Babánál a próbákon eleinte tapasztaltam némi ellenkezést színészi oldalról, hiszen a darab melódiai rendkívül igényesek, de ma ez már szóba sem jön. Ráadásul előadások előtt mindig ki kell próbálni azt is, hogy a zenekar a színpadon vagy az előtt foglaljon-e helyet, mert ez „terepfüggő”. Ami meg a dolog veszélyeit illeti, létezik, és éppen akkor következhet be a malőr, amikor a legkevésbé várjuk és kívánjuk. Áprilisban két előadást tartottunk Pozsonyban (Bratislava). A török nagykövet történelmileg olyannyira érintve érezte magát, hogy az esti előadáson díszvendégként vett részt. A Gábor diákot alakító BEREZ GYÖRGY délelőtt még boldogan énekelte bele Leila szépséges fülecskéibe a szerelem dalát, estére meg sajnos annyira berekedt, hogy végigjátszotta ugyan szerepét, de inkább prózában, mert megmaradt hangjából csak annyira teltett. Rettenetesen szégyelltem magamat, mert az utána következő kis fogadáson a pillantások elárulták, hogy a fülek mindent észrevettek, és prominens vendégünk is csak annyit mondott tapintatosan: „Istenkém, hát ez így sikerült.” Számunkra, de főleg számomra ez volt az újkori Mohácsi vész!. A bukás mindig egyfajta vereség, és rendkívül kellemetlen.

Gül Baba és társai nem a diszkók hangulatában érzik otthon magukat. A tinik inkább vagy csak ott. Miként sikerült őket randevúra bírni?

- Az operett zeneileg nagyon igényes műfaj, és a Gül Baba ilyen szempontból semmivel sem rosszabb, mint más melodramák. A mi produkciónkon belül még az életben oly gyakori generációs problémák is eltűntek. A zárandokokat a komáromi nyugdíjasklubban találtam meg BRINZIK LÁSZLÓ, FÜLÖP ISTVÁN, TÓTH LÁSZLÓ és VINCZE IGNÁC személyében, akik a színpadmesterek feladatát is ellátják Mellettük a fiatalok és tinikoruak, CSÍK LÍVIA, KARTALI ZSUZSA, KOVÁČOVÁ ZUZANA, PÁCZER LAURIKA, ANYALAI EMESE, ANYALAI RÉKA, PAKSI JÚLIA, PAKSI ZSUZSA, MAGYAR ESZTER, HRABOVSKÝ PÉTER, PALUSKA ATTILA, KOVÁCS ZOLTÁN, MALKOWSKI ÁRON, MALKOWSKI TAMÁS, MAGYAR GYÖRGY is megismerik ezt a világot, és remélem, meg is szeretik. Hiszen az ember csak azt fogadhatja be, aminek rájön az ízése.

Azt mondják, aki vonzódik a fiatalokhoz, az maga is megifjodik...

- Ez így igaz, és nincs ellenemre. Ebben a darabban is nagyon sok fiatal játszik, köztük az én három unokám, mert vallo, hogy a színháznak szüksége van utánpótlásra, a nagy felnőtt csapat mellett kölyök- és ificsapatra. Csodálkozom, hogy azokat, akik elvégezték a főiskolát, nem vették státuszba a Komáromi Jókai Színházban. Talán a rossz tapasztalat is közrejátszott ebben, mert akiket régebben fölvettek, azok két-három évad után elmentek az anyaországba, ahol kevés kivétellel el is veszték. Leginkább azonban azokon csodálkozom, akik elvégezték a főiskolát, de még csak meg sem mutatták magukat Révkomáromban. Lehangelő, hogy a főiskolát végzettek közül többen vannak Magyarországon, mint a Komáromi Jókai Színház teljes színészgárdája. Én annyit tudok segíteni, hogy ha megkérnek, szívesen készítek fel fiatal tehetségeket versmondó versenyekre, fellépésekre, felvételre, és ahol tudok, és érdemesnek tartom, ott szívesen segítek.

Ha még emlékszik rá, kedves MŰVÉSZ ÚR, a kályhától, tehát az édesanyjától indultunk el, és térjünk is vissza oda. Láta önt színpadon, és mit szólt?

- Nem is egyszer látott, és nagyon büszke volt rám. Igaz, eredetileg nem nagyon akarta, hogy színész legyek, de amikor látta, hogy „menthetetlen” vagyok, és nincs más megoldás, akkor mellém állt. Sajnos 1991-ben meghalt.

Akkor leintem a zenekart. Ha MIKÓCZY JOLÁN könyvelőnő most látná, mit mondana?

- Remélem, sőt hiszem, hogy büszke és elégedett lenne velem...

... és nem lenne egyedül. Ebben biztos vagyok! Függöny, aztán vastaps!!!

P E P I T A – R E P E T A

DRÁFI MÁTYÁS Jászai-díjas, érdemes művész viszonyok és iszonyok kényszerére táncolva sakkozta át pályáját, csak hogy a fekete és fehér kockák közé betolakodott néhány, a szürke tartomány árnyalataiban tobzódva. Hogy mikor melyik volt evidens, azt úgyis a közönség emlékezete osztályozza. Felfrissítésére és megkönnyítésére a több, mint negyvenéves utazás poggyászát zanzásítva és kivonatossan tegyük a pálya udvarának megőrzőjébe, mielőtt a művész újabb vonatra száll, hogy további sikerek, esetleg tanulságos bukások felé röptse:

Főbb szerepei:

GYURKO – Karvaš: Éjféli mise
MOOR KÁROLY – Schiller: Haramiák
SZELLEMFI – Szigligeti: Liliomfi 1967, 1999
LUDAS MATYI – Fazekas-Móricz: Ludas Matyi
PROCTOR – Miller: Salemi boszorkányok
HUSZ JÁNOS, ZSIZSKA – Háry: Isten, császár, paraszt
MADÁCH – Felkai: Madách
GELO – Hollý: A furfangos diák
LUCIFER – Madách: Az ember tragédiája
ŠVEJK – Hašek: Švejk
OTHELLO – Shakespeare: Othello
BÁBJÁTEKOS – Illyés: Dupla vagy semmi
ZSIGA – Szigligeti: A cigány
SZILVESZTER – Jílek: Szilveszter
KOLHAAS MIHÁLY – Sütő: Egy lócsiszár virágvasárnapja
KENOTAFIOS – Bukovčan: Fata Morgana
PEACHUM – Brecht: Koldusopera
CORIOLANUS – Shakespeare: Coriolanus
TIBORC – Katona: Bánk bán
TÁBORNOK – Feydeau: Osztrigás Mici
ÁDÁM – Sütő: Káin és Ábel
PAPA – Szép: Vőlegény
KUBANEK – Szilágyi-Zerkovitz: Csókos asszony
IV. BÉLA – Kocsis: Árpádházi Szent Margit
FŐSZÍNÉSZ – Ébert: Esterházy
LEONÍDA PAPAGATTO – Scarnicci-Tarabusi: Kaviár és lencse
TEVJE – Stein-Bock: Hegedűs a háztetőn
MAGELLÁN – Kocsis: Magellán
PAP – Sartre: Az Ördög és a Jóisten
DUNDO – Držić: Dundo Maroje
SCHNEIDER MÁTYÁS – Zágon-Nóti: Hyppolit, a lakáj
MILLER – Schiller: Ármány és szerelem
RETTEGHY FRIDOLIN – Kellér-Horváth-Szenes: A szabin nők elrablása
DOOLITTLE – Lerner-Loewe: My Fair Lady
TORONYÓR – Chelderode: Barabbás

Főbb szerepei a Teátrum Polgári Színházi Társulásban:

KUBANEK – Szilágyi-Zerkovitz: Csókos asszony (2002)
OSCAR – Neil: Furcsa pár
FAGIN – Dickens: Twist Olivér
MUJKÓ – Huszka-Martos: Gül Baba

(A szerző megjegyzése: Az utóbbi három bemutatót Dráfi Mátyás rendezőként is jegyzi a TEÁTRUM POLGÁRI SZÍNHÁZI TÁRSULÁSBAN)

Önálló estjei:

A költészet estje, magyar klasszikusok, Szlovákia, 1970–75

Miért szép? A magyar beszéd szépsége és a versmondás művészete, Szlovákia, Magyarország, Csehország, Bajorország, 1975–napjainkig

A szívemmel látlak... Komolyan és vidáman a nőkről és a szerelemről, Szlovákia, Magyarország, Csehország, Bajorország, 1975–napjainkig

Gyergyádesz László: **Fényima**, monodráma Tóth Menyhért festőművész életéről, Szlovákia, Magyarország, 1989–1990

Megbűnhődte már e nép... Verses-zenés összeállítás a magyar nemzet forradalmairól, Szlovákia, Magyarország, Bajorország, 2000

Te rongyos élet, verses-zenés műsor, Szlovákia, Magyarország, Csehország, Bajorország, 2004–napjainkig

Csordultig a szívünk, megemlékezés az 1848–49-es forradalomra, Bajorország, 2005

Vendégszereplései:

1970 – KREON (Szophoklesz: Oidipus király (GYŐR)

1971 – KREON (Szophoklesz: Oidipusz Kolonoszban (GYŐR)

1978 – DIADALOV (Majakovszkij: Gőzfürdő) GYŐR

1979 – CAVALCANTI (Müller: Búcsúelőadás) GYŐR

1992 – DOC (Berstein: West Side Story) VÍGSZÍNHÁZ, BUDAPEST

1994 – GIMPY (Keys: Virágot Algernonnak) SZÉKESFEHÉRVÁR, SOPRON

1994 – KUBANEK (Szilágyi-Zerkovitz: Csókos asszony) SZÉKESFEHÉRVÁR

1995 – MAGELLÁN (Kocsis: Magellán) SZÉKESFEHÉRVÁR

1995 – AZ ÖREG (Ratkó: Segítsd a királyt!) KASSA

2002 – LEANDRO (Paso: Papa és mama bonyodalmai) KASSA

2003 – Záhradník: Azyl (Menedék) VERTIGO Szlovák színház Budapest

2005 – Karvaš: Zadný vchod (Hátsó bejárat) VERTIGO BUDAPEST

2005 – Dürrenmatt: A vak, BÁRKA SZÍNHÁZ BUDAPEST

Rendezései a Komáromi Jókai Színházban:

1987 – Pirandello: Többgyerekes agglegény

1989 – Sármándi-Dénes: Peti meg a róka

1999 – Mark Twain: Tom Sawyer kalandjai

Gyökerez György felvétele

Tisztelettel értesítem,
 hogy 1965. június 26-án, d. e. 10 órakor
 a pozsonyi Színművészeti Főiskola (VŠMU) előadótermében

színművészé avatnak

DRAFÍ MÁTYÁS

*Dráfi Mátyás értesítője a Színművészeti
 Főiskola befejezéséről*

Dráfi Mátyás

A Madách-előadásban Péter apostol szerepében maga a rendező, Kulcsár Tibor is színpadra lépett: „Legyen hát célod: istennek dicsőség./ Magadnak munka./ Az egyén szabad /Érvényre hozni mind, mi benne van./ Csak egy parancs kötvén le: szeretet.“ (Római szín)

A műsor két részből állt. A színjátszók előbb „*A küzdő ember*” című, Laczkóné Kis Ibolya: *Erzsi tekintetes asszony* című regényének alapján készült, három képből álló jelenetét mutatták be Madách Imre életéről. A műsor második részében *Az ember tragédiájából* előadták az egyiptomi, a római, a prágai, a párizsi és az utolsó színt. A közbeeső jeleneteket narrátorral helyettesítették. „...Úgy érezzük, a csehszlovákiai magyar kulturális életben eddig ez a legjobb, Madách emlékének adózó műsor. Mind a gondos összeállítás, mind a csiszolt játék, sokaknak szolgálhatna példát.” (Balázs Béla, Új Szó, 1964. december 17.)

Az *Ember küzdj és bízza bízál* 1965-ben a komáromi Jókai Napokon a Jókai emlékérem **arany fokozatát**, a rendező (Kulcsár T.) pedig a Jókai emlékérem **ezüst fokozatát** kapta. Ezt a műsort újabb összeállítások, színdarabok követték. Volt olyan év is, amikor a FORRÁS négy bemutatót tartott. Ezekkel az előadásokkal rendszeresen vendégszerepelt Pozsonyban, Pozsonypüspökin, Vereknén, Ligetfaluban, Óligetben.

Díszoklevél

A Márai Sándor Alapítvány Kuratóriuma

1998. április 15-én,
Pozsonyban

a színházművészet területén kifejtett
kiemelkedő tevékenységért

Dráfi Máttyás

színházművésznek,
a komáromi Jókai Színház tagjának

odaítéli a MSA

NYITOTT EURÓPÁÉRT-DÍJÁT

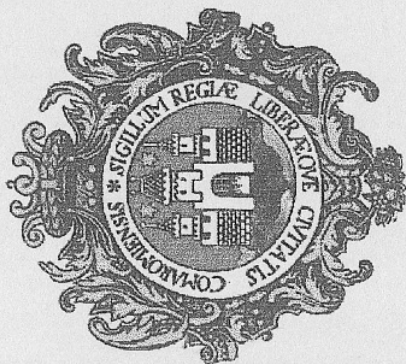

Dr. Jáczy János
a Márai Sándor Alapítvány
elnöke

János Jáczy

Dr. Huncsik Péter
a Márai Sándor Alapítvány
igazgatója

KOMÁRNO

CENA MESTA KOMÁRNA

PRO URBE

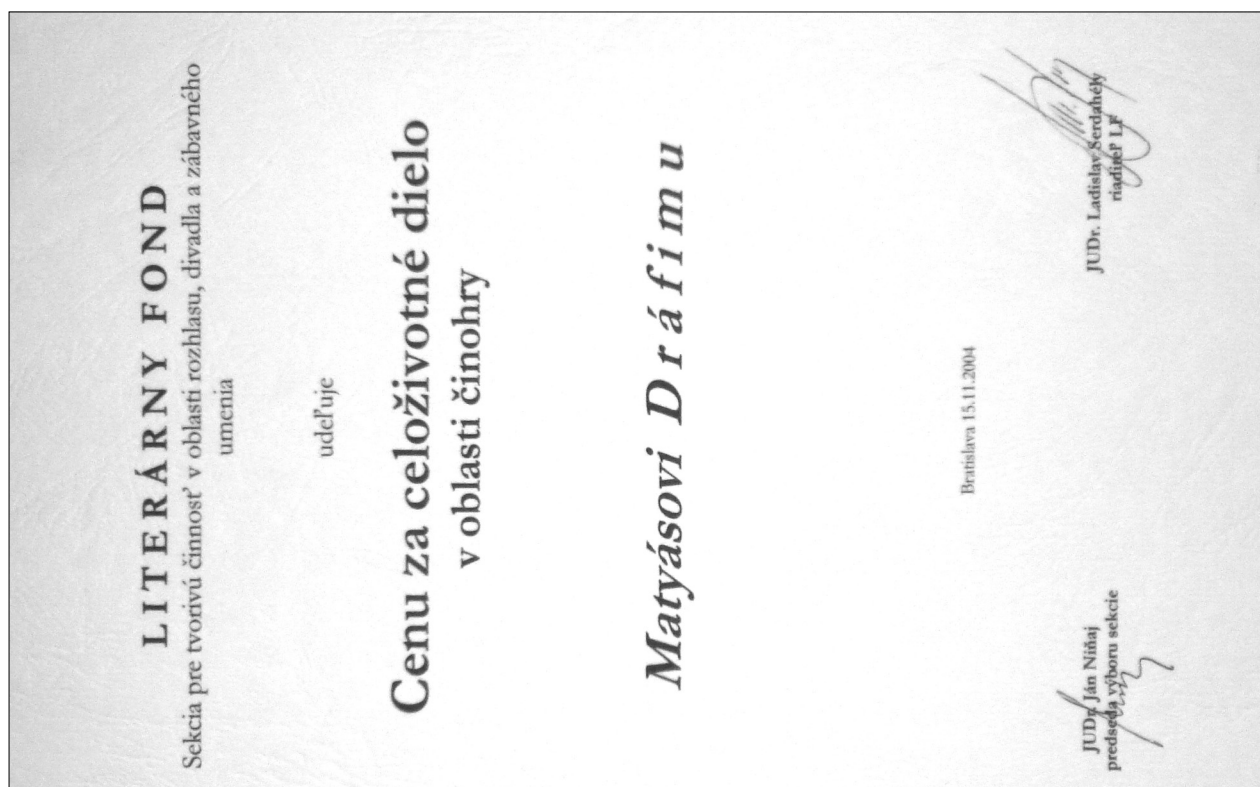
Drafi Matyas

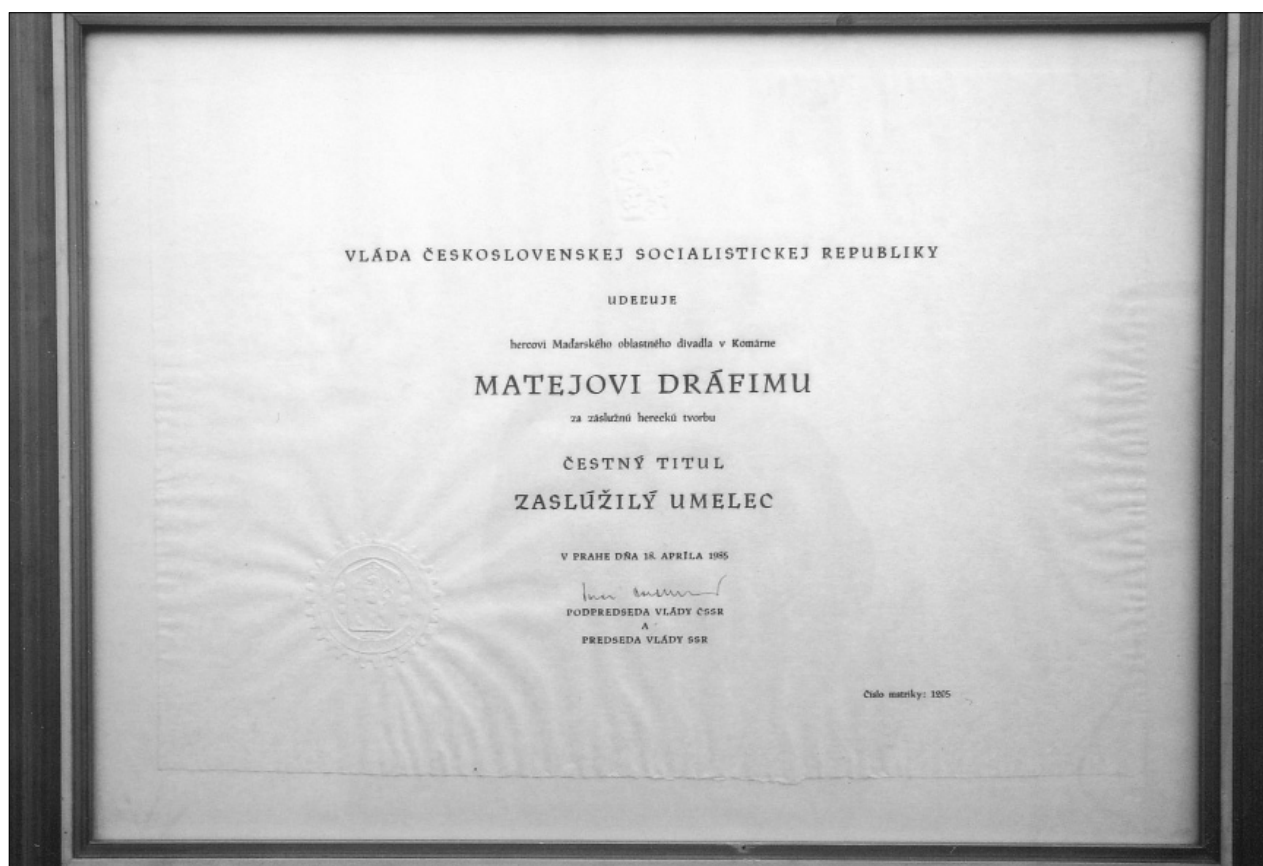
č. 42 117 / 750

Komárno, Lipová 1

Komárno 2003. IV. 25.

MUDr. Bastrnák Tibor
polgármester

Az ünnepélyes díjátadás

Beszélgetés Németh Ilonával, aki ugyanakkor lett Munkácsy-díjas

Irány a nagyvilág!!!

Romantika a Magas Tátrában

Stockholm sem rideg, ha ketteskén vagyunk

A Meteorák Görögországban
(A „szerzetesek” öltözéke kissé frivol.)

A horvát tengerparton.
Szabad egy fotót?

A gall kakas hazájába a Polgár házaspárral látogattak el...

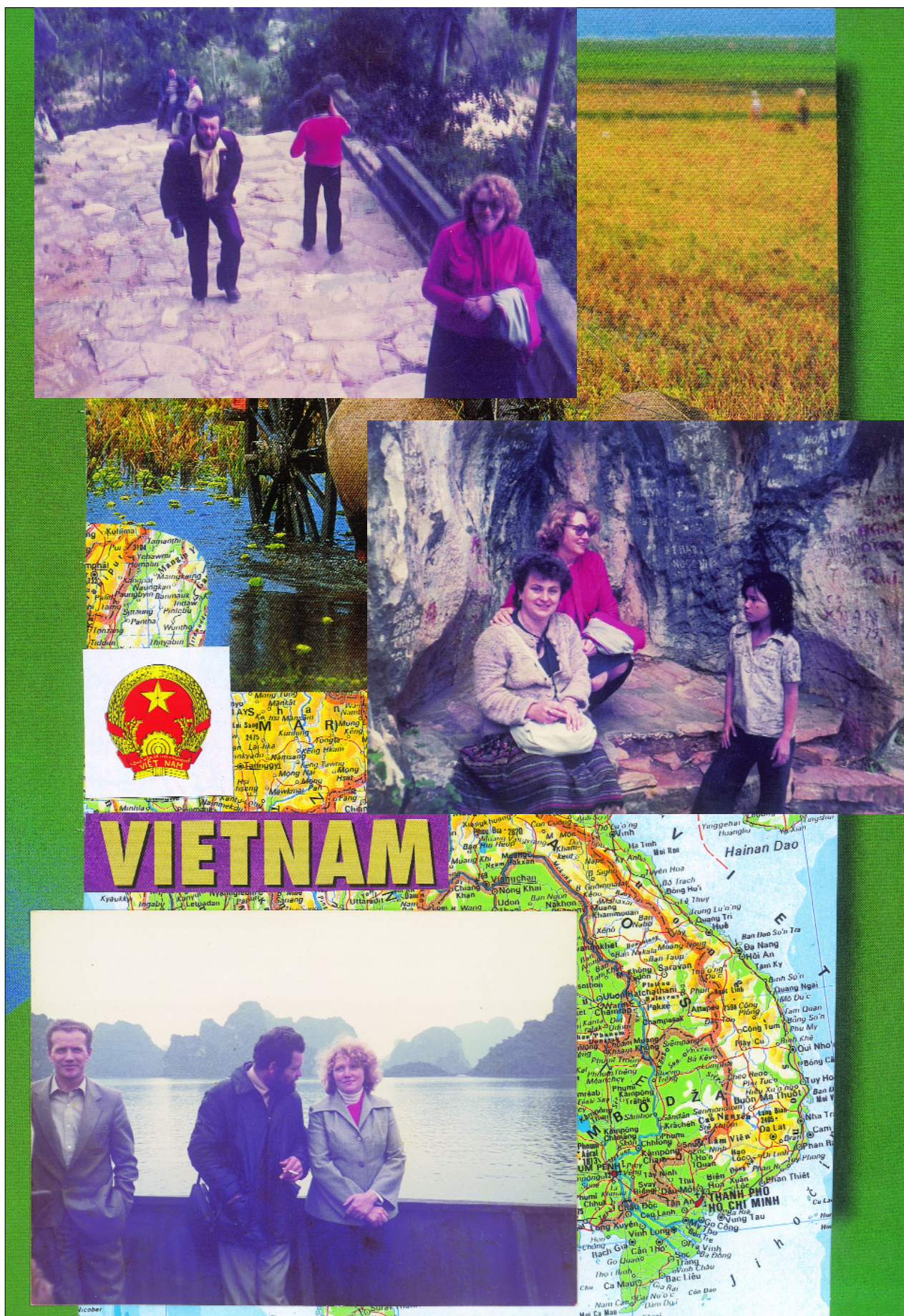
Jucika a Teátrum varrónője, Józsi a díszletek kivitelezője

Le Mont Saint-Michel, Franciaország

Dr. Gyurász Istvánnal Leningrádban (Szentpétervár)

Vietnamban kigyót-békát ettek

Óvakodj a kaktuszoktól...

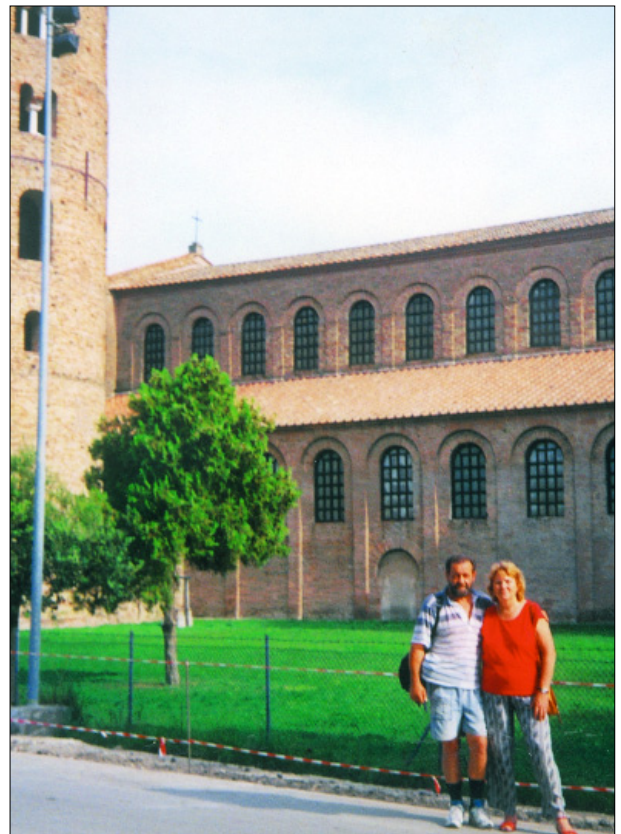

... ha a Kanári-szigeteken jársz

Lépteikkel „végigsuvickolták”

Padova

Ravenna

az olasz csizmát

Gallipoli

Pompei

Lecce

Amikor nem neki főztek, hanem... (a jóízű felvételeket Görföl Jenő készítette)

Levetjük a zakót...

elismételjük a receptet...

ellenőrizzük a hozzávalókat

megszabjuk az adagokat...

még készítünk néhányat...

autogrammot adunk ...

tálalunk...

magunknak is szedünk...

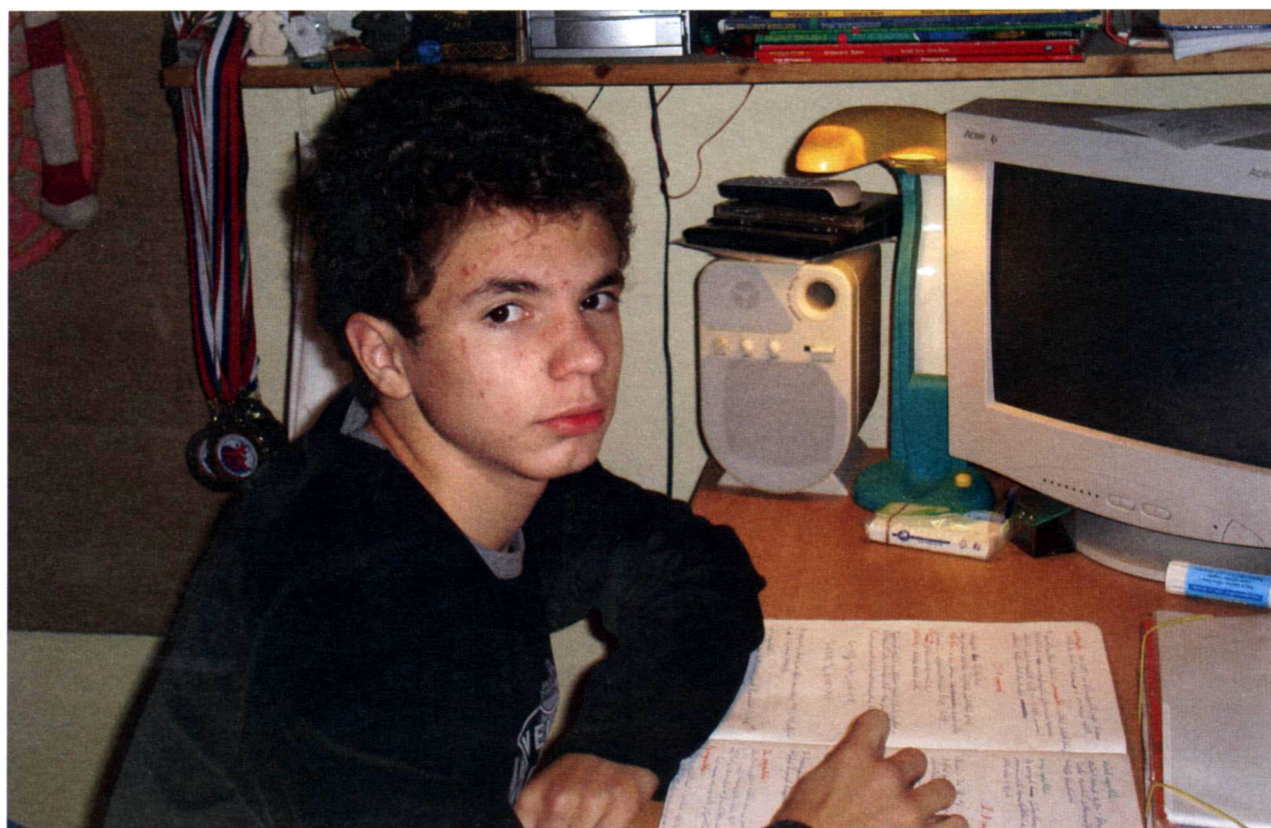

Jó étvágyat!!!

Míg készül az ebéd...

Robika sakkozik

Tamás várakozik

Unokázás Mikikével művészi fokon

Junior fázisai, senior frázisai

Réka Münchenben

izsai népviseletben

martosi népviseletben

MUDr. Fajnor Éva megköszöni a vendégszereplést Rékának és Jónás Csabának is

... aztán aki tud, táncra perdül
(Magyar Tűz Bajorországban)

Három fiú, egy lány és egy komoly férfiú

Egy kis férfias kocogás a gömöri erdőben

Malkowski Áron
egy ezüst, két
bronzérem

Malkowski Tamás
két bronzérem

Kempo Európa-bajnokság Révkomáromban, 2006. (A felvételeket Görözdí Szilárdnak köszönjük)

Ketten

Borika és Matyi

Ketten

Tamás és Áron

Ketten

Anikó és Mikike
(Fotó: Dömötör Ede)

... és végül sokan

TALPRA MAGYAR!

1994. március 15.

Petőfi legendás lábnyomai helyén a Nemzeti Múzeum előtt Budapesten

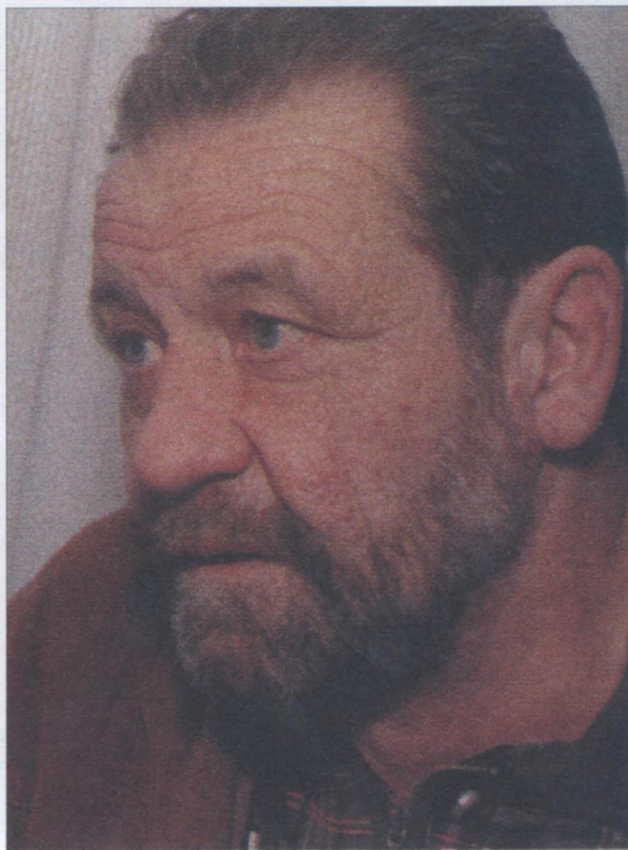

Ritka alkalom, együtt a család

(Foto: Milan Drozd)

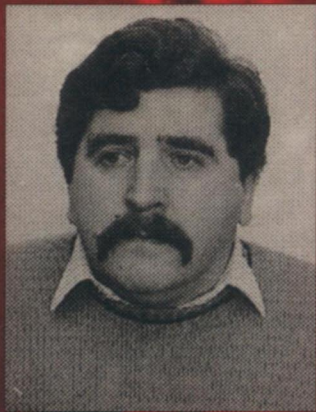
Hogy vagy, öregem?
Megérte?

Kösz, bírom magamat.
Naná!

Te mondod felinté a Verset
mely faritónod érelmes,
Remény, simogató Pullámain,
s mi meghatoltam állunk
egyedem'hes arimpadol elött.
Most élelmegállód Keirőten
Mimondjate feléd versünket
Prerinyon, a lágyan;
Még rohaig mondjád a
Verset
életemimpadol életemárrán
reflektorfingeben.

Komárom, 1982. február 26.

Dráfi Mátyásnak a Matesz színpadára vendégként való visszatérése az előadás közben olyan pillanatokat szült, amely csak a legnagyobbaknak adatik meg egy-egy színház életében. Amikor Dráfi megjelent a színpadon, kitörő taps fogadta. A szereteten, a tiszteleten kívül ez a taps hiányt is jelzett...

Dusza István: Nézőtéri napló 1981–1990

A szlovákiai magyar színjátszás legjobbjai közé számító komáromi művész olykor könnyed és megnevetető, máskor pedig súlyosabb eszméket tartalmazó és elgondolkodtató, egyszemélyes előadása méltán aratott sikert. Az elegáns Dráfi Prágában sem hazudtoilta meg jó hírnevét: szavalt, énekelt, s szípkázó humorával úgy elszórakoztatta a közönséget, hogy az aztán kétszer is visszatapsolta.

"Milyen volt?" kérdezte nagylányom, mikor hazaértem **Dráfi Mátyás** előadóestjéről. Nem értem be rövid válasszal, hiszen amíg meséltem a *Te rongyos élet* című összeállítás darabjairól és az előadóról, újból átélhettem a kedves, kellemes, szívbe markoló és könnyeket előcsaló estét. Előszedtem Cyrano monológját, Petőfi Szeget szeggel című versét, és a kezébe adtam. Az érzések hullámvázát, melyet a művész úr játéka, hangja, előadásmódja váltott ki, nem nyújthattam át.

Legközelebb, mert lesz legközelebb, majd eljön velem.

Rottler Hedvig
München

HA SEMMI MÁS NEM LETT VOLNA CSAK EZ, MÁR AKKOR IS ÉRDEMES VOLT ELJÖNNÜNK PRÁGÁBA – MONDTA LELKESEN AZ EGYIK SZOMSZÉDOM, MIUTÁN SZOMBATON ESTE A PRÁGAI MAGYAR KULTURÁLIS KÖZPONTBAN DRÁFI MÁTYÁS BEFEJEZTE FÉLÓRÁS EGSZEMÉLYES SZÍNHÁZI ELŐADÁSÁT.

(TÜ)KÖRKÉP

Prágai Tükör Melléklete
2001/4

